

COMARCH S.A.
KRAKÓW, AL. JANA PAWŁA II 39A

SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2015

WRAZ
Z OPINIĄ BIEGŁEGO REWIDENTA
I
RAPORTEM Z BADANIA

SPIS TREŚCI

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA.....	3
RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPÓŁKI COMARCH S.A. ZA ROK OBROTOWY 2015	5
I. INFORMACJE OGÓLNE	5
1. Dane identyfikujące badaną Spółkę	5
2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy	5
3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie.....	6
4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki	6
II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA SPÓŁKI.....	7
III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE	8
1. Ocena systemu rachunkowości.....	8
2. Informacje identyfikujące badane sprawozdanie finansowe	8
3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego	8
4. Kompletność i poprawność sporządzenia wprowadzenia do sprawozdania finansowego, dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Spółki.....	9
IV. UWAGI KOŃCOWE	10

SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY 2015

1. Wprowadzenie do sprawozdania finansowego
2. Bilans
3. Rachunek zysków i strat
4. Zestawienie zmian w kapitale własnym
5. Rachunek przepływów pieniężnych
6. Dodatkowe informacje i objaśnienia

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY 2015

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Comarch S.A.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Spółki Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy ulicy al. Jana Pawła II 39A (dalej „Spółka”), na które składają się wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2015 roku, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz dodatkowe informacje i objaśnienia w zakresie wymaganym ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późniejszymi zmianami), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z działalności odpowiedzialny jest Zarząd Spółki.

Zarząd Spółki oraz członkowie jej Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności spełniały wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności sprawozdania finansowego z przyjętymi przez Spółkę zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy przedstawia ono rzetelnie i jasno, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Spółki oraz o prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- rozdziału 7 Ustawy o rachunkowości,
- krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce.

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez Spółkę zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie – w przeważającej mierze w sposób wyrywkowy – dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego. Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia opinii.

Naszym zdaniem zbadane sprawozdanie finansowe we wszystkich istotnych aspektach:

- przedstawia rzetelnie i jasno informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej Spółki na dzień 31 grudnia 2015 roku, jak też jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości, wynikającymi z Ustawy o rachunkowości i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami statutu Spółki.

Sprawozdanie z działalności Spółki za rok obrotowy 2015 jest kompletne w rozumieniu art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133), a zawarte w nim informacje, pochodzące ze zbadanego sprawozdania finansowego, są z nim zgodne.

Radosław Kuboszek
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 90029

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Radosław Kuboszek – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 28 kwietnia 2016 roku

RAPORT Z BADANIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPÓŁKI COMARCH S.A. ZA ROK OBROTOWY 2015

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Dane identyfikujące badaną Spółkę

Spółka działa pod firmą Comarch S.A. (dalej „Spółka”). Siedzibą Spółki jest Kraków, al. Jana Pawła II 39A.

Spółka prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej. Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000057567.

Spółka działa na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych.

Kapitał zakładowy Spółki według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 8.133.349,00 zł i dzielił się na 6.384.949 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,00 zł każda oraz 1.748.400 akcji uprzywilejowanych co do głosu 5:1, o wartości nominalnej 1,00 zł każda. W badanym okresie Spółka prowadziła działalność głównie w zakresie działalności informatycznej związanej z oprogramowaniem.

W skład Zarządu Spółki na dzień wydania opinii wchodził:

– Janusz Filipiak	– Prezes Zarządu,
– Paweł Prokop	– Wiceprezes Zarządu,
– Zbigniew Rymarczyk	– Wiceprezes Zarządu,
– Marcin Warwas	– Wiceprezes Zarządu,
– Konrad Tarański	– Wiceprezes Zarządu,
– Marcin Dąbrowski	– Wiceprezes Zarządu,
– Andrzej Przewięźlikowski	– Wiceprezes Zarządu.

W badanym okresie oraz do dnia wydania opinii wystąpiły następujące zmiany w składzie Zarządu Spółki:

- w dniu 8 kwietnia 2015 roku Pan Piotr Piątosa złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 roku,
- w dniu 8 kwietnia 2015 roku Pan Piotr Reichert złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 roku,
- w dniu 24 czerwca 2015 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Pana Andrzeja Przewięźlikowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
- w dniu 24 czerwca 2015 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy powołało Pana Marcina Dąbrowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

2. Informacje o sprawozdaniu finansowym za poprzedni rok obrotowy

Działalność Spółki w 2014 roku zamknęła się zyskiem netto w wysokości 41.049 tys. zł. Sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2014 podlegało badaniu przez biegłego rewidenta. Badanie zostało przeprowadzone przez podmiot uprawniony Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. Biegły rewident wydał o tym sprawozdaniu opinię bez zastrzeżeń.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zatwierdzające sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 odbyło się w dniu 24 czerwca 2015 roku. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy postanowiło o przekazaniu zysku netto za rok 2014 w całości na kapitał zapasowy.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 lipca 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2014 zostało złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 7 lipca 2015 roku.

3. Dane identyfikujące podmiot uprawniony oraz kluczowego biegłego rewidenta przeprowadzającego w jego imieniu badanie

Wyboru podmiotu uprawnionego dokonała Rada Nadzorcza. Badanie sprawozdania finansowego zostało przeprowadzone na podstawie umowy z dnia 20 lipca 2015 roku, zawartej pomiędzy Spółką a firmą Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie, al. Jana Pawła II 19, wpisana na prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 73. W imieniu podmiotu uprawnionego badanie sprawozdania finansowego Spółki zostało przeprowadzone pod nadzorem kluczowego biegłego rewidenta Radosława Kuboszka (nr ewidencyjny 90029) w dniach od 14 marca do 22 kwietnia 2016 roku oraz poza siedzibą Spółki do dnia wydania niniejszej opinii.

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie potwierdzają, iż są uprawnieni do badania sprawozdań finansowych oraz spełniają warunki określone w art. 56 ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r. nr 77, poz. 649 z późniejszymi zmianami) do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o sprawozdaniu finansowym Spółki.

4. Dostępność danych i oświadczenia kierownictwa Spółki

Nie wystąpiły ograniczenia zakresu naszego badania.

Podmiotowi uprawnionemu i kluczowemu biegłemu rewidentowi w trakcie badania udostępniono żądane dokumenty i dane, jak również udzielono wyczerpujących informacji i wyjaśnień, co między innymi zostało potwierdzone pisemnym oświadczeniem Zarządu Spółki z dnia 28 kwietnia 2016 roku.

II. SYTUACJA MAJĄTKOWA I FINANSOWA SPÓŁKI

Poniżej zaprezentowane są podstawowe wielkości z rachunku zysków i strat, bilansu oraz wskaźniki finansowe opisujące wynik finansowy Spółki, jej sytuację finansową i majątkową w porównaniu do analogicznych wielkości za rok ubiegły.

Podstawowe dane finansowe pochodzące z rachunku zysków i strat (w tys. zł)

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Przychody ze sprzedaży	749.556	724.825
Koszty działalności operacyjnej	654.621	619.894
Zysk (strata) z działalności gospodarczej	66.719	53.735
Zysk (strata) netto	57.683	41.049

Podstawowe dane finansowe pochodzące z bilansu (w tys. zł)

Zapasy	27.746	20.846
Należności z tytułu dostaw i usług	287.547	257.268
Aktywa obrotowe	427.964	407.338
Suma aktywów	1.117.308	1.041.911
Kapitał (fundusz) własny	731.905	677.089
Zobowiązania krótkoterminowe (w tym krótkoterminowe rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne)	247.496	225.319
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	62.123	54.708
Suma zobowiązań i rezerw na zobowiązania	385.403	364.822

Wskaźniki rentowności i efektywności

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
– rentowność sprzedaży	9%	7%
– rentowność netto kapitału własnego	9%	6%
– wskaźnik rotacji majątku	0,67	0,70
– wskaźnik rotacji należności w dniach	133	138
– wskaźnik rotacji zobowiązań w dniach	33	46
– wskaźnik rotacji zapasów w dniach	14	14

Płynność/Kapitał obrotowy netto

– stopa zadłużenia	34%	35%
– stopień pokrycia majątku kapitałem własnym	66%	65%
– kapitał obrotowy netto (w tys. zł)	180.468	182.019
– wskaźnik płynności	1,73	1,81
– wskaźnik podwyższonej płynności	1,62	1,72

Analiza powyższych wielkości i wskaźników wskazuje na wystąpienie w roku 2015 następujących tendencji:

- wzrost rentowności sprzedaży i rentowności netto kapitału własnego,
- spadek rotacji majątku,
- skrócenie okresu rotacji należności i zobowiązań,
- spadek zadłużenia Spółki,
- spadek kapitału obrotowego netto,
- spadek wskaźników płynności.

III. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

1. Ocena systemu rachunkowości

Spółka posiada dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości, zgodną we wszystkich istotnych aspektach z wymaganiami art. 10 Ustawy o rachunkowości. Zasady te były stosowane w sposób ciągły i nie uległy one zmianie w stosunku do zasad stosowanych w roku poprzednim. Bilans otwarcia wynika z zatwierdzonego sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy i został on prawidłowo wprowadzony do ksiąg rachunkowych badanego okresu.

Na bazie testów przeprowadzonych w ramach procedur badania sprawozdania finansowego dokonaliśmy weryfikacji stosowanego systemu rachunkowości i nie stwierdziliśmy nieprawidłowości, które miałyby wpływ na sporządzone sprawozdania finansowe. Stosowany przez Spółkę system rachunkowości nie był jednak całościowo przedmiotem naszego badania.

Spółka przeprowadziła inwentaryzację aktywów i pasywów w zakresie niezbędnym do potwierdzenia istnienia prezentowanych aktywów i pasywów.

2. Informacje identyfikujące badane sprawozdanie finansowe

Badane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień 31 grudnia 2015 roku i obejmuje:

- wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
- bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2015 roku, który po stronie aktywów i pasywów wykazuje sumę 1.117.308 tys. zł,
- rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wykazujący zysk netto w kwocie 57.683 tys. zł,
- zestawienie zmian w kapitale własnym za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wykazujące zwiększenie kapitału własnego o kwotę 54.816 tys. zł,
- rachunek przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku wykazujący zmniejszenie stanu środków pieniężnych o kwotę 16.485 tys. zł,
- dodatkowe informacje i objaśnienia.

3. Informacje o wybranych istotnych pozycjach sprawozdania finansowego

Struktura aktywów i pasywów oraz pozycji kształtujących wynik finansowy została przedstawiona w sprawozdaniu finansowym.

Rzeczowe aktywa trwałe

Noty dodatkowych objaśnień i informacji do sprawozdania finansowego prawidłowo opisują zmiany stanu środków trwałych oraz środków trwałych w budowie, łącznie z ujawnieniem ewentualnych odpisów aktualizujących powyższe składniki majątkowe.

Inwestycje długoterminowe

Noty dodatkowych objaśnień i informacji do sprawozdania finansowego prawidłowo opisują zmiany inwestycji w trakcie roku obrotowego.

Zapasy

Struktura zapasów oraz związanych z nimi odpisów aktualizujących została prawidłowo przedstawiona w nocie objaśniającej tę pozycję bilansu.

Należności

Struktura wiekowa należności handlowych została prawidłowo przedstawiona w nocie objaśniającej tę pozycję bilansu, łącznie z dotyczącymi ich odpisami aktualizującymi.

Zobowiązania

Specyfikację zaciągniętych kredytów wraz z opisem ich zabezpieczeń oraz zapadalności ujawniono w notach dodatkowych objaśnień i informacji do sprawozdania finansowego.

W zbadanej przez nas próbie zobowiązania przedawnione lub umorzone nie wystąpiły. Nie stwierdziliśmy także pozycji znacząco przeterminowanych, dla których nie zostałyby ujęte finansowe skutki ich przeterminowania zgodnie z obowiązującymi Spółkę umowami oraz zwyczajami handlowymi.

Rozliczenia międzyokresowe i rezerwy na zobowiązania

Struktura czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych oraz rezerw na zobowiązania została ujawniona w notach objaśniających.

4. Kompletność i poprawność sporządzenia wprowadzenia do sprawozdania finansowego, dodatkowych informacji i objaśnień oraz sprawozdania z działalności Spółki

Wprowadzenie do sprawozdania finansowego zawiera istotne informacje wymagane załącznikiem nr 1 do Ustawy o rachunkowości. Spółka potwierdziła zasadność zastosowania zasady kontynuacji działalności przy sporządzaniu sprawozdania finansowego. Zasady wyceny aktywów i pasywów, pomiaru wyniku finansowego oraz sposobu sporządzenia sprawozdania finansowego zostały prawidłowo i kompletnie opisane w tym wprowadzeniu.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego w sposób prawidłowy i kompletny opisują istotne pozycje sprawozdawcze oraz jasno prezentują pozostałe istotne informacje zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 października 2005 roku w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (Dz. U. z 2014 r. poz. 300) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133).

Zarząd sporządził i załączył do sprawozdania finansowego sprawozdanie z działalności Spółki w roku obrotowym 2015. Sprawozdanie z działalności zawiera informacje wymagane art. 49 ust. 2 Ustawy o rachunkowości oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim. Dokonaliśmy sprawdzenia tego sprawozdania w zakresie ujawnionych w nim informacji, których bezpośrednim źródłem jest zbadane sprawozdanie finansowe.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Oświadczenia Zarządu

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. oraz kluczowy biegły rewident otrzymali od Zarządu Spółki pisemne oświadczenie, w którym Zarząd stwierdził, iż w badanym okresie Spółka przestrzegała przepisów prawa.

Radosław Kuboszek
Kluczowy biegły rewident
przeprowadzający badanie
nr ewidencyjny 90029

W imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wpisanego na listę podmiotów uprawnionych prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Radosław Kuboszek – Wiceprezes Zarządu Deloitte Polska Sp. z o.o. – komplementariusza Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Warszawa, 28 kwietnia 2016 roku

Prezes Zarządu: Prof. Janusz Filipiak
Wiceprezesi Zarządu: Marcin Dąbrowski, Paweł Prokop, Andrzej Przewięźlikowski,
Zbigniew Rymarczyk, Konrad Tarański, Marcin Warwas

Kraków, 28 kwietnia 2016 roku

Szanowni Akcjonariusze,

W imieniu Zarządu Comarch S.A. mam zaszczyt przekazać Państwu sprawozdanie z kolejnego roku działalności Spółki. Spółka osiągnęła założone na 2015 rok cele rozwojowe, był to bardzo udany okres także pod względem osiągniętych wyników finansowych. W minionym roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 24,7 mln zł, tj. o 3,4% i osiągnęły wartość 749,6 mln zł. Poprawie uległa także rentowność działalności: zysk operacyjny Spółki wyniósł w 2015 roku 83,4 mln zł (w porównaniu do 72,5 mln zł w roku ubiegłym), natomiast zysk netto 57,7 mln zł (w 2014 r.: 41 mln zł). Rentowność operacyjna w 2015 roku wyniosła 11,1%, natomiast rentowność netto 7,7%.

W 2015 roku Spółka z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Comarch jest obecnie traktowany jako jeden z wiodących dostawców informatyki w kraju oraz na rynkach międzynarodowych. W związku z dynamicznym rozwojem działalności eksportowej, w minionym roku Comarch S.A. założyła nowe spółki zależne – Comarch SRL w Mediolanie we Włoszech, Comarch Malaysia SDN. BHD. w Kuala Lumpur w Malezji, Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) w Montrealu w Kanadzie, Comarch AB w Sztokholmie w Szwecji, Comarch Poinsthub, Inc w Rosemont w Stanach Zjednoczonych oraz Comarch Argentina S.A. w Buenos Aires w Argentynie. Spółka dokonała również inwestycji w nowy podmiot stowarzyszony Thanks Again LLC z siedzibą w Tyrone w Stanach Zjednoczonych. Na rok 2016 planowana są dalsze inwestycje kapitałowe na rynkach zagranicznych. Na rynku krajowym Spółka jest drugim pod względem wielkości przedsiębiorstw z branży IT i realizuje dużą ilość projektów informatycznych we wszystkich sektorach gospodarki.

Z myślą o długoterminowym i stabilnym rozwoju, Spółka inwestuje w nowe i udoskonalanie istniejących produktów informatycznych. Nakłady na prace badawcze przekroczyły 13% przychodów ze sprzedaży, Spółka przeznaczyła na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwała fundusze europejskie. W 2015 roku Spółka kontynuowała prace R&D związane z rozwojem własnych rozwiązań w zakresie hardware i opartych na nich usługach (*Internet of Things*), w zakresie rozwiązań IT dla medycyny (Teleradiologia), a także w zakresie narzędzi do marketingu precyzyjnego (*Smart City*). W minionym roku Spółka dostosowywała swoją ofertę oraz organizację wewnętrzną do szybko zmieniającego się modelu biznesowego, w którym decydującą rolę zaczyna odgrywać dostarczanie informatyki w modelu usługowym - Comarch jest jednym z liderów rynkowych w tym zakresie. Kluczowym elementem dla dalszego rozwoju przedsiębiorstwa są inwestycje w kapitał ludzki. Miniony rok należał do bardzo udanych pod tym względem – Spółka utworzyła ponad 600 nowych miejsc pracy w Krakowie i pozostałych oddziałach krajowych. Szczególnie pozytywne efekty przyniósł coroczny program staży studenckich - Comarch S.A. jest jednym z pracodawców pierwszego wyboru na krajowym rynku pracy w branży informatycznej.

W ramach rozbudowy infrastruktury potrzebnej do kompleksowego dostarczania rozwiązań informatycznych Comarch S.A. zakończyła kolejny etap inwestycji (SSE6) na terenie krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Dzięki temu powstało 350 komfortowych miejsc pracy, uruchomione zostało nowoczesne Data Center, trwają prace nad stworzeniem laboratorium badawczego i zaplecza produkcyjnego dedykowanego dla działalności w zakresie *Internet of Things*. W pierwszym kwartale 2016 roku rozpoczęta została inwestycja w kolejny budynek biurowy w Krakowie (SSE7), z myślą o dalszym intensywnym rozwoju działalności.

Prezes Zarządu: Prof. Janusz Filipiak
Wiceprezesa Zarządu: Marcin Dąbrowski, Paweł Prokop, Andrzej Przewięźlikowski,
Zbigniew Rymarczyk, Konrad Tarański, Marcin Warwas

Zarząd Spółki dokłada starań, aby z powodzeniem realizować misję sprzedawania innowacyjnej myśli technicznej polskich inżynierów na całym świecie. Konsekwentna realizacja strategii patriotyzmu gospodarczego została doceniona, w 2015 roku Comarch S.A. została zwycięzcą rankingu Indeks Patriotyzmu Polskiego Biznesu w kategorii spółka giełdowa. Poza działalnością biznesową Comarch prowadzi także działalność prospołeczną, wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu.

Wierzę, że w najbliższej przyszłości Comarch S.A. będzie odnosić kolejne sukcesy w umacnianiu swojej pozycji rynkowej jako globalnego dostawcy rozwiązań IT, tworząc tym samym wartość dla akcjonariuszy, pracowników i całego społeczeństwa.

*Profesor Janusz Filipiak,
Prezes Zarządu Comarch S.A.*

Comarch SA

Al. Jana Pawła II 39 a

31-864 Kraków

tel.: +48 12 64 61 000

fax: +48 12 64 61 100

e-mail: info@comarch.pl

www.comarch.pl www.comarch.de www.comarch.ru comarch.com

Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, Aleja Jana Pawła II 39a, zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000057567. Wysokość kapitału zakładowego Spółki wynosi 8.133.349,00 zł. Kapitał zakładowy wpłacony w całości. NIP: 677-00-65-406

WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SA-R 2015 COMARCH S.A.

I. Informacja ogólna o Comarch S.A. („Spółka”)

Podstawowym przedmiotem działalności firmy Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Czas trwania Spółki nie jest ograniczony.

W tabelach raportu:

- okres poprzedni oznacza okres 01.01.2014 - 31.12.2014 i obejmuje 12 miesięcy,
- okres bieżący oznacza okres 01.01.2015 - 31.12.2015 i obejmuje 12 miesięcy.

W dniu 31 grudnia 2015 roku w skład Rady Nadzorczej Comarch S.A. wchodzili:

- Elżbieta Filipiak - Przewodnicząca Rady,
- Maciej Brzeziński - Wiceprzewodniczący Rady,
- Robert Bednarski - Członek Rady,
- Danuta Drobnik - Członek Rady,
- Wojciech Kucharzyk - Członek Rady,
- Anna Ławrynowicz - Członek Rady,
- Anna Pruska - Członek Rady.

W dniu 31 grudnia 2015 roku w skład Zarządu Comarch S.A. wchodzili:

- Janusz Filipiak - Prezes Zarządu,
- Marcin Dąbrowski - Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Prokop - Wiceprezes Zarządu,
- Andrzej Przewięźlikowski - Wiceprezes Zarządu,
- Zbigniew Rymarczyk - Wiceprezes Zarządu,
- Konrad Tarański - Wiceprezes Zarządu,
- Marcin Warwas - Wiceprezes Zarządu.

W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Piątosza, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch SA, ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny. W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Reichert, szef sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch SA, ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny.

Obowiązki szefa sektora telekomunikacyjnego przejął Marcin Dąbrowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora telekomunikacyjnego. Obowiązki szefa sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia przejął Andrzej Przewięźlikowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora handel i usługi. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr 10/2015 z dnia 8 kwietnia 2015 r.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Comarch S.A. w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności. Niniejsze sprawozdanie obejmuje również dane finansowe oddziału Comarch S.A. w Albanii.

Comarch S.A. jest podmiotem dominującym w Grupie Kapitałowej. Oprócz sprawozdania jednostkowego sporządzanego zgodnie z ustawą o rachunkowości Spółka sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską.

II. Opinia wydana przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych Comarch S.A. za 2014 rok nie zawierała zastrzeżeń

III. Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz pomiaru wyniku finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. („ustawa o rachunkowości”) oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 października 2005 r. w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości i zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

1. Aktywa trwałe

1.1 Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia z uwzględnieniem ich umorzenia. Spółka dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

•	oprogramowanie komputerowe	30%
•	licencje	30%
•	prawa autorskie	30%
•	pozostałe prawa	10-20%

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych i prawnych. Jeżeli wynikający z umowy okres używania praw majątkowych jest krótszy niż wynika z okresów zdefiniowanych powyżej, odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresie wynikającym z umowy. W przypadku wartości niematerialnych i prawnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

1.2 Rzeczowe aktywa trwałe

A) Środki trwałe własne

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne proporcjonalnie do okresów ich użytkowania oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Spółkę są następujące:

Środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających okresowi ich ekonomicznej użyteczności. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (gr. I), 30% (gr. IV), 15% (gr. VII) i 20% (gr. VIII). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania nie podlegają amortyzacji.

B) Środki trwałe w budowie - wycenione według ceny nabycia pomniejszone o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

C) Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia z uwzględnieniem ich pomniejszenia o amortyzację. Dotyczą one budynków i budowli i amortyzowane są metodą liniową w okresie ich ekonomicznego użytkowania.

D) Środki trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu zawartych po 1 stycznia 2002 r. zalicza się do aktywów trwałych Spółki, jeżeli spełnione są warunki wynikające z art. 3 ust 4 Ustawy o rachunkowości i wycenia się je według wartości godziwej ustalonej na dzień rozpoczęcia umowy lub przyjęcia przedmiotu leasingu do używania, bądź w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

1.3 Inwestycje długoterminowe

A) Nieruchomości

Wyceniane są według cen nabycia lub kosztów wytworzenia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne, proporcjonalnie do okresów ich użytkowania oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości oraz zasad określonych w art. 31, art. 32 ust. 1-5 i art. 33 ust. 1 Ustawy.

Koszty i przychody związane z utrzymaniem nieruchomości inwestycyjnych, ich aktualizacją lub przekwalifikowaniem ujmuje się jako pozostałe przychody/koszty operacyjne (zgodnie z art. 3 ust. 1, pkt. 32 Ustawy).

B) Długoterminowe aktywa finansowe

Na dzień bilansowy aktywa finansowe prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako długoterminowe, jeżeli przewidywany okres ich dalszego posiadania wynosi ponad 12 miesięcy liczony od dnia bilansowego.

Udziały wyceniane są w księgach rachunkowych na dzień ich nabycia lub powstania według cen nabycia, a na dzień bilansowy wg cen nabycia pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości dokonuje się odpisu aktualizującego nie później niż na dzień bilansowy.

Wartość jednostek uczestnictwa w Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty („CCF FIZ”) wyceniana jest w wartości godziwej a skutki wyceny rozliczane są z kapitałem z aktualizacji.

Pożyczki udzielone wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku braku istotnych różnic dla wyceny ujmuje się według wartości nominalnej powiększonej o naliczane memoriałowo odsetki w oparciu o stopę procentową wynikającą z umów.

2. Aktywa obrotowe

2.1 Zapasy (produkty w toku, materiały oraz towary)

Materiały wycenione są wg rzeczywistych cen zakupu. W przypadku utraty wartości użytkowej nie później niż na dzień bilansowy dokonuje się odpisów aktualizujących ich wartość.

Nabyte w związku z zobowiązaniami gwarancyjnymi dotyczącymi realizowanych kontraktów, jako zapasowe, części i sprzęt serwisowy ujmowane są według rzeczywistych cen zakupu a następnie rozliczane wartościowo w proporcji do okresu trwania gwarancji. Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Comarch S.A. i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Comarch S.A. i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od 50% do 100% zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku do których występuje prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Towary wyceniane są według rzeczywistych cen zakupu nie wyższych od cen sprzedaży netto.

Wyroby gotowe wyceniane są wg. technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia nie wyższych od ich cen sprzedaży netto.

2.2 Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości nominalnej a na dzień bilansowy w kwocie wymaganej zapłaty. Należności z tytułu dostaw i usług zaliczane są do należności krótkoterminowych. Pozostałe należności w zależności od terminu wymagalności (do lub powyżej 12 miesięcy) od dnia bilansowego wykazywane są jako krótko- lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Należności w walutach obcych zostały na dzień bilansowy wycenione według kursu średniego NBP.

Zrealizowane i wynikające z wyceny bilansowej różnice kursowe po ich skompensowaniu zostają odniesione odpowiednio na przychody bądź koszty finansowe.

2.3 Krótkoterminowe aktywa finansowe

Aktywa wykazane w sprawozdaniu obejmują aktywa pieniężne, udzielone pozostałym jednostkom pożyczki oraz krótkoterminowe papiery wartościowe. Aktywa pieniężne obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych oraz naliczone memoriałowo odsetki od aktywów finansowych. Środki pieniężne w walucie krajowej wycenione zostały w wartości nominalnej, natomiast środki pieniężne w walutach obcych zostały wycenione według kursów średnich NBP.

Pożyczki udzielone wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku braku istotnych różnic dla wyceny ujmuje się według wartości nominalnej powiększonej o naliczane memoriałowo odsetki w oparciu o stopę procentową wynikającą z umów.

Papiery wartościowe wyceniane są według ceny nabycia lub wartości rynkowej, zależnie od tego która z nich jest niższa.

2.4 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Poprzez czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów rozliczane są wydatki poniesione z góry, a dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych. Rozliczenia kosztów trwające dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego traktowane są jako długoterminowe.

Rozliczenia międzyokresowe czynne obejmują także nadwyżkę wielkości sprzedaży na kontraktach długoterminowych ustalonych według art. 34 a ust.1 i ust.2 pkt.2 Ustawy o rachunkowości nad wartością sprzedaży zafakturowaną do kontrahentów.

3. Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

- kapitał zakładowy Spółki wykazany w wartości nominalnej,
- kapitał zapasowy utworzony z podziału zysku z zachowaniem zasad i limitów określonych w Kodeksie Spółek Handlowych oraz z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
- pozostałe kapitały rezerwowe utworzone z podziału zysku przeznaczone na cele inwestycyjne oraz inne określone w statucie - wycenione według ceny nominalnej,
- zysk nie podzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości w 2002 roku w związku z nowelizacją Ustawy o rachunkowości oraz korekt związanych ze zmianą zasad rozpoznawania wbudowanych instrumentów pochodnych,
- kapitał z aktualizacji dotyczący wyceny certyfikatów w CCF FIZ oraz rozliczenia podatku odroczonego od wyceny.

4. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

4.1 Rezerwy na zobowiązania

Tworzone są na pewne i prawdopodobne straty z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej oraz prawdopodobne przyszłe zobowiązania dotyczące bieżącego okresu sprawozdawczego. W szczególności dotyczą:

- przewidywanych nakładów na wydatki, które będą poniesione w następnym okresie sprawozdawczym z tytułu kosztów, które dotyczą bieżącego okresu,
- rezerw na przewidywane do poniesienia dodatkowe koszty dokończenia kontraktów, przewyższających wysokość możliwych do uzyskania przychodów i na prace gwarancyjne,
- rezerw z tytułu nagród (premii) przewidywanych do wypłaty w następnym okresie sprawozdawczym, dotyczących okresu poprzedniego,
- rezerwy na urlopy.

Obejmują też rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

4.2 Zobowiązania

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości nominalnej, a na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług traktowane są jako krótkoterminowe, natomiast pozostałe zobowiązania w zależności od okresu wymagalności (do lub ponad 12 miesięcy od

dnia bilansowego) jako krótko- lub długoterminowe. Zobowiązania w walutach obcych wycenione zostały na dzień bilansowy po kursach średnich NBP.

4.3 Fundusze specjalne obejmują w całości Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz utworzony z podziału zysku za lata 1998 i 1999 Fundusz Mieszkaniowy

4.4 Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują otrzymane ze środków unijnych oraz środków krajowych na naukę dotacje na dofinansowanie prac badawczych.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują także nadwyżkę sprzedaży zafakturowanej do kontrahentów nad wielkością przychodów ze sprzedaży na kontraktach długoterminowych ustalonych wg Art. 34a ust. 1 i ust. 2 pkt 2 Ustawy o rachunkowości.

5. Wycena aktywów i pasywów bilansu wyrażonych w walutach obcych oraz zasady ustalania różnic kursowych

5.1 W trakcie okresu sprawozdawczego (roku)

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

- A) Operacje zakupu i sprzedaży towarów i usług - po kursie średnim ogłoszonym przez NBP na dzień poprzedzający przeprowadzenie operacji, z tym, że wymagające odprawy celnej zakupu importowe oraz sprzedaż eksportowa towarów wyceniane są wg kursów wyznaczonych w dowodach odprawy celnej.
- B) Operacje wpływu na rachunek walutowy waluty obcej z tytułu spłaty należności za sprzedaż towarów i usług, papierów wartościowych, dopisania odsetek przez bank - kurs średni ogłoszony przez NBP na dzień poprzedzający dzień operacji.
- C) Zaciągnięcie w walucie obcej kredytów i pożyczek, z chwilą ich wpływu na rachunek walutowy a także dopisanych od nich odsetek - kurs średni NBP na dzień poprzedzający dzień operacji.
- D) Zakup i sprzedaż udziałów, akcji, papierów wartościowych opiewających na walutę obcą - kurs średni ogłoszony przez NBP na dzień poprzedzający operację.
- E) Operacje dotyczące sprzedaży i kupna walut – po kursie faktycznie zastosowanym w danym dniu przez bank (odpowiednio kurs zakupu bądź sprzedaży zastosowany przez bank).
- F) Zapłata należności w walucie obcej (łącznie z pożyczkami), jeżeli waluta nie wpływa bezpośrednio na rachunek walutowy - kurs zakupu, po którym bank te waluty przeliczył (nabył).
- G) Zapłata zobowiązań, kredytu, pożyczek walutą obcą zakupioną w banku (czyli nie bezpośrednio z rachunku walutowego) - kurs sprzedaży zastosowany przez bank.
- H) Pozostałe operacje - po kursie średnim NBP na dzień poprzedzający dzień operacji lub kurs faktycznie zastosowany (w zależności od charakteru operacji).

5.2 Na dzień bilansowy

- A) Składniki aktywów i pasywów po obowiązujących na ten dzień kursach średnich walut ustalonych przez NBP.

5.3 Zasady ustalania różnic kursowych

- A) Różnice kursowe dotyczące inwestycji długoterminowych rozlicza się odpowiednio z kapitałem z aktualizacji wyceny bądź przychodami i kosztami finansowymi (stosownie z Art. 35 ust. 2 i 4 Ustawy o rachunkowości)
- B) Różnice kursowe dotyczące pozostałych aktywów i pasywów oraz powstałe przy zapłacie należności i zobowiązań zalicza się odpowiednio do przychodów i kosztów finansowych.
- C) Różnice kursowe zrealizowane dotyczące należności, zobowiązań i środków pieniężnych wycenia się na bieżąco, natomiast różnice kursowe niezrealizowane dotyczące należności i zobowiązań oraz dotyczące środków pieniężnych na rachunkach bankowych wycenia się na koniec każdego kwartału (z zachowaniem zasady istotności).

6. Instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu §27-30 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny,

zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu §27-30 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

- na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),
- na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).

Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu §27-30 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

7. Wynik finansowy

Comarch S.A. sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów.

Prowadzona przez Comarch S.A. działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z: oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego (własnego i obcego) i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi *customizacji* (dostosowania) oprogramowania,
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Realizowane przez Comarch S.A. kontrakty integracyjne ujmują się w księgach zgodnie z art. 34 a-d Ustawy o rachunkowości, przy czym stopień zaawansowania kontraktu mierzy się udziałem kosztów poniesionych w stosunku do całkowitych kosztów wykonania usługi.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownik jednostki może podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji).

Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmują się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego.

Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmują w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielanie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

7.1 Przychody są ujmowane wg zasady memoriałowej

Przychody z wykonania niezakończonych usług (kontraktów) długoterminowych ustalane są proporcjonalnie do stopnia zaawansowania usługi zgodnie z art. 34a ust. 2 pkt 1 Ustawy o rachunkowości.

Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych są uznawane w momencie dostarczenia produktów, towarów i innych składników majątkowych, jeżeli jednostka przekazała znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do tych produktów, towarów i innych składników majątkowych, lub w momencie wykonania usługi. Sprzedaż wykazuje się w wartości netto, tj. bez uwzględnienia podatku od towarów i usług oraz po uwzględnieniu wszelkich udzielonych rabatów.

7.2 Koszty obejmują:

- A) W odniesieniu do kontraktów długoterminowych - całość nakładów poniesionych w danym okresie na realizację kontraktów wycenionych według kosztu wytworzenia.
- B) W odniesieniu do pozostałych usług, towarów i innych składników majątku - wartość sprzedanych (zafakturowanych) produktów, towarów i pozostałych składników wycenionych w koszcie wytworzenia lub cenach nabycia.
- C) Całość poniesionych w danym okresie kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży.

W pozycji "Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów od jednostek powiązanych" w rachunku zysków i strat Spółka prezentuje wartość zakupionych od jednostek powiązanych produktów, towarów i materiałów, z wyjątkiem tych które są zaliczane do kosztów ogólnych, sprzedaży lub pozostałych kosztów operacyjnych.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Comarch S.A.

Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Comarch S.A. jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów administracyjnych i wsparcia pracujących na potrzeby Spółki.

7.3 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty nie związane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów oraz wynik prac badawczo-rozwojowych dofinansowywanych ze środków obcych.

Zgodnie z zasadą istotności dokonuje się kompensaty pozycji o analogicznym charakterze merytorycznym i prezentuje się je wynikowo, odpowiednio w przychodach bądź kosztach operacyjnych. W szczególności dotyczy to:

- wyniku na sprzedaży i likwidacji środków trwałych, otrzymanych odszkodowań komunikacyjnych i kosztów napraw powypadkowych,
- otrzymanych i zapłaconych kar,
- utworzonych i rozwiązanych odpisów aktualizacyjnych na należności,
- dotacji i kosztów realizacji sfinansowanych nimi prac badawczo-rozwojowych.

7.4 Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji.

7.5 Podatek dochodowy odroczony

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalane aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które

spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Różnica pomiędzy stanem rezerwy i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym rezerwę i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

Z uwagi na fakt, iż Spółka prowadzi zarówno działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych jak i zwolnioną, przejściowe różnice w dochodzie podatkowym mogą realizować się w ramach obu tych działalności. Jednocześnie ostateczne ustalenie, w ramach której z działalności (opodatkowanej czy zwolnionej) różnice przejściowe zostaną zrealizowane, jest dokonywane na bazie rocznego rozliczenia podatku dochodowego po zakończeniu roku obrotowego. Dlatego też Spółka na dzień bilansowy ustala aktywa i rezerwę na odroczonego podatku jedynie w odniesieniu do rodzajów działalności, które zgodnie z przyjętymi przez Spółkę zasadami zawsze podlegają opodatkowaniu tj. działalności finansowej i pozostałej działalności operacyjnej.

Comarch S.A. w dniu 01 lipca 2004 roku otrzymał decyzję Ministra Gospodarki z 24 czerwca 2004 roku dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na działalność w SSE na warunki określone w Ustawie z 02 października 2003 roku o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (DZ. U. 188, poz. 1840). Zgodnie z przepisem art. 5 ust. 2 pkt 1 lit. b), pkt 2, pkt 3 Ustawy, maksymalna wielkość pomocy publicznej dla podmiotów, które prowadzą działalność w specjalnej strefie ekonomicznej na podstawie zezwolenia wydanego przed dniem 1 stycznia 2000 r., nie może przekraczać 75% wartości inwestycji poniesionych w okresie od dnia uzyskania zezwolenia do dnia 31 grudnia 2006 r., przy czym przy ustalaniu maksymalnej wielkości pomocy publicznej uwzględnia się całkowitą wielkość pomocy publicznej uzyskanej od 1 stycznia 2001 r. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulgi podatkowej z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, z ulgi nieograniczonej wartościowo, na ulgę ograniczoną wartościowo i zależną od wartości dokonanych inwestycji. Czyli w przypadku Comarch S.A. maksymalna wartość pomocy publicznej nie będzie mogła przekroczyć 75% wartości nakładów inwestycyjnych, które Comarch S.A. poniósł w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 roku. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu tego zezwolenia wynosił na dzień 31.12.2015r. 245 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień zezwolenia).

Comarch S.A. posiada również drugie zezwolenie na prowadzenie działalności w SSE: zezwolenie nr 48/2007 z dnia 18 kwietnia 2007 r., wydane przez Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2007 wynosił na dzień 31 grudnia 2015r. ok. 23 787 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

W 2013 roku Spółka uzyskała kolejne zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnej strefy ekonomicznej Krakowski Park Technologiczny, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania. Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2013 roku wynosiła na dzień 31 grudnia 2015r. ok. 29 987 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). W lutym i w marcu 2016 roku Spółka uzyskała kolejne dwa zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski. Oznacza to wydłużenie okresu (maksymalnie do roku 2026), w jakim Spółka będzie mogła korzystać z ulg podatkowych w ramach ustalonego limitu pomocy publicznej, przysługującej z tytułu określonych przepisami kategorii inwestycji poniesionych w SSE.

Dodatkowe informacje na temat sposobu rozpoznawania aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz ulgi związanej z działalnością w Specjalnej Strefie Ekonomicznej zawarto w Nocie 4a dodatkowych informacji i objaśnień do sprawozdania finansowego.

Wynik finansowy ustalony jest zgodnie z art. 42 Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

IV. Zasady przeliczania złotych na euro

Kursy EURO użyte do przeliczania danych finansowych:

Średni kurs NBP z dnia 31.12.2015:	4,2615
Średni kurs NBP z dnia 31.12.2014:	4,2623
Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 1.01 - 31.12.2015:	4,1848
Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 1.01 - 31.12.2014:	4,1893
Minimalny kurs NBP w okresie 1.01 - 31.12.2015:	3,9822
Minimalny kurs NBP w okresie 1.01 - 31.12.2014:	4,0998
Maksymalny kurs NBP w okresie 1.01 - 31.12.2015:	4,3580
Maksymalny kurs NBP w okresie 1.01 - 31.12.2014:	4,3138

W tabeli "Wybrane dane finansowe" punkt I-VIII oraz XVI-XVII wycenione są według średniej arytmetycznej kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie, natomiast punkty IX-XIV oraz XVIII-XX według kursu NBP obowiązującego na koniec okresu.

V. Różnice pomiędzy Polskimi Zasadami Rachunkowości a Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Specyfikacja różnic:

1. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Sposób ujęcia prawa wieczystego użytkowania gruntów w MSSF nie jest jednoznacznie określony i istnieją w tym względzie rozbieżne opinie. Comarch S.A. będąc jednostką dominującą sporządzającą sprawozdania skonsolidowane wg MSSF prezentuje prawo wieczystego użytkowania gruntów jako wartości niematerialne. Według ustawy o rachunkowości prawo wieczystego użytkowania gruntów ujmowane jest jako pozycja „grunty” w rzeczowych aktywach trwałych i nie podlega amortyzacji.

2. Prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE)

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej nastąpiła zmiana charakteru zwolnienia w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych z ulgi nieograniczonej wartościowo na ulgę ograniczoną wartościowo i zależną od wartości dokonanych inwestycji.

Na dzień bilansowy ulga inwestycyjna stanowi aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Na dzień 31.12.2014r. Spółka ustaliła te aktywa w wysokości 9.916 tys. zł i ujęła je w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym wg. MSSF. Na przestrzeni roku 2015 aktywa te zostały rozwiązane, natomiast na 31.12.2015 utworzono aktywo w wysokości 10 441 tys. zł .

Łączny wpływ na wynik wyniósłby + 525 tys. zł.

3. Program opcji menedżerskich

a) na lata 2014-2016

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od

wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program miał być realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Po zmianach wprowadzonych uchwałą nr 25 WZA z dnia 26 czerwca 2014 r. okres trwania programu został ograniczony do 2014 roku (szczegóły programu zostały zaprezentowane w nocie 40 sprawozdania finansowego).

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 01/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Akcje zostały przyznane osobom uprawnionym zgodnie z założeniami programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową uchwalonego Uchwałą Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.). Zarząd Comarch S.A., działając na podstawie art. 430-433, 444, 446 i 447 k.s.h. oraz art. 9 ust. 3-7 Statutu Spółki, w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 26 czerwca 2013 r. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.). W związku z powyższym podwyższeniem kapitału, w dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmiany w statucie Spółki (raport bieżący nr RB-14-2015 z dnia 21 maja 2015 r.). W dniu 23 czerwca 2015 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę nr 400/15 dotyczącą warunkowej rejestracji 7 759 sztuk akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda. Warunkiem rejestracji akcji serii L1 w KDPW było podjęcie decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na tym samym rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Comarch S.A. oznaczone kodem PLCOMAR00012, przez spółkę prowadzącą ten rynek regulowany (raport bieżący nr RB-19-2015 z dnia 23 czerwca 2015 r.). W dniu 21 lipca 2015 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 700/2015, postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 spółki Comarch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda (raport bieżący nr RB-29-2015 z dnia 21 lipca 2015 r.). W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał komunikat Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w którym poinformowano, iż na podstawie Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 400/15 z dnia 23 czerwca 2015 r., w dniu 23 lipca 2015 r. w Krajowym Depozycie nastąpi rejestracja 7 759 akcji Comarch S.A. o kodzie ISIN „PLCOMAR00012”. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji to 6 384 949 (raport bieżący nr RB-30-2015 z dnia 22 lipca 2015 r.).

4. Zestawienie zbiorcze różnic w stosunku do MSSF (w tys. zł)

Pozycja	Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2015 r.	Wynik netto za 2015 rok
Wg polskich zasad rachunkowości korekty:		
a) ujęcie opcji menedżerskiej (pkt V 3)	731 905	57 683
b) aktywa z tytułu ulgi w SSE (pkt V 2)	-	-
c) naliczenie amortyzacji od prawa wieczystego użytkowania (pkt V 1)	10 441 (1 089)	525 (92)
Kapitał własny i wynik netto po uwzględnieniu powyżej określonych różnic:	741 257	58 116

skorygowany

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Raport roczny SA-R 2015

(zgodnie z § 82 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. – Dz. U. Nr 33, poz. 259, z późn. zm.)

(dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową)

Za rok obrotowy 2015 obejmujący okres od 2015-01-01 do 2015-12-31
 oraz za poprzedni rok obrotowy 2014 obejmujący okres od 2014-01-01 do 2014-12-31

data przekazania: 2016-04-29

COMARCH SA	
(pełna nazwa emitenta)	
COMARCH	Informatyka (inf)
(skrótowa nazwa emitenta)	(sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie)
31-864	Kraków
(kod pocztowy)	(miejscowość)
Al. Jana Pawła II	39A
(ulica)	(numer)
012 646 10 00	012 646 11 00
(telefon)	(fax)
IR@comarch.pl	www.comarch.pl
(e-mail)	(www)
677-00-65-406	350527377
(NIP)	(REGON)

Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k
 (podmiot uprawniony do badania)

Raport roczny zawiera:

- Opinię i raport podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych z badania rocznego sprawozdania finansowego
- Oświadczenie zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego
- Oświadczenie zarządu w sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych
- Pismo Prezesa Zarządu
- Roczne sprawozdanie finansowe
  - Wprowadzenie
  - Bilans
  - Rachunek zysków i strat
  - Zestawienie zmian w kapitale własnym
  - Rachunek przepływów pieniężnych
  - Dodatkowe informacje i objaśnienia
- Sprawozdanie zarządu (sprawozdanie z działalności emitenta)
  - Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	2015	2014	2015	2014
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	749 556	724 825	179 114	173 018
II. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	83 377	72 508	19 924	17 308
III. Zysk (strata) brutto	66 719	53 735	15 943	12 827
IV. Zysk (strata) netto	57 683	41 049	13 784	9 799
V. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	89 766	132 566	21 450	31 644
VI. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-102 175	-84 553	-24 416	-20 183
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-4 075	-3 472	-974	-829
VIII. Przepływy pieniężne netto, razem	-16 484	44 541	-3 939	10 632
IX. Aktywa, razem	1 117 308	1 041 911	262 187	244 448
X. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	385 403	364 822	90 438	85 593
XI. Zobowiązania długoterminowe	101 209	103 993	23 750	24 398
XII. Zobowiązania krótkoterminowe	131 535	119 648	30 866	28 071
XIII. Kapitał własny	731 905	677 089	171 748	158 855
XIV. Kapitał zakładowy	8 133	8 125	1 908	1 906
XV. Liczba akcji (w szt.)	8 133 349	8 125 590	8 133 349	8 125 590
XVI. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/ EUR)	7,09	5,06	1,69	1,21
XVII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	7,09	5,06	1,69	1,21
XVIII. Wartość księgową na jedną akcję (w zł/EUR)	89,99	83,33	21,12	19,55
XIX. Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w zł/EUR)	89,99	83,25	21,12	19,53
XX. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	0,00	1,50	0,00	0,36

OPINIA PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH O BADANYM ROCZNYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

Plik	Opis
Opinia - jednostkowe sprawozdanie finansowe Comarch SA 31.12.	Opinia o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym-załącznik nr 1

RAPORT PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
Raport - jednostkowe sprawozdanie finansowe Comarch SA 31.12.	Raport z badania rocznego sprawozdania finansowego-załącznik nr 2

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU W SPRAWIE RZETELNOŚCI SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego	Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego-załącznik nr 3

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU W SPRAWIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Plik	Opis
Oświadczenie Zarządu w sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	Oświadczenie Zarządu w sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych-załącznik nr 4

PISMO PREZESA ZARZĄDU

Plik	Opis
Pismo Prezesa Zarządu_SAR_2015.pdf	Pismo Prezesa Zarządu-załącznik nr 5

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
Wprowadzenie_do_sprawozdania_financego.pdf	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego-załącznik nr 6

BILANS

	Noty	w tys. zł	
		2015	2014
AKTYWA			
I. Aktywa trwałe		689 344	634 573
1. Wartości niematerialne i prawne	1	10 469	7 506

	Noty	w tys. zł	
		2015	2014
2. Rzeczowe aktywa trwałe	2	258 116	242 742
3. Inwestycje długoterminowe	3	412 612	377 055
3.1. Długoterminowe aktywa finansowe		382 917	345 891
a) w jednostkach powiązanych		382 838	345 891
b) w pozostałych jednostkach		79	0
3.2. Nieruchomości		29 652	31 121
3.3. Inne inwestycje długoterminowe		43	43
4. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	4	8 147	7 270
4.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		7 348	6 733
4.2. Inne rozliczenia międzyokresowe		799	537
II. Aktywa obrotowe		427 964	407 338
1. Zapasy	5	27 746	20 846
2. Należności krótkoterminowe	6 7	291 780	264 035
2.1. Od jednostek powiązanych		148 591	121 142
2.2. Od pozostałych jednostek		143 189	142 893
3. Inwestycje krótkoterminowe		71 127	87 345
3.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	8	71 127	87 345
a) w jednostkach powiązanych		110	22
b) w pozostałych jednostkach		632	422
- udzielone pożyczki		0	421
- udziały lub akcje		1	1
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe		631	0
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		70 385	86 901
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	9	37 311	35 112
A k t y w a r a z e m		1 117 308	1 041 911
PASYWA			
I. Kapitał własny		731 905	677 089
1. Kapitał zakładowy	10	8 133	8 125
2. Kapitał z rozliczenia fuzji		0	0
3. Kapitał zapasowy	11	562 292	521 244
4. Kapitał z aktualizacji wyceny	12	103 052	105 926
5. Pozostałe kapitały rezerwowe	13	745	745
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych		0	0
7. Zysk (strata) netto		57 683	41 049
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		385 403	364 822
1. Rezerwy na zobowiązania	14	140 669	129 679
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		25 412	26 071
1.2. Pozostałe rezerwy		115 257	103 608
a) krótkoterminowe		115 257	103 608
2. Zobowiązania długoterminowe	15	101 209	103 993
2.1. Wobec jednostek powiązanych		3 530	1 009
2.2. Wobec pozostałych jednostek		97 679	102 984
3. Zobowiązania krótkoterminowe	16	131 535	119 648
3.1. Wobec jednostek powiązanych		22 928	15 129
3.2. Wobec pozostałych jednostek		107 152	103 287
3.3. Fundusze specjalne		1 455	1 232
4. Rozliczenia międzyokresowe	17	11 990	11 502
4.1. Inne rozliczenia międzyokresowe		11 990	11 502
a) krótkoterminowe		11 990	11 502
P a s y w a r a z e m		1 117 308	1 041 911
Wartość księgowa		731 905	677 089
Liczba akcji (w szt.)		8 133 349	8 125 590
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	18	89,99	83,33
Rozwodniona liczba akcji (w szt.)		8 133 349	8 133 349
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	18	89,99	83,25

POZYCJE POZABILANSOWE

	Nota	w tys. zł	
		2015	2014
1. Zobowiązania warunkowe na rzecz jednostek powiązanych (z tytułu)	19	162 788	156 899
- udzielonych gwarancji i poręczeń		162 788	156 899
2. Zobowiązania warunkowe na rzecz pozostałych jednostek (z tytułu)	33	48 740	60 327
- udzielonych gwarancji i poręczeń		48 740	60 327
Pozycje pozabilansowe, razem		211 528	217 226

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Noty	w tys. zł	
		2015	2014
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:		749 556	724 825
- od jednostek powiązanych		234 825	231 525
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	20	659 888	612 467
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	21	89 668	112 358
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:		524 252	503 226
- jednostkom powiązanym		32 542	30 266
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	22	440 435	399 678
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		83 817	103 548
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		225 304	221 599
IV. Koszty sprzedaży	22	76 706	68 135
V. Koszty ogólnego zarządu	22	53 663	48 533
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży		94 935	104 931
VII. Pozostałe przychody operacyjne		2 148	913
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		389	279
2. Inne przychody operacyjne	23	1 759	634
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		13 706	33 336
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		0	0
2. Inne koszty operacyjne	24	13 706	33 336
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej		83 377	72 508
X. Przychody finansowe	25	7 620	4 117
1. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		1 378	0
- od jednostek powiązanych		1 378	0
2. Odsetki, w tym:		1 514	1 226
- od jednostek powiązanych		791	558
3. Zysk ze zbycia inwestycji		0	354
4. Inne		4 728	2 537
XI. Koszty finansowe	26	24 278	22 890
1. Odsetki w tym:		1 533	2 148
- dla jednostek powiązanych		110	130
2. Strata ze zbycia inwestycji		2 611	0
3. Aktualizacja wartości inwestycji		19 705	15 684
4. Inne		429	5 058
XII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej		66 719	53 735
XIII. Zysk (strata) brutto		66 719	53 735
XIV. Podatek dochodowy	27	9 036	12 686
a) część bieżąca		9 637	12 681
b) część odroczone		-601	5
XV. Zysk (strata) netto		57 683	41 049
Zysk (strata) netto (zannualizowany)		57 683	41 049
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		8 130 522	8 107 558
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	29	7,09	5,06
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)		8 130 522	8 115 317
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	29	7,09	5,06

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	w tys. zł	
	2015	2014
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	677 089	661 046
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	677 089	661 046
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	8 125	8 051
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	8	74
a) zwiększenia (z tytułu)	8	74
- emisji akcji (wydania udziałów)	8	74
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	8 133	8 125
2. Kapitał zapasowy na początek okresu	521 244	487 672
2.1. Zmiany kapitału zapasowego	41 048	33 572
a) zwiększenia (z tytułu)	41 048	33 572
- z podziału zysku za lata poprzednie	41 048	33 572
2.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	562 292	521 244
3. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	105 926	118 818
- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości		0
3.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	-2 874	-12 892
a) zwiększenia (z tytułu)	674	3 024
- rezerwa na podatek odroczony w związku z wyceną certyfikatów	674	3 024
b) zmniejszenia (z tytułu)	3 548	15 916
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych	3 548	15 916
3.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	103 052	105 926
4. Kapitał z fuzji na początek okresu	0	0
4.1. Kapitał z fuzji na koniec okresu	0	0
5. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	745	745
5.1. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	745	745
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	41 049	45 760
6.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	41 049	45 760
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	0	0
6.2. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu po doprowadzeniu do porównywalności	41 049	45 760
a) zmniejszenia (z tytułu)	41 049	45 760
- przeniesienie zysku z lat poprzednich na kapitał zapasowy	41 049	33 572
- wypłata dywidendy	0	12 188
6.3. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	0	0
7. Wynik netto	57 683	41 049
a) zysk netto	57 683	41 049
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	731 905	677 089
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	731 905	677 089

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

	w tys. zł	
	2015	2014
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	57 683	41 049
II. Korekty razem	32 083	91 517
1. Amortyzacja	31 504	29 536
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	59	1 789
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-4	1 758
4. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	19 277	18 379
5. Zmiana stanu rezerw	11 664	32 965
6. Zmiana stanu zapasów	-6 900	5 532
7. Zmiana stanu należności	-26 562	36 142
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	5 618	-34 635
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-2 573	51
10. Inne korekty	0	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+II) - metoda pośrednia	89 766	132 566
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	23 352	8 312
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	1 415	308
2. Z aktywów finansowych, w tym:	21 937	8 004
a) w jednostkach powiązanych	21 937	7 611

	w tys. zł	
	2015	2014
- dywidendy i udziały w zyskach	1 378	0
- spłacone pożyczki	20 039	2 695
- spłacone odsetki od pożyczek	520	0
- otrzymane pożyczki	0	4 500
- otrzymane odsetki	0	416
b) w pozostałych jednostkach	0	393
- inne wpływy z aktywów finansowych	0	393
II. Wydatki	-125 527	-92 865
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-53 124	-70 775
2. Wydatki na inwestycje w nieruchomości	-16	-132
3. Na aktywa finansowe, w tym:	-72 387	-21 958
a) w jednostkach powiązanych	-69 745	-21 958
- nabycie aktywów finansowych	-41 660	-12 499
- udzielone pożyczki długoterminowe	-28 085	-7 459
- spłata pożyczek do jedn. powiązanych	0	-2 000
b) w pozostałych jednostkach	-2 642	0
- nabycie aktywów finansowych	-31	0
- udzielone pożyczki długoterminowe	-2 611	
4. Inne wydatki inwestycyjne	0	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-102 175	-84 553
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	11 967	68 727
1. Wpływy netto z emisji akcji (wydania udziałów) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	8	74
2. Kredyty i pożyczki	11 442	68 123
3. Pożyczki spłacone	491	526
4. otrzymane odsetki od spłaconych pożyczek	26	4
5. Inne wpływy finansowe	0	0
II. Wydatki	-16 042	-72 199
1. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	0	-12 188
2. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	-362	-694
3. Spłaty kredytów i pożyczek	-13 260	-56 358
4. Odsetki	-1 920	-2 179
5. Pożyczki udzielone	-500	-780
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-4 075	-3 472
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	-16 484	44 541
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-16 513	42 766
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-29	-1 775
F. Środki pieniężne na początek okresu	86 896	44 130
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- E), w tym:	70 383	86 896
- o ograniczonej możliwości dysponowania	2 464	2 727

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA
A. NOTY OBJAŚNIAJĄCE
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO BILANSU
 Nota 1 a

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE	w tys. zł	
	2015	2014
a) koszty zakończonych prac rozwojowych	0	0
b) wartość firmy	0	0
c) koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	10 014	6 126
- oprogramowanie komputerowe	47	191
d) inne wartości niematerialne i prawne	455	1 380
e) zaliczki na wartości niematerialne i prawne	0	0
Wartości niematerialne i prawne, razem	10 469	7 506

Nota 1 b

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)							
w tys. zł							
	a koszty zakończonych prac rozwojowych	b wartość firmy	c koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		d inne wartości niematerialne i prawne	e zaliczki na wartości niematerialne i prawne	Wartości niematerialne i prawne, razem
				- oprogramowanie komputerowe			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	0	0	21 432	1 242	6 485	0	27 917
b) zwiększenia (z tytułu)	0	0	7 789	33	66	0	7 855
- nabycie	0	0	7 789	33	66	0	7 855
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	77	0	0	0	77
- likwidacja	0	0	77	0	0	0	77
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	0	0	29 144	1 275	6 551	0	35 695
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	0	15 306	1 051	5 105	0	20 411
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	0	3 824	177	991	0	4 815
- zwiększenia (amortyzacja kosztowa)	0	0	3 900	177	991	0	4 891
- zmniejszenia	0	0	76	0	0	0	76
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	0	19 130	1 228	6 096	0	25 226
h) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	0	0	10 014	47	455	0	10 469

Nota 1 c

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	w tys. zł	
	2015	2014
a) własne	10 469	7 506
Wartości niematerialne i prawne, razem	10 469	7 506

Nota 2 a

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	w tys. zł	
	2015	2014
a) środki trwałe, w tym:	254 574	185 909
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	28 246	28 246
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	166 159	112 433
- urządzenia techniczne i maszyny	47 594	35 413
- środki transportu	9 115	6 993
- inne środki trwałe	3 460	2 824
b) środki trwałe w budowie	3 517	56 797
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	25	36
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	258 116	242 742

Nota 2 b

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)

		w tys. zł						
		- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	- urządzenia techniczne i maszyny	- środki transportu	- inne środki trwałe	- środki trwałe, razem	
a)	wartość brutto środków trwałych na początek okresu	28 378	146 470	135 382	15 644	12 925	338 799	
b)	zwiększenia (z tytułu)		58 001	30 732	4 440	1 704	94 877	
	przeniesienie do nieruchomości z przeznaczeniem na wynajem							
	- nabycie		58 001	30 732	4 440	1 704	94 877	
c)	zmniejszenia (z tytułu)			4 784	2 425	32	7 241	
	- likwidacja			3 724		31	3 755	
	- sprzedaż			1 060	2 425	1	3 486	
d)	wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	28 378	204 471	161 330	17 659	14 597	426 435	
e)	skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	117	34 037	99 969	8 651	10 101	152 875	
f)	amortyzacja za okres (z tytułu)	15	4 275	13 767	-107	1 036	18 986	
	dolychczasowe umorzenie nieruchomości przeznaczonych na wynajem							
	- zwiększenie (amortyzacja kosztowa za okres)		4 275	17 882	1 911	1 061	25 129	
	- zmniejszenie (likwidacja)	-15		3 636		24	3 645	
	- zmniejszenie (sprzedaż)			479	2 018	1	2 498	
g)	skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	132	38 312	113 736	8 544	11 137	171 861	
h)	wartość netto środków trwałych na koniec okresu	28 246	166 159	47 594	9 115	3 460	254 574	

Nota 2 c

ŚRODKI TRWAŁE BILANSOWE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	w tys. zł	
	2015	2014
a) własne	254 039	184 939
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	535	970
Środki trwałe bilansowe, razem	254 574	185 909

Nota 3 a

ZMIANA STANU NIERUCHOMOŚCI (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2015	2014
a) stan na początek okresu	31 121	26 234
b) zwiększenia (z tytułu)	15	9 972
- przyjęcie budynku wraz z gruntem z przeznaczeniem na wynajem	0	9 840
- doposażenie budynku przeznaczonego na wynajem	15	132
c) zmniejszenia (z tytułu)	1 484	5 085
- dotychczasowe umorzenie budynku z przenaczeniem na wynajem	0	3 601
- amortyzacja za okres	1 484	1 484
d) stan na koniec okresu	29 652	31 121

Nota 3 b

DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) w jednostkach zależnych	382 688	345 891
- udziały lub akcje	230 402	199 594
- udzielone pożyczki	23 052	13 956
- inne papiery wartościowe	128 284	131 833
- odsetki od udzielonych pożyczek	950	508
b) w jednostkach stowarzyszonych	150	0
c) w pozostałych jednostkach	79	0
Długoterminowe aktywa finansowe, razem	382 917	345 891

Nota 3 c

ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2015	2014
a) stan na początek okresu	345 891	354 336
Udziały i akcje		
b) stan na początek okresu	199 594	202 707
c) zwiększenia (z tytułu)	50 663	12 500
- nabycie akcji w jednostkach zależnych	50 663	12 500
d) zmniejszenia (z tytułu)	19 705	15 613
- wycena bilansowa udziałów (aktualizacja wartości udziałów)	19 705	15 613
e) stan na koniec okresu	230 552	199 594
Inne papiery wartościowe		
f) stan na początek okresu	131 833	147 749
g) zwiększenia	0	0
h) zmniejszenia (z tytułu)	3 549	15 916
- wycena jednostek uczestnictwa w CCF FIZ	3 549	15 916
i) stan na koniec okresu	128 284	131 833
Pożyczki długoterminowe oraz inne aktywa długoterminowe w jednostkach powiązanych		
j) stan na początek okresu	14 464	3 880
k) zwiększenia (z tytułu)	28 979	13 108
- udzielone pożyczki jednostkom zależnym	26 965	5 654
- udzielone pożyczki jednostkom pozostałym	390	0
- odsetki należne od pożyczek długoterminowych	670	351
- przeniesienie pożyczek od jednostek zależnych z krótkoterminowych do długoterminowych	0	6 722
- przeniesienie odsetek od pożyczek od jednostek zależnych z krótkoterminowych do długoterminowych	0	221
- wycena bilansowa pożyczek długoterminowych	181	130
- wycena bilansowa odsetek od pożyczek długoterminowych	0	30
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość pożyczek	565	0
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość odsetek	208	0

l) zmniejszenia (z tytułu)		19 441	2 524
- spłata pożyczek jednostek zależnych		18 919	0
- spłata pożyczek jednostek pozostałych		60	12
- spłata odsetek od pożyczek jednostek zależnych		362	0
spłata odsetek od pożyczek jednostek pozostałych			
przeniesienie pożyczek od jednostek powiązanych z długoterminowych do krótkoterminowych			
przeniesienie pożyczek od jednostek pozostałych z długoterminowych do krótkoterminowych			
przeniesienie odsetek od pożyczek z długoterminowych do krótkoterminowych			
- objęcie odsetek od pożyczek odpisem aktualizacyjnym		74	2 486
- wycena bilansowa		26	26
m) stan na koniec okresu		24 002	14 464
Pożyczki pozostałe			
n) stan na początek okresu		0	0
o) stan na koniec okresu		0	0
Inne długoterminowe aktywa			
p) stan na początek okresu		0	0
q) zwiększenia (z tytułu)		79	0
r) - wycena forwardów		79	0
s) Stan na koniec okresu		79	0
t) Stan na koniec okresu		382 917	345 891

Nota 3 d

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			170 924	174 200
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			188 941	157 735
b1. w walucie	w tys.	USD	226	252
po przeliczeniu na tys. zł			883	883
b2. w walucie	w tys.	EUR	43 713	36 673
po przeliczeniu na tys. zł			186 294	156 312
pozostałe waluty w tys. zł			1 764	540
Papiery wartościowe, udziały i inne długoterminowe aktywa finansowe, razem			359 865	331 935

Nota 3 e

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (WG ZBYWALNOŚCI)	w tys. zł	
	2015	2014
A. Papiery wartościowe, udziały i inne długoterminowe aktywa finansowe, razem	359 865	331 935
a. akcje (wartość bilansowa) – dopuszczone do obrotu publicznego	0	0
- wartość na początek okresu	0	0
- wartość według cen nabycia	0	0
b. akcje (wartość bilansowa)-pozostałe	194 383	194 383
- wartość na początek okresu	194 383	199 421
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-13 050	-15 576
- zwiększenie wartości - nabycie akcji	13 050	10 538
- wartość wg cen nabycia	241 405	228 355
c. jednostki uczestnictwa	128 284	131 833
- wartość na początek okresu	131 833	147 749
- wartość według cen nabycia	1 060	1 060
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-3 549	-15 916
d. udziały w spółkach z o.o.	36 169	5 211
- wartość na początek okresu	5 211	3 286
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-6 654	-37
- zwiększenie wartości - nabycie udziałów	37 612	1 962
- wartość według cen nabycia	46 785	9 173
e. inne - odsetki od pożyczek długoterminowych i wycena forwardów (wartość bilansowa)	1 029	508
- wartość na początek okresu	508	0
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	0	0
Wartość według cen nabycia, razem	289 250	238 588
Wartość na początek okresu, razem	331 935	350 456
Korekty aktualizujące wartość, razem	192 499	169 246
Wartość bilansowa, razem	359 865	331 935

Nota 3 f

UDZIELONE POŻYCZKI DŁUGOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			18 159	12 729
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			4 893	1 227
b1. w walucie	w tys.	EUR	480	0
po przeliczeniu na tys. zł			2 045	0
b2. w walucie	w tys.	USD	730	350
po przeliczeniu na tys. zł			2 848	1 227
Długoterminowe pożyczki, razem			23 052	13 956

Nota 3 g

INNE INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE (WG RODZAJU)	w tys. zł	
	2015	2014
- dzieła sztuki	43	43
Inne inwestycje długoterminowe, razem	43	43

Nota 3 h

ZMIANA STANU INNYCH INWESTYCJI DŁUGOTERMINOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2015	2014
a) stan na początek okresu	43	43
b) stan na koniec okresu	43	43

Nota 3 i

INNE INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			43	43
Inne inwestycje długoterminowe, razem			43	43

Nota 4 a

ZMIANA STANU AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	w tys. zł	
	2015	2014
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	6 733	7 066
2. Zwiększenia	1 094	1 786
a) odniesione na wynik finansowy okresu	1 094	1 786
3. Zmniejszenia	479	2 119
- odniesione na wynik finansowy okresu	479	2 119
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	7 348	6 733
a) odniesionych na wynik finansowy	7 348	6 733

I. Zwolnienie podatkowe z tytułu prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej.

Comarch S.A. posiada pięć zezwoleń na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- a) uzyskane w roku 1999, z okresem ważności do 31 grudnia 2017 r.
- b) uzyskane w roku 2007, z okresem ważności do 31 grudnia 2017 r.
- c) uzyskane w roku 2013. w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania. Jednocześnie Snółka

zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

d) uzyskane w lutym 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

e) uzyskane w marcu 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 roku wynosił na dzień 31 grudnia 2015 r. 245 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2007 roku wynosił na dzień 31 grudnia 2015 r. ok. 23 787 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2013 roku wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 r. ok. 29 987 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

Zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w Ustawie o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r., Spółka nie ujmuje zwolnienia podatkowego z tytułu prowadzenia działalności w SSE w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

II. Różnice przejściowe i straty podatkowe do rozliczenia.

Z uwagi na fakt, iż Spółka prowadzi zarówno działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych jak i zwolnioną, przejściowe różnice w dochodzie podatkowym mogą realizować się w ramach obu tych działalności. Jednocześnie ostateczne ustalenie, w ramach której z działalności (opodatkowanej czy zwolnionej) różnice przejściowe zostaną zrealizowane, jest dokonywane na bazie rocznego rozliczenia podatku dochodowego po zakończeniu roku obrotowego. W 2015 roku utworzono aktywo z tytułu różnic przejściowych w podatku dochodowym w kwocie 1 094 tys. zł i rozwiązano część aktywa utworzonego na dzień 31 grudnia 2014 r. w kwocie 479 tys. zł a także utworzono rezerwę na podatek odroczonego z tytułu różnic przejściowych w kwocie 73 tys. zł i rozwiązano w kwocie 58 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik 2015 roku wyniósł plus 600 tys. zł. Dokonano też zmniejszenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego związanego z wyceną posiadanych certyfikatów inwestycyjnych w CCF FIZ w kwocie 674 tys. zł. Rezerwa ta, tak jak i wycena certyfikatów, rozliczana jest z kapitałem z aktualizacji wyceny.

Nota 4 b

inne rozliczenia międzyokresowe	w tys. zł	
	2015	2014
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	799	537
- długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	799	537
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	799	537

Nota 5 a

ZAPASY	w tys. zł	
	2015	2014
a) materiały	1 026	2 160
b) półprodukty i produkty w toku	25 558	15 436
c) produkty gotowe	76	0
d) towary	1 086	3 250
e) zaliczki na dostawy	0	0
Zapasy, razem	27 746	20 846

Ze względu na utratę wartości dokonano odpisów aktualizujących wartość zapasów na kwotę 211 tys. zł, równocześnie dokonano rozwiązania odpisów na kwotę 224 tys. zł (w tym z tytułu wykorzystania 40 tys. zł). Łączna kwota wynikająca z powyższych operacji ujętych w wyniku, jako przychody operacyjne, wynosi 12 tys. zł.

Nota 6 a

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) od jednostek powiązanych	148 591	121 142
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	146 724	119 329
- do 12 miesięcy	146 724	119 329
- inne	1 867	1 813
b) należności od pozostałych jednostek	143 189	142 893
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	140 823	137 939
- do 12 miesięcy	134 887	136 696
- powyżej 12 miesięcy	5 936	1 243
- inne, w tym:	2 366	4 954
- rozrachunki z pracownikami z tytułu zaliczek i pożyczek	376	173
- wadła, kaucje, nadpłaty	626	1 287
- należne dotacje	670	2 023
- należności inwestycyjne	0	0
- pozostałe	694	1 471
Należności krótkoterminowe netto, razem	291 780	264 035
c) odpisy aktualizujące wartość należności	16 047	14 306
Należności krótkoterminowe brutto, razem	307 827	278 341

Nota 6 b

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE OD JEDNOSTEK POWIĄZANYCH	w tys. zł	
	2015	2014
a) z tytułu dostaw i usług, w tym:	146 724	119 328
- od jednostek zależnych	146 487	119 228
- od jednostek stowarzyszonych	237	100
b) inne, w tym:	1 867	1 814
- od jednostek zależnych	1 867	1 814
Należności krótkoterminowe od jednostek powiązanych netto, razem	148 591	121 142
c) odpisy aktualizujące wartość należności od jednostek powiązanych	9 726	8 766
Należności krótkoterminowe od jednostek powiązanych brutto, razem	158 317	129 908

Nota 6 c

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH	w tys. zł	
	2015	2014
Stan na początek okresu	14 306	7 151
a) zwiększenia (z tytułu)	7 250	12 787
- utworzenie odpisów na należności wątpliwe	7 250	12 787
b) zmniejszenia (z tytułu)	5 509	5 632
- rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności	5 102	3 884
- wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość należności - spisanie należności przedawnionych	407	1 748
- rozwiązanie odpisów na należności - umorzenie	0	0
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	16 047	14 306

Nota 6 d

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE BRUTTO (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			113 597	131 978
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			194 230	146 363
b1. w walucie	w tys.	EUR	32 995	24 196
po przeliczeniu na tys. zł			140 752	103 120
b2. w walucie	w tys.	USD	10 464	7 337
po przeliczeniu na tys. zł			40 717	25 700

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE BRUTTO (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
b3. w walucie	w tys.	CHF	1	17
po przeliczeniu na tys. zł			5	59
b4. w walucie	w tys.	GBP	1 389	1 959
po przeliczeniu na tys. zł			8 036	10 706
pozostałe waluty w tys. zł			4 720	6 778
Należności krótkoterminowe, razem			307 827	278 341

Nota 6 e

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG (BRUTTO) - O POZOSTAŁYM OD DNIA BILANSOWEGO OKRESIE SPŁATY:	w tys. zł	
	2015	2014
a) do 1 miesiąca	150 360	131 658
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	21 189	29 595
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 299	6 150
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	773	2 634
e) powyżej 1 roku	358	1 301
f) należności przeterminowane	128 104	99 881
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	303 083	271 219
g) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	15 536	13 951
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	287 547	257 268

Z normalnym tokiem sprzedaży związane są należności wymienione w pozycjach od a) do e). Termin płatności jest jednym z integralnych elementów finansowych oferty Comarch S.A. Spółka stosuje więc różne terminy płatności w zależności od rodzaju umowy i kontrahenta. W szczególności długie terminy płatności wynikają ze stosowania przez klientów, zwłaszcza przez instytucje publiczne, tzw. kaucji gwarancyjnych rozliczanych po zakończeniu kontraktu (tj. zatrzymywania z każdej faktury części płatności do momentu całkowitego zakończenia kontraktu).

Nota 6 f

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG, PRZETERMINOWANE (BRUTTO) - Z PODZIAŁEM NA NALEŻNOŚCI NIESPŁACONE W OKRESIE:	w tys. zł	
	2015	2014
a) do 1 miesiąca	31 546	28 745
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	27 524	21 841
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	19 103	21 192
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	36 113	19 442
e) powyżej 1 roku	13 818	8 661
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	128 104	99 881
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane	15 536	13 951
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	112 568	85 930

Nota 7 a

Należności sporne oraz należności przeterminowane (z podziałem wg tytułów) na dzień 31 grudnia 2015 r.:

a) należności sporne - objęte odpisami aktualizacyjnymi: 541 tys. zł,

b) należności przeterminowane brutto 128 615 tys. zł, w tym:

- z tytułu dostaw towarów i usług 128 615 zł.

Należności przeterminowane, od których nie dokonano odpisów aktualizacyjnych: 112 568 tys. zł.

Należności przeterminowane objęte odpisami aktualizacyjnymi: 16 047 tys. zł.

W tym należności dochodzone na drodze sądowej - objęte odpisami aktualizacyjnymi: 1 030 tys. zł.

Plik	Opis

Nota 8 a

KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) w jednostkach zależnych	110	22
- udzielone pożyczki	110	22
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe (wg rodzaju)	0	0
b) w pozostałych jednostkach	632	422
- udziały lub akcje	1	1
- udzielone pożyczki	0	421
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe (wg rodzaju)	631	0
- kontrakty forward	631	0
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	70 385	86 901
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	70 383	86 896
- inne aktywa pieniężne	2	5
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	71 127	87 345

Nota 8 b

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			632	1
Papiery wartościowe, udziały i inne krótkoterminowe aktywa finansowe, razem			632	1

Nota 8 c

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (WG ZBYWALNOŚCI)	w tys. zł	
	2015	2014
A. Z nieograniczoną zbywalnością, nienotowane na rynku regulowanym (wartość bilansowa)	0	0
a. inne - wg grup rodzajowych (wartość bilansowa):	0	0
- wartość rynkowa	0	0
- wartość według cen nabycia	0	0
B. Udziały notowane na rynku regulowanym (wartość bilansowa)	1	1
- wartość rynkowa	1	1
- wartość według ceny nabycia	0	0
C. Instrumenty pochodne (wartość bilansowa)	631	0
- wartość rynkowa	631	0
Wartość bilansowa, razem	632	1

Nota 8 d

UDZIELONE POŻYCZKI KRÓTKOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			110	421
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			0	22
b1. w walucie	w tys.	EUR	0	5
po przeliczeniu na tys. zł			0	22
pozostałe waluty w tys. zł			0	0
Udzielone pożyczki krótkoterminowe, razem			110	443

Nota 8 e

ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			41 679	70 942
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			28 706	15 959
b1. w walucie	w tys.	EUR	4 921	3 477
po przeliczeniu na tys. zł			20 971	14 821
b2. w walucie	w tys.	USD	1 896	136
po przeliczeniu na tys. zł			7 397	477
b3. w walucie	w tys.	GBP	30	38
po przeliczeniu na tys. zł			173	207
b4. w walucie	w tys.	DKK	4	4

ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
po przeliczeniu na tys. zł			2	2
b5. w walucie	w tys.	CHF	10	5
po przeliczeniu na tys. zł			41	17
b6. w walucie	w tys.	CAD	5	0
po przeliczeniu na tys. zł			14	1
pozostałe waluty w tys. zł			108	434
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne, razem			70 385	86 901

Nota 9 a

KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	5 703	6 421
- koszty dotyczące sprzedaży lat następnych	4 555	5 464
- ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne	757	588
- inne	391	369
b) pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	31 608	28 691
- rozliczenia międzyokresowe z tytułu ustalania przychodów dot. kontraktów długoterminowych	31 608	28 691
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem	37 311	35 112

Nota 10 a

KAPITAŁ ZAKŁADOWY (STRUKTURA)								
w tys. zł								
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	Imienne uprzywilejowane	co do głosu 5:1	nie ograniczono	864 800	865	przekształcenie spółki z o.o.	1994-12-20	1994-12-20
A	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	75 200	75	przekształcenie spółki z o.o.	1994-12-20	1994-12-20
B	Imienne uprzywilejowane	co do głosu 5:1	nie ograniczono	883 600	884	gotówka	1995-03-24	1994-12-20
B	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	56 400	56	gotówka	1995-03-24	1994-12-20
C	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	3 008 000	3 008	gotówka	1997-06-20	1996-11-01
D	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	1 200 000	1 200	gotówka	1999-03-01	1997-11-01
E	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	638 600	638	gotówka	2000-03-08	1999-01-01
G	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	125 787	126	gotówka	2004-06-29	2004-01-01
G3	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	102 708	103	gotówka	2005-06-23	2005-01-01
H	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	543 025	543	zamiana obligacji zamiennych na akcje	2006-03-20	2006-01-01
H	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	20 650	21	zamiana obligacji zamiennych na akcje	2006-03-31	2006-01-01
J2	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	441 826	442	realizacja opcji menedżerskiej	2007-04-20	2007-01-01
J2	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	91 041	91	realizacja opcji menedżerskiej	2010-03-31	2010-01-01
K3	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	73 953	74	realizacja opcji menedżerskiej	2014-03-31	2013-01-01
L1	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	7 759	8	realizacja opcji menedżerskiej	2015-05-14	2014-01-01
Liczba akcji, razem				8 133 349				
Kapitał zakładowy, razem					8 133			
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		1,00						

I. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. byli:

-Janusz Filipiak posiadał 2 674 488 akcji (32,88% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 246 488 głosów na WZA, co stanowiło 41,30% wszystkich głosów na WZA;

-Elżbieta Filipiak posiadała 846 000 akcji (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA, co stanowiło 27,96% wszystkich głosów na WZA.

PODACIEBILANSU:

Nie wystąpiły. W rezultacie na dzień publikacji raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. byli:

-Janusz Filipiak posiadał 2 674 488 akcji (32,88% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 246 488 głosów na WZA, co stanowiło 41,30% wszystkich głosów na WZA;

-Elżbieta Filipiak posiadała 846 000 akcji (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA, co stanowiło 27,96% wszystkich głosów na WZA.

II. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki na lata 2014 - 2016

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program miał być realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Po zmianach wprowadzonych uchwałą nr 25 WZA z dnia 26 czerwca 2014 r. okres trwania programu został ograniczony do 2014 roku (szczegóły programu zostały zaprezentowane w nocie 40 sprawozdania finansowego).

Realizacja programu w 2015 roku

Różnica pomiędzy średnią kapitalizacją w 2014 r. i średnią kapitalizacją w 2013 r. była dodatnia, co oznacza, iż został spełniony podstawowy warunek Programu. W efekcie w 2015 r. zostały wyemitowane akcje dla Członków Zarządu i Pracowników Kluczowych. Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 1/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Akcje zostały przyznane osobom uprawnionym zgodnie z założeniami programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową uchwalonego Uchwałą Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.). W konsekwencji zarząd Comarch S.A. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie (raport bieżący nr 8/2015 z dnia 16 marca 2015 r.). W dniu 14 maja 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitał zakładowy Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr 13/2015 z dnia 21 maja 2015 r.). W dniu 23 czerwca 2015 r. Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę nr 400/15 dotyczącą warunkowej rejestracji 7 759 sztuk akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda. Warunkiem rejestracji akcji serii L1 w KDPW było nodyciec decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na tym samym rynku regulowanym, na który

zostały wprowadzone inne akcje Comarch S.A. oznaczone kodem PLCOMAR00012, przez spółkę prowadzącą ten rynek regulowany (raport bieżący nr 19/2015 z dnia 23 czerwca 2015 r.). W dniu 21 lipca 2015 r. Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 700/2015, postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 spółki Comarch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda (raport bieżący nr 29/2015 z dnia 21 lipca 2015 r.). W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał komunikat Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w którym poinformowano, iż na podstawie Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 400/15 z dnia 23 czerwca 2015 r., w dniu 23 lipca 2015 r. w Krajowym Depozycie nastąpi rejestracja 7 759 akcji Comarch S.A. o kodzie ISIN „PLCOMAR00012” (raport bieżący nr 30/2015 z dnia 22 lipca 2015 r.).

Nota 11 a

KAPITAŁ ZAPASOWY	w tys. zł	
	2015	2014
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	84 448	84 448
b) utworzony ustawowo	2 711	2 684
c) utworzony zgodnie ze statutem / umową, ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	475 133	434 112
Kapitał zapasowy, razem	562 292	521 244

Nota 12 a

KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY	w tys. zł	
	2015	2014
a) Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	105 926	118 818
b) zwiększenia	674	3 024
- rezerwa na podatek odroczonej w związku z wyceną certyfikatów	674	3 024
c) zmniejszenia	3 548	15 916
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych	3 548	15 916
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	103 052	105 926

Nota 13 a

POZOSTAŁE KAPITAŁY REZERWOWE (WEDŁUG CELU PRZEZNACZENIA)	w tys. zł	
	2015	2014
- kapitał inwestycyjny	79	79
- kapitał zapasowy na pokrycie zobowiązań podatkowych	666	666
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	745	745

Nota 14 a

ZMIANA STANU REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	w tys. zł	
	2015	2014
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	26 071	29 423
2. Zwiększenia	73	25
- odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych	73	25
3. Zmniejszenia	732	3 377
- odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny w związku z wyceną certyfikatów inwestycyjnych CCF FIZ	674	3 024
- odniesione na wynik finansowy	58	353
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	25 412	26 071
a) odniesionej na wynik finansowy	1 221	1 206
b) odniesionej na kapitał własny	24 191	24 865

Nota 14 b

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	w tys. zł	
	2015	2014
a) stan na początek okresu	103 608	70 315
b) zwiększenia (z tytułu)	112 626	116 960

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	w tys. zł	
	2015	2014
utworzenie rezerw z tytułu kar umownych i odszkodowań związanych z nieterminowym wykonaniem kontraktów i odstąpieniem przez kontrahentów od realizacji	3 203	8 746
- utworzenie rezerw na urlopy	10 010	9 502
- rezerwy na koszty kontraktów	13 928	14 031
- rezerwy na nagrody	85 485	84 681
c) zmniejszenia (z tytułu)	100 977	83 667
- rozwiązanie rezerw na urlopy	8 401	6 725
- rozwiązanie rezerw z tytułu kar umownych w związku z ustaniem przyczyn uzasadniających ich utworzenie	2 633	855
- rezerwy na koszty kontraktów	14 864	8 637
- rezerwy na nagrody	75 079	67 450
- pozostałe rezerwy	0	0
d) stan na koniec okresu	115 257	103 608

Nota 15 a

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) wobec jednostek zależnych	3 530	1 009
- inne (wg rodzaju)	3 530	1 009
- zobowiązanie z tytułu leasingu	327	530
- pożyczki otrzymane	3 203	479
b) wobec pozostałych jednostek	97 679	102 984
- kredyty i pożyczki	96 268	101 556
- inne	1 411	1 404
- umowy leasingu finansowego	0	24
Zobowiązania długoterminowe, razem	101 209	103 993

Nota 15 b

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE, O POZOSTAŁYM OD DNIA BILANSOWEGO OKRESIE SPŁATY	w tys. zł	
	2015	2014
a) powyżej 1 roku do 3 lat	36 950	32 434
b) powyżej 3 do 5 lat	32 009	29 067
c) powyżej 5 lat	32 250	42 492
Zobowiązania długoterminowe, razem	101 209	103 993

Nota 15 c

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			4 499	2 437
b) w walucie	w tys.	EUR	22 694	23 827
po przeliczeniu na tys. zł			96 710	101 556
Zobowiązania długoterminowe, razem			101 209	103 993

Nota 16 a

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) wobec jednostek zależnych	22 928	15 129
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	12 244	11 113
- do 12 miesięcy	12 244	11 113
- inne (wg rodzaju)	10 684	4 016
- zobowiązania z tytułu leasingu	236	236
- zobowiązania z tytułu pożyczki	0	2 613
- zobowiązania inwestycyjne	413	101
- zobowiązania z tytułu wpłat na kapitał	8 973	0
- inne	1 062	1 066
b) wobec pozostałych jednostek	107 152	103 287
- kredyty i pożyczki	16 632	13 012
- inne zobowiązania finansowe	1 686	1 651

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	w tys. zł	
	2015	2014
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	49 881	43 595
- do 12 miesięcy	43 928	42 349
- powyżej 12 miesięcy	5 953	1 246
- zaliczki otrzymane na dostawy	4 201	174
- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	31 726	38 067
- z tytułu wynagrodzeń	176	74
- inne (wg tytułów)	2 850	6 714
- zobowiązania inwestycyjne	2 003	6 032
- zobowiązania wobec pracowników	594	364
- inne	253	318
c) fundusze specjalne (wg tytułów)	1 455	1 232
- ZFŚS i ZFM	1 455	1 232
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	131 535	119 648

Nota 16 b

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2015	2014
a) w walucie polskiej			94 823	97 403
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			36 712	22 245
b1. w walucie	w tys.	EUR	5 866	3 580
po przeliczeniu na tys. zł			24 996	15 260
b2. w walucie	w tys.	USD	2 484	259
po przeliczeniu na tys. zł			9 692	909
b3. w walucie	w tys.	GBP	59	1 051
po przeliczeniu na tys. zł			341	5 746
b4. w walucie	w tys.	CHF	103	93
po przeliczeniu na tys. zł			405	330
pozostałe waluty w tys. zł			1 278	0
Zobowiązania krótkoterminowe, razem			131 535	119 648

Nota 17 a

INNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	551	1 384
b) rozliczenia międzyokresowe przychodów	11 439	10 118
- krótkoterminowe (wg tytułów)	11 439	10 118
- rozliczenie dotacji otrzymanych	153	680
- rozliczenia międzyokresowe z tytułu kontraktów długoterminowych	11 286	9 438
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	11 990	11 502

Nota 18 a

Wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2015" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. (kapitałów własnych Spółki) i ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2015 roku. Wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2014" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. (kapitałów własnych Spółki) i ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2014 roku.

Rozwodniona wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2015" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. w dniu 31 grudnia 2015 roku i rozwodnionej ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2015 roku obliczonej zgodnie z MSR 33. Rozwodniona wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2014" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. w dniu 31 grudnia 2014 roku i rozwodnionej ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2014 roku obliczonej zgodnie z MSR 33. Zgodnie z MSR 33 przy obliczaniu rozwodnionego zysku na 1 akcję (rozwodnionej wartości księgowej na 1 akcję) akcje zwykle powinny być traktowane jak rozwadniające, wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykle obniżyłaby zysk netto (wartość księgową przypadającą na 1 akcję).

Plik	Opis

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO POZYCJI POZABILANSOWYCH

Nota 19 a

ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE NA RZECZ JEDNOSTEK POWIĄZANYCH (Z TYTUŁU)	w tys. zł	
	2015	2014
a) udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym:	162 788	156 899
- na rzecz jednostek zależnych	162 788	156 899
Zobowiązania warunkowe na rzecz jednostek powiązanych, razem	162 788	156 899

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNIKU ZYSKÓW I STRAT

Nota 20 a

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (STRUKTURA RZECZOWA-RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	w tys. zł	
	2015	2014
- sprzedaż usług informatycznych	507 676	466 522
- w tym: od jednostek powiązanych	148 191	127 796
- sprzedaż licencji i oprogramowania własnego	135 988	102 413
- w tym: od jednostek powiązanych	51 569	23 322
- sprzedaż wyrobów gotowych	10 699	38 948
- w tym: od jednostek powiązanych	10 679	38 254
- sprzedaż pozostała	5 525	4 584
- w tym: od jednostek powiązanych	3 230	2 314
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	659 888	612 467
- w tym: od jednostek powiązanych	213 669	191 686

Nota 20 b

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (STRUKTURA TERYTORIALNA)	w tys. zł	
	2015	2014
a) kraj	346 269	359 528
- w tym: od jednostek powiązanych	42 781	57 793
b) eksport	313 619	252 939
- w tym: od jednostek powiązanych	170 888	133 893
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	659 888	612 467
- w tym: od jednostek powiązanych	213 669	191 686

Nota 21 a

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I MATERIAŁÓW (STRUKTURA RZECZOWA - RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	w tys. zł	
	2015	2014
- sprzęt komputerowy	8 356	26 439
- w tym: od jednostek powiązanych	2 447	19 758
- oprogramowanie i licencje obce	52 159	42 337
- w tym: od jednostek powiązanych	11 922	6 132
- pozostałe	29 153	43 582
- w tym: od jednostek powiązanych	6 787	13 949
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	89 668	112 358
- w tym: od jednostek powiązanych	21 156	39 839

Nota 21 b

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I MATERIAŁÓW (STRUKTURA TERYTORIALNA)	w tys. zł	
	2015	2014
a) kraj	85 660	110 048
- w tym: od jednostek powiązanych	18 487	38 233
b) eksport	4 008	2 310
- w tym: od jednostek powiązanych	2 669	1 606
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	89 668	112 358
- w tym: od jednostek powiązanych	21 156	39 839

Nota 22 a

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	w tys. zł	
	2015	2014
a) amortyzacja	31 504	29 536
b) zużycie materiałów i energii	13 450	12 213
c) usługi obce	130 719	105 509
d) podatki i opłaty	5 073	4 675
e) wynagrodzenia	329 865	278 150
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	56 073	48 162
g) pozostałe koszty rodzajowe (z tytułu)	17 886	21 303
Koszty według rodzaju, razem	584 570	499 548
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzykresowych	-13 766	16 798
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-76 706	-68 135
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-53 663	-48 533
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	440 435	399 678

Nota 23 a

INNE PRZYCHODY OPERACYJNE	w tys. zł	
	2015	2014
a) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	12	0
- na odpisy aktualizujące mat. i towary	12	0
b) pozostałe, w tym:	1 747	634
- otrzymane odszkodowania komunikacyjne	96	21
- zobowiązania przedawnione	1 273	0
- zwrot VAT zapłaconego za granicą	115	139
- otrzymane kary umowne, odszkodowania	0	174
- zwrócone koszty sądowe	0	3
- wynagrodzenie płatnika, zwroty z ZUS	128	96
- zwrócone umowy szkoleniowe	47	41
- rozwiązanie rezerw na kary, odszkodowania, roszczenia	0	0
- premie pieniężne	25	67
- utworzenie-rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	0	0
- inne	63	93
Inne przychody operacyjne, razem	1 759	634

Nota 24 a

INNE KOSZTY OPERACYJNE	w tys. zł	
	2015	2014
a) pozostałe, w tym:	13 706	33 336
- składki członkowskie	398	274
- darowizny	70	26
- kary i odszkodowania poniesione, rezerwy na kary, odszkodowania, roszczenia	930	8 626
- koszty projektów częściowo finansowanych dotacjami	9 596	9 154
- aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	0	2 914
- działalność bytowa	104	40
- utworzenie-rozwiązanie odpisów na należności	1 463	11 383
- koszty utrzymania nieruchomości	825	715
- inne	320	204
Inne koszty operacyjne, razem	13 706	33 336

Nota 25 a

PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU DYWIDEND I UDZIAŁÓW W ZYSKACH	w tys. zł	
	2015	2014
a) Dywidendy od jednostek powiązanych, w tym:	1 378	0
- dywidendy od jednostek zależnych	1 378	0
Przychody finansowe z tytułu dywidend i udziałów w zyskach, razem	1 378	0

Nota 25 b

PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU ODSETEK	w tys. zł	
	2015	2014
a) z tytułu udzielonych pożyczek	799	571
- od jednostek powiązanych, w tym:	791	558
- od jednostek zależnych	782	550
- od jednostek stowarzyszonych	9	8
b) pozostałe odsetki	715	655
- od pozostałych jednostek	715	655
Przychody finansowe z tytułu odsetek, razem	1 514	1 226

Nota 25 c

INNE PRZYCHODY FINANSOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) pozostałe, w tym:	4 728	2 537
- zrealizowane transakcje forward	0	0
- różnice kursowe	4 298	2 537
- wycena forward	430	0
- inne	0	0
Inne przychody finansowe, razem	4 728	2 537

Nota 26 a

KOSZTY FINANSOWE Z TYTUŁU ODSETEK	w tys. zł	
	2015	2014
a) pozostałe odsetki	1 533	2 148
- dla jednostek zależnych	110	130
- dla innych jednostek	1 423	2 018
Koszty finansowe z tytułu odsetek, razem	1 533	2 148

Nota 26 b

INNE KOSZTY FINANSOWE	w tys. zł	
	2015	2014
a) pozostałe, w tym:	429	5 058
- prowizje od gwarancji	333	457
- wycena instrumentów finansowych	41	4 565
- inne	55	36
Inne koszty finansowe, razem	429	5 058

Nota 27 a

PODATEK DOCHODOWY BIEŻĄCY	w tys. zł	
	2015	2014
1. Zysk (strata) brutto	66 719	53 735
2. Trwałe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym	10 371	13 987
3. Przejściowe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym	42 964	63 803
4. Inne różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	-68 976	-64 477
- dochód zwolniony z tytułu działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	-68 976	-64 477
5. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	51 078	67 048
6. Podatek dochodowy w Polsce według stawki 19%, oddział w Albanii według stawki 10%	9 637	12 681
7. Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	9 036	12 686
- ujęty w deklaracji podatkowej (podatek bieżący do zapłaty)	9 637	12 681
- podatek odroczony	-601	5

Nota 27 b

PODATEK DOCHODOWY ODROZCZONY WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT:	w tys. zł	
	2015	2014
- podatek dochodowy odroczony z tytułu różnic przejściowych	-601	5
Podatek dochodowy odroczony, razem	-601	5

Nota 28 a

W dniu 24 czerwca 2015 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2014 - 31.12.2014. Zysk netto w kwocie 41 048 275,65 złotych został w całości przekazany na kapitał zapasowy.

Zarząd Comarch S.A. do dnia publikacji niniejszego raportu nie podjął decyzji odnośnie propozycji podziału zysku za 2015 rok.

Plik	Opis

Nota 29 a

Zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2015" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2015-31.12.2015 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie 1.01.2015-31.12.2015 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2014" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2014-31.12.2014 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie 1.01.2014-31.12.2014 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2015" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2015-31.12.2015 roku oraz średniej ważonej ilości akcji za okres 1.01.2015-31.12.2015 roku obliczonej wg MSR 33. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2014" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2014-31.12.2014 roku oraz średniej ważonej ilości akcji za okres 1.01.2014-31.12.2014 roku obliczonej wg MSR 33. Zgodnie z MSR 33 przy obliczaniu rozwodnionego zysku na 1 akcję (rozwodnionej wartości księgowej na 1 akcję) akcje zwykle powinny być traktowane jak rozwadniające, wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykle obniżyłaby zysk netto (wartość księgową).

Plik	Opis

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

Plik	Opis
noty_objaśniające_do_rachunku_przepływów.pdf	Noty objaśniające do rachunku przepływów - załącznik nr 7

PRZEPIYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ (METODA POŚREDNIA)	w tys. zł	
	2015	2014
I. Zysk (strata) netto	57 683	41 049
II. Korekty razem	32 083	91 517
1. Amortyzacja	31 504	29 536
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	59	1 789
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-4	1 758
4. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	19 277	18 379
5. Zmiana stanu rezerw	11 664	32 965
6. Zmiana stanu zapasów	-6 900	5 532
7. Zmiana stanu należności	-26 562	36 142
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z wyjątkiem pożyczek i kredytów	5 618	-34 635
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-2 573	51
10. Inne korekty		0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)	89 766	132 566

B.DODATKOWENOTYOBJAŚNIAJĄCE

Plik	Opis
dotatkowe_noty_objaśniające.pdf	Dodatkowe noty objaśniające-załącznik nr 8
dotatkowe noty objaśniające do bilansu.pdf	Dodatkowe noty objaśniające do bilansu-załącznik nr 9

PODPISY

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU			
Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
2016-04-28	Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
2016-04-28	Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	
2016-04-28	Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
2016-04-28	Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
2016-04-28	Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
2016-04-28	Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
2016-04-28	Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH			
Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
2016-04-28	Maria Smolińska	Główny Księgowy	

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU (SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI EMITENTA)

Plik	Opis
Sprawozdanie zarządu.pdf	Sprawozdanie Zarządu-załącznik nr 10

OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Plik	Opis
Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego SAR 2015.pdf	Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego-załącznik nr 11

W niniejszym raporcie nie wypełniono następujących not:

Środki trwale wykazywane pozabilansowo

Należności długoterminowe, Zmiana stanu należności długoterminowych (wg tytułów), Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności długoterminowych,

Należności długoterminowe (struktura walutowa)

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych (wg grup rodzajowych), Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, w tym:

Zmiana stanu wartości firmy - jednostki zależne, Zmiana wartości firmy - jednostki współzależne, Zmiana stanu wartości firmy - jednostki stowarzyszone, Zmiana stanu ujemnej

wartości firmy - jednostki zależne, Zmiana stanu ujemnej wartości firmy - jednostki współzależne, Zmiana stanu ujemnej wartości firmy - jednostki stowarzyszone, Udziały lub

akcje w jednostkach podporządkowanych, Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych - c.d., Udziały lub akcje w pozostałych jednostkach

Inne inwestycje krótkoterminowe (wg rodzaju), Inne inwestycje krótkoterminowe (struktura walutowa)

Odpisy aktualizujące

Akcje (udziały) własne, Akcje (udziały) emitenta będące własnością jednostek podporządkowanych

Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (z tytułu)

Zmiana stanu długoterminowej rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne (wg tytułów), Zmiana stanu krótkoterminowej rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne (wg

tytułów), Zmiana stanu pozostałych rezerw długoterminowych (wg tytułów)

Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek, Zobowiązania długoterminowe z tytułu wyemitowanych dłużnych instrumentów finansowych

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek, Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu wyemitowanych dłużnych instrumentów finansowych

Zmiana stanu ujemnej wartości firmy

Należności warunkowe od jednostek powiązanych (z tytułu)

Zysk (strata) na sprzedaży całości lub części udziałów jednostek podporządkowanych

Zyski nadzwyczajne

Straty nadzwyczajne

Łączna kwota podatku odroczonego, Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat dotyczący

Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty), z tytułu:

Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, w tym:

NOTA 3j UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH												
Lp.	w tys.	zł										
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyszczególnieniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji / wycena metodą praw własności, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji / wycenie metodą praw własności	data objęcia kontroli / współkontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1	Comarch AG	Drezno	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski oraz Ameryki Południowej	zależna	konsolidowana	13.09.1999	154 456	- 1 320	153 136	100	100	
2	Comarch Software und Beratung AG	Monachium	producent oprogramowania (zwłaszcza klasy ERP) oraz integrator systemów informatycznych	zależna II stopnia (zależna od Comarch AG)	konsolidowana	18.11.2008	109 382	- 38 485	70 897	100	100	100% zależna od Comarch AG*
3	Comarch Solutions GmbH	Innsbruck	producent oprogramowania (zwłaszcza klasy ERP) oraz integrator systemów informatycznych	zależna III stopnia (zależna od Comarch Software und Beratung AG)	konsolidowana	18.11.2008	6 286	- 4 960	1 326	100	100	100 % zależna od Comarch Software und Beratung AG
4	Comarch Sistemas LTDA	Sao Paulo	sprzedaż systemów informatycznych na rynku Ameryki Środkowej i Południowej oraz support dostarczonych systemów IT	zależna II stopnia (zależna od Comarch AG)	konsolidowana	02.09.2014	2	-	2	100	100	80% zależna od Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch SuB AG
5	Comarch S.A.S.	Lezennes	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski oraz Ameryki Północnej	zależna	konsolidowana	14.09.2007	37 114	- 37 114	-	100	100	
6	Comarch R&D S.a r.l.	Montbonnot-Saint-Martin	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski oraz Ameryki Północnej	zależna	konsolidowana	16.09.2008	714	- 411	303	100	100	
7	Comarch Luxembourg S.a r.l.	Luksemburg	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski	zależna	konsolidowana	21.04.2011	1 981	-	1 981	100	100	
8	Comarch, Inc.	Rosemont	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek amerykański	zależna	konsolidowana	24.06.1999	991	- 991	-	100	100	
9	Comarch Panama, Inc.	Panama	sprzedaż i produkcja systemów informatycznych na rynek Ameryki Środkowej i Południowej oraz Europy	zależna II stopnia (zależna od Comarch, Inc.)	konsolidowana	22.11.2004	914	-	914	100	100	100% zależna od Comarch Inc.
10	Comarch Canada Corp.	New Brunswick	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek kanadyjski oraz Ameryki Południowej	zależna	konsolidowana	01.06.2011	162	- 21	141	100	100	
11	Comarch Espace Connecte Inc.	Montreal	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek kanadyjski	zależna	konsolidowana	16.04.2015	1 164	- 40	1 124	100	100	
12	Comarch Middle East FZ-LLC	Dubaj	sprzedaż systemów informatycznych na Bliskim Wschodzie oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	08.04.2004	203	- 44	159	100	100	
13	Comarch LLC	Kijów	sprzedaż systemów informatycznych na Ukrainie oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	01.06.2004	34	- 34	-	100	100	
14	OOO Comarch	Moskwa	sprzedaż systemów informatycznych w Rosji oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	26.01.2005	147	- 147	-	100	100	
15	Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	Szanghaj	sprzedaż systemów informatycznych w Chinach oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	q3 2009	597	- 597	-	100	100	

16	Comarch Technologies Oy	Espoo	sprzedaż systemów informatycznych w Skandynawii oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	16.12.2010	198	-	198	-	100	100	
17	Comarch UK Ltd.	Londyn	sprzedaż systemów informatycznych w Wielkiej Brytanii, Polsce i Irlandii oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	20.03.2012	271	-	32	239	100	100	
18	Comarch Chile SpA	Santiago	sprzedaż systemów informatycznych w Chile oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	23.05.2013	920	-	37	883	100	100	
19	Comarch Software Spain S.L.U.	Madryt	sprzedaż systemów informatycznych w Europie i Ameryce Południowej oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	11.11.2014	2 095	-	-	2 095	100	100	
20	Comarch Yazilim A.S.	Stambuł	sprzedaż systemów informatycznych na rynku tureckim oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	18.12.2014	825	-	19	806	100	100	
21	Comarch SRL	Mediolan	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski	zależna	konsolidowana	05.02.2015	840	-	840	-	100	100	
22	Comarch Malaysia SDN. BHD.	Kuala Lumpur	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek azjatycki	zależna	konsolidowana	02.04.2015	517	-	-	517	100	100	
23	Comarch s.r.o.	Bratysława	działalność ograniczana	zależna	konsolidowana	31.08.2004	494	-	494	-	100	100	
24	Comarch Pointshub Inc.	Rosemont	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek amerykański	zależna	konsolidowana	24.08.2015	32 959	-	5 536	27 423	100	100	
25	Comarch AB	Sztokholm	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski	zależna	konsolidowana	18.08.2015	22	-	-	22	100	100	
26	Comarch Argentina S.A.	Buenos Aires	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek Ameryki Środkowej i Południowej	zależna	konsolidowana	11.11.2015	31	-	-	31	100	100	
27	Comarch Technologies sp. z o.o.	Kraków	odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związanego z nimi oprogramowania	zależna	konsolidowana	18.11.2008	298	-	-	298	100	100	
28	CA Consulting SA	Warszawa	dostarczenie łącz teleinformatycznych oraz świadczenie usług outsourcingowych	zależna	konsolidowana	18.06.2004	1 053	-	-	1 053	100	100	
29	Comarch Management Sp. z o.o	Kraków	działalność związana z informatyką	zależna	konsolidowana	19.10.2007	300	-	220	80	100	100	
30	Comarch Corporate Finance FIZ	Kraków	prowadzenie działalności inwestycyjnej w zakresie nowych technologii i usług internetowych	zależna	konsolidowana	24.10.2007	1 060	127 225	-	128 285	100	100	100,0 % certyfikatów inwestycyjnych w posiadaniu Comarch S.A.
31	Comarch Management Sp z o.o. SK-A	Kraków	działalność związana z informatyką	zależna II stopnia	konsolidowana	21.11.2007	11 275	-	5 308	5 967	100	100	25,00% głosów przypada na CCF FIZ; 75,00% głosów przypada na Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A celem umorzenia Spółka nie wykonuje prawa głosu
32	Bonus Management Sp. z o.o. SK-A	Kraków	działalność inwestycyjna na rynku kapitałowym oraz związana z informatyką	zależna II stopnia	konsolidowana	24.02.2011	28 344	337	-	28 681	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ

33	Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Cracovia Park SK-A	Kraków	działalność inwestycyjna w zakresie sportu	zależna II stopnia	konsolidowana	25.03.2014	2 400	-	2 400	100	100	33,33% głosów w posiadaniu MKS Cracovia SSA, 66,67% w posiadaniu Bonus Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A
34	Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	Kraków	działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości	zależna II stopnia	konsolidowana	24.02.2011	55 950	- 28 432	27 518	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
35	Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A	Kraków	działalność inwestycyjna na rynku kapitałowym oraz związana z informatyką	zależna II stopnia	konsolidowana	07.10.2010	15 552	- 384	15 168	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
36	Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A	Kraków	działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości	zależna II stopnia	konsolidowana	25.10.2010	8 933	- 1 966	10 899	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
37	Comarch Healthcare S.A.	Kraków	produkcja i dostawa kompleksowych rozwiązań informatycznych dla sektora zdrowia oraz centrum diagnostyki medycznej w Krakowie iMed24	zależna II stopnia	konsolidowana	08.04.2008	64 200	- 64 200	-	100	100	77,08% głosów przypada na CCF FIZ, 22,92% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA
38	Comarch Polska S.A.	Kraków	pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym i realizuje je w całości lub w części	zależna II stopnia	konsolidowana	09.06.2008	10 000	- 637	9 363	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
39	Comarch Pointshub S.A.	Kraków	działalność polegająca na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego nowej generacji	zależna II stopnia	konsolidowana	21.10.2008	3 000	- 134	2 866	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
40	Comarch Infrastruktura S.A.	Kraków	działalność polegająca na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych	zależna II stopnia	konsolidowana	09.12.2008	1 150	- 4 180	5 330	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
41	Comarch24 S.A.	Kraków	świadczy usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch oraz prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości i handlu elektronicznego	zależna II stopnia	konsolidowana	04.05.2009	2 500	- 917	1 583	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
42	CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A	Kraków	prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym	zależna II stopnia	konsolidowana	12.10.2009	31 140	- 16 335	14 805	100	100	zależność poprzez Comarch Corporate Finance FIZ
43	Comarch Swiss AG	Luzern	sprzedaż i wdrożenie oprogramowania (zwłaszcza klasy ERP) oraz integrator systemów informatycznych	zależna III stopnia	konsolidowana	18.11.2008	12 142	-	12 142	100	100	zależność poprzez CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
44	CAMS AG	Luzern	działalność inwestycyjna na rynku kapitałowym oraz związana z informatyką	zależna III stopnia	konsolidowana	21.01.2013	175	-	175	51	51	51% głosów przypada na CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A
45	Opso Sp. z o.o.	Kraków	działalność gastronomiczna	zależna	konsolidowana	20.12.2011	205	-	205	100	100	
46	MKS Cracovia SSA	Kraków	działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu	zależna	konsolidowana	29.09.2003	37 209	- 3 341	33 868	66,11	66,11	
47	Solinteractive S.A.**	Kraków	działalność w zakresie interaktywnych technologii internetowych	stowarzyszona	wycena metodą praw własności	29.09.2008	5 400	- 5 004	396	42,98	27,37	16,10% głosów w posiadaniu CCF FIZ, 11,27% w posiadaniu Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A
48	Metrum Capital S.A. (dawniej: Volatech Capital Advisors S.A.)**	Kraków	realizacja oprogramowania inwestycyjnego	stowarzyszona	wycena metodą praw własności	06.02.2014	450	- 226	224	64,29	47,37	15,79% głosów w posiadaniu Comarch S.A., 31,58% w posiadaniu CAMS AG
49	Thanks Again LLC**	Tyrone	operator programów lojalnościowych dla lotnisk w Ameryce Północnej	stowarzyszona	wycena metodą praw własności	24.08.2015	30 831	- 9 012	21 819	42,5	42,5	42,5% w posiadaniu Comarch Pointshub Inc.

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

(**) wartość bilansową udziałów jednostek stowarzyszonych zaprezentowano w wartości odpowiadającej wycenie według metody praw własności (analogicznie jak w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Comarch S.A.

Nota 3k UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH																		
Lp.	nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:				zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:		aktywa jednostki, razem	przychody ze sprzedaży	nieopłacona przez emitenta wartość udziałów / akcji w jednostce	otrzymane lub należne dywidendy od jednostki za ostatni rok obrotowy				
		- kapitał zakładowy	- należne wpłaty na kapitał zakładowy (wielkość ujemna)	- kapitał zapasowy	- pozostały kapitał własny, w tym:	- zobowiązania długoterminowe	- zobowiązania krótkoterminowe	- należności długoterminowe	- należności krótkoterminowe									
		zm				zm	zm	zm	zm	zm	zm	zm	zm	zm				
		w tys.																
1	Comarch AG	125 797	61 888	0	90 973	-27 064	-48 877	19 315	126 456	7 934	118 522	91 361	328	91 033	252 254	158 675	0	0
2	Grupa Comarch Software und Beratung AG	38 124	24 590	0	62 947	-49 413	-60 027	19 683	32 439	3 122	29 317	26 745	0	26 745	70 563	106 515	0	0
3	Comarch Sistemas LTDA	3 965	2	0	0	3 963	2 602	4 474	22 529	0	22 529	20 299	47	20 252	26 493	21 319	0	0
4	Comarch S.A.S.	11 122	34 752	0	0	-23 630	-19 431	-6 427	11 937	949	10 988	9 164	0	9 164	23 058	20 741	0	0
5	Comarch R&D S.a.r.l	-2 015	26	0	0	-2 041	-1970	-385	4 947	3 603	1 344	2 227	0	2 227	2 932	7 368	0	0
6	Comarch Luxembourg S.a.r.l.	3 387	1 981	0	0	1 406	1 741	-444	6 445	0	6 445	4 917	0	4 917	9 833	11 155	0	0
7	Comarch, Inc.	18 955	154	0	852	17 949	8 994	7 813	12 058	0	12 058	20 359	0	20 359	31 013	54 342	0	0
8	Comarch Panama, Inc.	7 278	914	0	0	6 364	3 694	1 542	3 190	0	3 190	7 062	0	7 062	10 468	6 849	0	0
9	Comarch Canada Corp.	5 349	162	0	0	5 187	4 965	559	7 862	96	7 766	7 610	0	7 610	13 211	14 759	0	0
10	Comarch Espace Connecte Inc.	1 092	1 164	0	0	-72	0	-34	7	0	7	1	0	1	1 099	0	0	0
11	Comarch Middle East FZ-LLC	-5 014	200	0	0	-5 214	626	-7 471	17 488	0	17 488	8 560	0	8 560	12 473	15 151	0	0
12	Comarch LLC	-2 009	15	0	0	-2 024	-1 885	-1 229	6 183	0	6 183	3 003	0	3 003	4 174	4 697	0	0
13	OOO Comarch	548	140	0	585	-177	6	197	2 734	6	2 728	1 120	0	1 120	3 282	3 845	0	0
14	Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-37	597	0	0	-634	-534	-18	55	29	26	0	0	0	17	0	0	0
15	Comarch Technologies Oy	473	198	0	0	275	0	249	3 737	9	3 728	1 516	0	1 516	4 206	7 173	0	0
16	Comarch UK LTD	1 576	271	0	0	1 305	8 097	-7 677	8 147	27	8 120	6 761	0	6 761	9 723	13 414	0	0
17	Comarch Chile SpA	-4 151	920	0	0	-5 071	-1 951	-3 255	9 249	2 896	6 353	4 694	0	4 694	5 098	5 630	0	0
18	Comarch Software Spain S.L.U.	1 114	2 095	0	0	-981	-149	-843	5 025	769	4 256	5 943	0	5 943	6 139	5 785	0	0
19	Comarch Yazilim A.S.	1 205	825	0	0	380	-11	416	2 489	1 077	1 412	919	0	919	3 693	7 469	0	0
20	Comarch SRL	-691	840	0	0	-1 531	0	-1 548	1 833	644	1 189	914	0	914	1 142	670	0	0
21	Comarch Malaysia SDN. BHD.	178	517	0	0	-339	0	-286	79	0	79	18	0	18	257	104	0	0
22	Comarch s.r.o.	478	487	0	0	-9	-138	-1	9	0	9	0	0	0	486	0	0	0
23	Comarch Pointshub Inc.	17 887	32 959	-8 973	0	-6 099	0	-5 973	7 815	0	7 815	0	0	0	25 703	0	0	0
24	Comarch AB	-248	22	0	0	-270	0	-278	2 601	0	2 601	2 332	0	2 332	2 353	1 849	0	0
25	Comarch Argentina S.A.	18	31	0	0	-13	0	5	0	0	0	1	0	1	18	0	0	0
26	Comarch Technologies sp. z o.o.	10 827	50	0	1 646	9 131	8 905	46	880	72	808	5 056	0	5 056	11 708	6 259	0	0
27	CA Consulting S.A.	9 815	1 050	0	14 025	-5 260	-1 458	-3 799	15 737	58	15 679	5 852	0	5 852	25 551	65 073	0	0
28	Comarch Management Sp. z o.o	65	300	0	0	-235	-206	-29	6	0	6	11	0	11	72	0	0	0
29	Comarch Corporate Finance FIZ	128 285	1 000	0	0	127 285	130 833	-3 548	98	0	98	11 492	6 860	4 632	128 383	0	0	0
30	Comarch Management Sp. z o.o. SK-A	384	170	0	6 634	-6 420	2 681	56	8	0	8	35	0	35	392	0	0	0
31	Bonus Management Sp. z o.o. SK-A	28 551	2 879	0	22 498	3 174	1 813	25	594	185	409	10 171	1 404	8 767	29 145	30	0	0
32	Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Cracovia Park SK-A	2 091	800	0	1 601	-310	-92	-218	257	0	257	618	0	618	2 349	300	0	0
33	Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	41 341	5 640	0	42 401	-6 700	-6 378	-334	11 972	10 031	1 941	2 413	0	2 413	53 314	2 177	0	0
34	Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A	15 105	1 555	0	13 998	-448	-136	-312	109	4	105	1 921	1 500	421	15 214	54	0	0
35	Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A	9 196	101	0	8 832	263	148	114	287	0	287	1 646	0	1 646	9 482	845	0	0
36	Comarch Healthcare S.A.	-10 112	5 329	0	48 050	-63 491	-55 398	-15 993	51 681	37 101	14 580	6 574	0	6 574	41 569	21 785	0	0
37	Comarch Polska S.A.	12 074	500	0	9 500	2 074	2 768	-695	12 642	1	12 641	9 687	0	9 687	24 716	73 692	0	0
38	Comarch Pointshub S.A.	2 894	750	0	2 250	-106	66	-172	298	50	248	492	0	492	3 192	2 140	0	0
39	Comarch Infrastruktura S.A.	5 533	575	0	575	4 383	3 131	1 253	840	9	831	1 192	0	1 192	6 374	3 921	0	0
40	iComarch24 S.A.	1 721	500	0	2 000	-779	-1 185	405	268	2	266	417	0	417	1 988	1 804	0	0
41	CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A	18 717	3 114	0	28 027	-12 424	-12 443	19	24	2	22	76	0	76	18 741	0	0	0
42	Comarch Swiss AG	4 888	1 016	0	508	3 364	-2 260	-22	4 689	538	4 151	2 922	0	2 922	9 577	29 555	0	0
43	CAMS AG	307	343	0	0	-36	-39	-27	64	0	64	0	0	0	371	0	0	0
44	Opso Sp. z o.o.	122	205	0	0	-83	1	-84	160	0	160	29	0	29	282	2 044	0	0
45	MKS Cracovia S.A.	34 825	21 840	0	22 728	-9 743	-33 202	310	14 666	5 942	8 724	3 371	0	3 371	49 493	28 462	0	0
46	SolInteractive S.A.	1 448	791	0	1 260	-603	-261	-342	2 934	490	2 444	2 491	316	2 175	4 382	8 738	0	0
47	Metrum Capital S.A. (dawniej-Voltech Capital Advisors S.A.)	224	700	0	0	-476	-223	-253	46	0	46	38	0	38	269	387	0	0
48	Thanks Again LLC*	18 996	40 275	-7 802		-13 477	-9 405	-4 072	11 116	0	11 116	336	0	336	10 884	2 275	0	0

* przychody oraz zysk (strata) netto prezentowane za okres od momentu przejścia, czyli od września 2015 roku

Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązаныmi osobowo:

- zakupy od podmiotów powiązanych osobowo: 2 133 tys. zł,
- sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo: 114 tys. zł,
- zakupy od podmiotów stowarzyszonych: 8 240 tys. zł,
- sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych: 6 172 tys. zł.

Nota 15d ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK													
w tys.	zł												
Nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy				Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty				Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia	Inne
		w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta	w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta				
BZ WBK (dawniej Kredyt Bank S.A)	Warszawa	30 925	7 400	w tys.	EUR	16 276	3 819	w tys.	EUR	EURIBOR1M+1,3% IRS na poziomie 0,354% do 28-06-2019	31-12-2020	hipoteka w wysokości 11 100 tys. EUR, cesja polisy ubezpieczeniowej	dotyczy budynku SSE3
BNP Paribas Bank Polska S.A.	Warszawa	44 000		w tys.	zł	20 464	4 802	w tys.	EUR	EURIBOR1M+0,95% IRS na poziomie 0,77% do 29-07-2024	29-07-2024	weksel in blanco, hipoteka do kwoty 53 815 tys. zł na kredytowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej	dotyczy budynku SSE4, kredyt przewalutowany na euro w październiku 2011 roku
PKO Bank Polski SA	Warszawa	17 396	4 126	w tys.	EUR	10 440	2 450	w tys.	EUR	EURIBOR1M+1,2% IRS na poziomie 0,88% do 2018-10-31	30-09-2021	hipoteka umowna w kwocie 6 189 tys. euro, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej	dotyczy budynku SSE5
BNP Paribas Bank Polska S.A.	Warszawa	9 717	2 400	w tys.	EUR	-	-	w tys.	EUR	EURIBOR3M+1,3%	29-04-2016	przelew wierzytelności z kontraktu z klientem, zastaw rejestrowy na sfinansowanym sprzęcie teleinformatycznym, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy zakupów sprzętu teleinformatycznego w celu realizacji kontraktu dla jednego z klientów
PEKAO SA	Warszawa	56 000	13 323	w tys.	EUR	49 088	11 519	w tys.	EUR	EURIBOR3M+1,4% IRS na poziomie 0,2% do 30-11-2023	04-12-2023	hipoteka umowna do kwoty 84 000 tys. zł, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi	dotyczy inwestycji w budynek SSE6

Część długoterminowa kapitału pozostającego do spłaty z tytułu kredytów i pożyczek wynosi na dzień bilansowy 96 268 tys. zł.

Nota 16c ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TITULU KREDYTÓW I POŻYCZEK													
w tys.	zł												
Nazwa (firma) jednostki	Siedziba	Kwota kredytu/ pożyczki wg umowy				Kwota kredytu/ pożyczki pozostała do spłaty				Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia	Inne
		w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta	w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta				
BZ WBK (dawniej Kredyt Bank S.A)	Warszawa	30 925	7 400	w tys.	EUR	4 069	955	w tys.	EUR	EURIBOR1M+1,3% IRS na poziomie 0,354% do 28-06-2019	31-12-2020	hipoteka w wysokości 11 100 tys. euro, cesja polisy ubezpieczeniowej	dotyczy budynku SSE3
BNP Paribas Bank Polska S.A.	Warszawa	44 000		w tys.	zł	2 640	620	w tys.	EUR	EURIBOR1M+0,95% IRS na poziomie 0,77% do 29-07-2024	29-07-2024	weksel in blanco, hipoteka umowna do kwoty 53 815 tys. euro na kredytowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej	dotyczy budynku SSE4, kredyt przewalutowany na euro w październiku 2011 roku
PKO Bank Polski SA	Warszawa	17 396	4 126	w tys.	EUR	2 198	516	w tys.	EUR	EURIBOR1M+1,2% IRS na poziomie 0,88% do 2018-10-31	30-09-2021	hipoteka umowna w kwocie 6 189 tys. euro, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej	dotyczy budynku SSE5
BNP Paribas Bank Polska S.A.	Warszawa	9 717	2 400	w tys.	EUR	930	218	w tys.	EUR	EURIBOR3M+1,3%	29-04-2016	przelew wierzytelności z kontraktu z klientem, zastaw rejestrowy na sfinansowanym sprzęcie teleinformatycznym, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy zakupów sprzętu teleinformatycznego w celu realizacji kontraktu dla jednego z klientów
PEKAO SA	Warszawa	56 000	13 323	w tys.	EUR	7 097	1 165	w tys.	EUR	EURIBOR3M+1,4% IRS na poziomie 0,2% do 30-11-2023	04-12-2023	hipoteka umowna do kwoty 84 000 tys. zł, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi	dotyczy inwestycji w budynek SSE6

Część krótkoterminowa kapitału pozostającego do spłaty z tytułu kredytów i pożyczek wynosi na dzień bilansowy 16 934 tys. zł. (kwota ta nie uwzględnia wyceny odsetek na dzień bilansowy -302 tys. zł)

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW DO RAPORTU SA-R 2015 COMARCH S.A.

Nota 30

STRUKTURA ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH (ROK BIEŻĄCY)

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.	Zmiana stanu
Środki pieniężne w kasie	648	467	181
Środki pieniężne w banku	69 735	86 429	(16 694)
Razem	70 383	86 896	(16 513)
-w tym różnice kursowe	(29)	(1 775)	1 746

Nota 31

SPECYFIKACJA WYLICZEŃ WYBRANYCH POZYCJI Z RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH (ROK BIEŻĄCY)

Działalność operacyjna

Poz. A II 1 Amortyzacja	2015	2014
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	4 891	5 504
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	25 129	22 548
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	1 484	1 484
Razem	31 504	29 536
Poz. A II 3	2015	2014
Wypłacone odsetki od kredytu	1 921	2 155
Otrzymane odsetki od pożyczek	-547	-397
Otrzymana dywidenda	-1 378	-
Razem	-4	1 758
Poz. A II 4	2015	2014
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-1 472	-973
Koszt sprzedanych i zlikwidowanych środków trwałych	1 044	693
Aktualizacja wartości inwestycji		2 914
Aktualizacja wartości udziałów	19 705	15 745
Razem	19 277	18 379
Poz. A II 7	2015	2014
Zmiana stanu należności handlowych	-36 580	28 103
Zmiana stanu pozostałych należności	1 905	2 356
Należności inwestycyjne	58	665
Pożyczki udzielone	28 585	8 239
Pożyczki spłacone	-20 530	-3 221
Razem	-26 562	36 142

Poz. A II 8	2015	2014
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z wyjątkiem pożyczek, kredytów i innych zobowiązań finansowych	10 505	-29 434
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	-5 261	-2 558
Zmiana zobowiązań finansowych	150	- 2 376
Zmiana ZFŚS	224	-267
Razem	5 618	-34 635

Poz. A II 9	2015	2014
Zmiana stanu rozliczeń czynnych	-2 461	-4 354
Zmiana stanu rozliczeń biernych	503	4 072
Zmiana aktywa na podatek	-615	333
Razem	-2 573	51

Działalność inwestycyjna

Wpływy

Poz. B I 1	2015	2014
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 473	973
Należności zapłacone	-58	-665
Razem	1 415	308

Wydatki

Poz. B II 1 i 2	2015	2014
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych i nieruchomości	-49 412	-73 465
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	-3 712	2 558
Razem	-53 124	-70 907

Poz. B II 3a	2015	2014
Nabycie aktywów finansowych	- 50 633	-12 499
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	8 973	-
Udzielone i spłacone pożyczki długoterminowe	-28 085	-9 459
Razem	-69 745	-21 958

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RAPORTU SA-R 2015 COMARCH S.A.

Nota 32

INSTRUMENTY FINANSOWE

A) Zmiany instrumentów finansowych wg kategorii

Zmiany poszczególnych kategorii aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) w okresie 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. przedstawiały się następująco:

Zmiany instrumentów finansowych wg kategorii	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki udzielone i należności własne	Zobowiązania finansowe
1 stycznia 2014	1 644		11 547	98 165
+ zwiększenia	0		8 239	81 587
- zmniejszenia	1 644		5 387	58 359
31 grudnia 2014	0		14 399	121 393
Ujęcie bilansowe				
Długoterminowe aktywa finansowe			13 956	
<i>w jednostkach powiązanych</i>			13 956	
<i>w pozostałych jednostkach</i>			0	
Krótkoterminowe aktywa finansowe	0		443	
<i>w jednostkach powiązanych</i>	0		22	
<i>w pozostałych jednostkach</i>	0		421	
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe				17 400
<i>do jednostek powiązanych</i>				2 736
<i>do pozostałych jednostek</i>				14 664
Długoterminowe zobowiązania finansowe				103 993
<i>do jednostek powiązanych</i>				1 009
<i>do pozostałych jednostek</i>				102 984

Zmiany poszczególnych kategorii aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) w okresie 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. przedstawiały się następująco:

Zmiany instrumentów finansowych wg kategorii	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki udzielone i należności własne	Zobowiązania finansowe
1 stycznia 2015	0		14 399	121 393
+ zwiększenia	710		29 304	23 573
- zmniejszenia	0		20 541	16 229
31 grudnia 2015	710		23 162	128 737
Ujęcie bilansowe				
Długoterminowe aktywa finansowe	79		23 052	
<i>w jednostkach powiązanych</i>	0		23 052	
<i>w pozostałych jednostkach</i>	79		0	
Krótkoterminowe aktywa finansowe	631		110	
<i>w jednostkach powiązanych</i>	0		110	
<i>w pozostałych jednostkach</i>	631		0	
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe				27 527
<i>do jednostek powiązanych</i>				9 208
<i>do pozostałych jednostek</i>				18 319
Długoterminowe zobowiązania finansowe				101 209
<i>do jednostek powiązanych</i>				3 530
<i>do pozostałych jednostek</i>				97 679

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Dotyczy kontraktów terminowych typu forward zawieranych w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut.

Pożyczki udzielone i należności własne

Pożyczki udzielone wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku braku istotnych różnic dla wyceny ujmuje się według wartości nominalnej powiększonej o naliczane memoriałowo odsetki w oparciu o stopę procentową wynikającą z umów.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe dotyczą kredytu inwestycyjnego oraz zobowiązań z tytułu leasingu i otrzymanych pożyczek oraz kontraktów terminowych typu forward zawieranych w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut.

B) Odsetki od zobowiązań finansowych za rok 2015

	Zrealizowane	Niezrealizowane, o terminie zapadalności			Razem	Odsetki
		do 3 miesięcy	3-12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy		
Odsetki od zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu(pożyczki)	3			335	335	338
Odsetki od pozostałych krótkoterminowych zobowiązań finansowych (leasing)	32	5	14	20	39	71
Odsetki od długoterminowych zobowiązań finansowych (kredyt)	1 917					1 917
Razem	1 952	5	14	355	374	2 326

C) Odsetki od udzielonych pożyczek i dłużnych instrumentów finansowych za rok 2015

	Zrealizowane	Niezrealizowane, o terminie zapadalności			Razem	Odsetki
		do 3 miesięcy	3-12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy		
Odsetki od pożyczek udzielonych	545			949		1 494
Odsetki od dłużnych instrumentów finansowych						
Razem	545			949		1 494

Nota 33**ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE**

Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 48 740 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 r. ich wartość wynosiła 60 327 tys. zł.

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („letter of comfort”) dla spółek zależnych MKS Cracovia SSA (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2017 r.) oraz Comarch Healthcare S.A. (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2017 r.).

Na dzień 31 grudnia 2015 r. zobowiązania z tytułu dotacji przewyższających nakłady poniesione wynoszą 239 tys. zł.

Comarch S.A. jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 60 963 tys. zł, z czego kwota 7 603 tys. zł jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2015 r., w tym kwota utworzonych w roku 2015 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 32 tys. zł. Comarch S.A. pozostaje w sprawach spornych, nie objętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 13 400 tys. zł. Roszczenia stron trzecich w związku ze sprawami spornymi nie zostały objęte rezerwami. Według

Zarządu Comarch S.A., w oparciu o opinie doradców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi, nie objętymi postępowaniami sądowymi.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w 2015 roku Comarch S.A. utworzyła odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 207 tys. zł.

Udzielone poręczenia

- a) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów, w sierpniu 2010 roku została udzielona przez Comarch S.A. gwarancja na czas trwania kontraktu i gwarantuje należyte wykonanie przez Comarch S.A., wszelkich zobowiązań spółki Comarch AG wynikających z umowy. Wysokość gwarancji jest równa wartości umowy, tj. ok. 53 666 tys. EUR. Warunki finansowe, na jakich została udzielona gwarancja, nie odbiegają od warunków rynkowych.
- b) W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 000 tys. USD i jest ważne przez czas trwania umowy.
- c) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 495 tys. EUR.
- d) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A (dawniej iMed24 S.A.), spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił spółce Comarch Healthcare S.A finansowania w wysokości 15 889 tys. PLN, w dniu 1 września 2011 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej Comarch Healthcare S.A wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 833 tys. PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 r.
- e) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 808 tys. GBP oraz dodatkowo 86 tys. GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- f) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 682 tys. EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- g) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, wartość umowy wynosi 3 505 tys. EUR.
- h) W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsische AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu

na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu wynosi 263 tys. EUR plus odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu. Przystąpienie do długu jest ważne do dnia 30 sierpnia 2018 r.

- i) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 000 tys. EUR. W dniu 15 maja 2013 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 000 tys. EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 r.
- j) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 351 tys. GBP i jest ważne przez okres trwania umowy.
- k) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch S.A.S. umów, tj. 2 807 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- l) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 236 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- m) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na zakup licencji na oprogramowanie oraz usługi utrzymania i wsparcia, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 11 244 tys. GBP i jest ważne w okresie dwunastu lat od zakończenia kontraktu.
- n) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższych umów. Po wejściu w życie aneksu do umowy w 2015 roku, łączna kwota poręczenia wynosi 100 tys. PLN i wygasa 31 maja 2016 r.
- o) W związku z zawarciem przez oddział Comarch S.A. w Albanii umowy z klientem na usługi SLA zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania oddziału wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch S.A. Albanian Branch umowy, tj. ok. 10 tys. EUR miesięcznie i jest ważne do czasu zakończenia umowy.
- p) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch ECM, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem (SaaS), zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S., wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 838 tys. EUR i jest ważne do momentu zakończenia projektu.
- q) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart

paliwowych za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 50 tys. PLN i obowiązuje do dnia 31 maja 2016 r.

- r) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy ramowej z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości umowy, tj. 3 241 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- s) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch Loyalty Management For Airlines, Comarch Smart Analytics oraz Comarch Customer Engagement Platform-Gamification, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC, wynikające z tego projektu. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. do 5 000 tys. USD. Poręczenie zostało udzielone na 5 lat.
- t) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, na wdrożenie Comarch Customer Engagement Platform, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Umowa została podpisana na okres pięciu lat. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. 10 000 tys. USD.
- u) W związku z zawarciem przez Bonus Development Sp. z o.o. SK-A, spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Bonus Development Sp. z o.o. SK-A finansowania w EUR w wysokości 38 800 tys. PLN (co na dzień podpisania umowy kredytu stanowiło równowartość kwoty 9 262 tys. EUR) oraz w związku z zawarciem umowy na transakcje skarbowe związane z zabezpieczeniem ryzyka kursowego oraz stopy procentowej ww. kredytu, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczeń za zobowiązania Bonus Development Sp z o.o. SK-A wynikające z powyższych umów. Poręczenia są ważne do momentu spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu, ostateczny termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 czerwca 2030 r.
- v) W związku z zawarciem przez Comarch Chile SpA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na świadczenie usług IT Out-Tasking Services, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Chile SpA wynikające z tej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 200 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do 30 sierpnia 2018 r.
- w) W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A. spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 10 tys. PLN i obowiązuje od dnia 15 września 2015 r.
- x) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie systemu Loyalty Management Solutions i jego serwis, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 39 747 tys. SEK.
- y) W związku z zakupem licencji od jednego z klientów przez spółkę CA Consulting S.A. spółki zależnej Comarch S.A. zostało udzielone poręczenie na ten zakup. Kwota poręczenia wyniosła 225 tys. EUR i została udzielona do 31 grudnia 2015 r.

- z) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Master Services Agreement zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone na kwotę 3 827 tys. PLN.

Nota 34

PRZYCHODY I KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZANIECHANEJ - NIE DOTYCZY

Nota 35

PLANOWANE NAKŁADY INWESTYCYJNE

W dniu 3 października 2013 r. została zawarta umowa z konsorcjum firm Łęgprzem sp. z o.o., ZSK sp. z o.o. oraz Graphbud sp. z o.o. na realizację V etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE6), której przedmiotem było wybudowanie budynku biurowo-usługowego i data center wraz z infrastrukturą drogową i techniczną, o łącznej powierzchni 11 708,87 m². Wartość umowy początkowo wynosiła 62 268 tys. zł. W wyniku podpisanych w 2015 roku aneksów do ww. umowy wartość umowy wzrosła z 62 268 tys. zł do 64 907 tys. zł. W związku z rozszerzeniem zakresu prac świadczonych przez konsorcjum termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 sierpnia 2015 r. O powyższych zmianach Spółka informowała w raportach bieżących nr RB-5-2015 z dnia 16 stycznia 2015 r., RB-9-2015 z dnia 30 marca 2015 r., RB-15-2015 z dnia 28 maja 2015 r., RB-27-2015 z dnia 16 lipca 2015 r. oraz RB-31-2015 z dnia 14 sierpnia 2015 r. W dniu 31 sierpnia 2015 r. dokonano odbioru końcowego budynku SSE6. Ostateczna wartość poniesionych na jego budowę nakładów inwestycyjnych to 68 747 tys. zł. We wrześniu 2015 r. budynek został wprowadzony do ewidencji środków trwałych Grupy, a od października 2015 roku rozpoczął się jego okres amortyzacji.

W dniu 18 marca 2016 roku zostały zawarte dwie umowy pomiędzy Comarch S.A., a firmą Budimex S.A.:

1) Na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 27 736 m². Wartość umowy wynosi 69 704 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2017 r.

2) Na przebudowę budynku SSE6 (Studio 1) w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku z funkcji magazynowej na produkcyjną wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Wartość umowy wynosi 4 350 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r.

Łączna wartość umów podpisanych z Budimex S.A. wynosi 74 054 tys. PLN netto. O szczegółach powyższych umów Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-3-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

Pozostałe środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2015 r. obejmują głównie nakłady na prace modernizacyjne obiektów użytkowanych przez Comarch S.A. oraz nabycie sprzętu jeszcze nie przyjętego do użytkowania.

Nota 36**PRZYCHODY COMARCH S.A. Z TYTUŁU SPRZEDAŻY TOWARÓW I USŁUG NA RZECZ
POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK GRUPY KAPITAŁOWEJ ORAZ JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH
(w tys. zł)**

	2015	2014
Comarch AG	67 513	59 530
Grupa Comarch SuB	7 968	1 477
Comarch SAS	8 985	6 094
Comarch R&D S.à r.l.	1	7
Comarch, Inc.	30 628	22 778
Comarch Panama, Inc.	3 561	1 531
Comarch Canada, Corp.	1 691	5 271
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) Kanada	24	-
Comarch LLC	1 695	1 419
Comarch Middle East FZ-LLC	14 023	5 502
OOO Comarch	2 072	2 998
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-	-
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	3 316	4 274
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	2 765	2 985
Comarch UK Ltd.	7 359	14 695
Comarch Swiss AG	1 213	381
Comarch Chile SpA	3 820	1 242
Comarch Sistemas LTDA Brazylia	10 018	5 208
Comarch Software Spain S.L.U.	3 639	-
Comarch Yazilim A.S.	64	-
Comarch SRL Włochy	657	-
Comarch Malaysia SDN. BHD.	21	-
Comarch AB Szwecja	2 127	-
Comarch Argentina S.A.	-	-
CAMS AG	-	-
CA Consulting S.A.	23 936	5 323
Comarch Technologies sp. z o.o.	795	48
MKS Cracovia SSA	27	70
Comarch Management sp. z o.o.	10	10
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	10	10
Comarch Healthcare S.A.	1 465	1 188
Comarch Polska S.A.	34 396	88 780
Comarch Pointshub S.A.	235	168

Comarch Infrastruktura S.A.	29	9
iComarch24 S.A.	127	127
Opso sp. z o.o.	239	245
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SolInteractive S.A.	232	47
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
Oddział Comarch S.A. w Albanii	164	108
Razem	234 825	231 525

Należności handlowe Comarch S.A. w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wynoszą:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Comarch AG	65 391	50 247
Grupa Comarch SuB	2 270	1 239
Comarch SAS	7 874	7 561
Comarch R&D S.à r.l.	-	4
Comarch, Inc.	6 038	7 007
Comarch Panama, Inc.	649	193
Comarch Canada, Corp.	834	1 346
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	1	-
Comarch LLC	-	-
Comarch Middle East FZ-LLC	12 573	6 129
OOO Comarch	1 311	1 403
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	17	-
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	820	1 067
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	802	1 122
Comarch UK Ltd.	5 804	10 305
Comarch Swiss AG	913	416
Comarch Chile SpA	5 411	1 403
Comarch Sistemas LTDA	15 821	5 155
Comarch Software Spain S.L.U.	3 640	3
Comarch Yazilim A.S.	29	-
Comarch SRL	677	-
Comarch Malaysia SDN. BHD.	37	-
Comarch AB	2 135	-
Comarch Argentina S.A.	-	-
CAMS AG	-	-
CA Consulting S.A.	4 913	5 251
Comarch Technologies sp. z o.o.	85	5
MKS Cracovia SSA	100	3
Comarch Management sp. z o.o.	-	1
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Comarch Healthcare S.A.	5 138	3 487
Comarch Polska S.A.	3 056	15 654
Comarch Pointshub S.A.	55	116
Comarch Infrastruktura S.A.	4	2
iComarch24 S.A.	9	21

Opso sp. z o.o.	14	29
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	1
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SolInteractive S.A.	233	100
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
Oddział Comarch S.A. w Albanii	70	58
Razem	146 724	119 328

Nota 37**ZAKUPY COMARCH S.A. OD POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK GRUPY KAPITAŁOWEJ I JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH (towary i usługi podstawowe)**

	2015	2014
Comarch AG	945	1 962
Grupa Comarch SuB	265	384
Comarch SAS	4 217	3 985
Comarch R&D S.à r.l.	283	274
Comarch, Inc.	341	98
Comarch Panama, Inc.	-	-
Comarch Canada, Corp.	-	-
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	-	-
Comarch LLC	1 513	1 264
Comarch Middle East FZ-LLC	-	-
OOO Comarch	-	-
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-	-
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	385	447
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	51	-
Comarch UK Ltd.	248	298
Comarch Swiss AG	-	113
Comarch Chile SpA	-	-
Comarch Sistemas LTDA	-	-
Comarch Software Spain S.L.U.	-	-
Comarch Yazilim A.S.	-	-
Comarch SRL	-	-
Comarch Malaysia SDN. BHD.	-	-
Comarch AB	-	-
Comarch Argentina S.A.	-	-
CAMS AG	-	-
CA Consulting S.A.	11 037	11 907

Comarch Technologies sp. z o.o.	1 579	1 315
MKS Cracovia SSA	404	366
Comarch Management sp. z o.o.	-	20
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Comarch Healthcare S.A.	1 379	510
Comarch Polska S.A.	358	-
Comarch Pointshub S.A.	602	818
Comarch Infrastruktura S.A.	2 070	1 394
iComarch24 S.A.	504	539
Opso sp. z o.o.	34	23
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	1 905	1 904
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SolInteractive S.A.	4 258	2 537
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
Oddział Comarch S.A. w Albanii	164	107
Razem	32 542	30 265

Zobowiązania handlowe Comarch S.A. wobec jednostek zależnych i stowarzyszonych wynoszą:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Comarch AG	656	750
Grupa Comarch SuB	579	84
Comarch SAS	683	336
Comarch R&D S.à r.l.	707	185
Comarch, Inc.	62	93
Comarch Panama, Inc.	-	-
Comarch Canada, Corp.	-	-
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	-	-
Comarch LLC	103	97
Comarch Middle East FZ-LLC	-	-
OOO Comarch	-	-
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-	-
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	387	-
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	14	1
Comarch UK Ltd.	190	287
Comarch Swiss AG	401	227
Comarch Chile SpA	-	-
Comarch Sistemas LTDA	-	-
Comarch Software Spain S.L.U.	-	-
Comarch Yazilim A.S.	-	-
Comarch SRL	-	-
Comarch Malaysia SDN. BHD.	-	-
Comarch AB	-	-
Comarch Argentina S.A.	-	-
CAMS AG	-	-
CA Consulting S.A.	1 809	3 017
Comarch Technologies sp. z o.o.	1 680	2 889
MKS Cracovia SSA	682	797
Comarch Management sp. z o.o.	-	-
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Comarch Healthcare S.A.	1 248	161
Comarch Polska S.A.	-	-
Comarch Pointshub S.A.	65	162
Comarch Infrastruktura S.A.	838	514
iComarch24 S.A.	136	130

Opso sp. z o.o.	2	333
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SolInteractive S.A.	1 932	992
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
Oddział Comarch S.A. w Albanii	70	58
Razem	12 244	11 113

Nota 38**INFORMACJE O TRANSAKCJACH Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ORAZ INNYMI OSOBAMI POWIĄZANYMI NA WARUNKACH ODMIENNYCH OD WARUNKÓW RYNKOWYCH – NIE WYSTĄPIŁY****Nota 39****PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W COMARCH S.A.**

2015 ROK			
Pracownicy:		Pracownicy:	
- etatowi	3 120	- produkcyjni oraz konsultanci techniczni	3 196
- współpracujący	731	- marketing i sprzedaż	323
		- kierownictwo i administracja	332
Razem	3 851	Razem	3 851
2014 ROK			
Pracownicy:		Pracownicy:	
- etatowi	2 647	- produkcyjni oraz konsultanci techniczni	2 620
- współpracujący	548	- marketing i sprzedaż	288
		- kierownictwo i administracja	287
Razem	3 195	Razem	3 195

Nota 40**WYNAGRODZENIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH (OKRES BIEŻĄCY) W ZŁ****Zarząd Comarch S.A.**

I.p.		Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	9 910 702,41	5 521 565,17	15 432 267,58
2	Piotr Piątosza*	973 798,07	411 161,16	1 384 959,23
3	Marcin Dąbrowski**	1 792 871,86	202 421,40	1 995 293,26
4	Paweł Prokop	917 040,04	158 902,41	1 075 942,45
5	Andrzej Przewięźlikowski**	1 115 051,45	101 081,45	1 216 132,90
6	Zbigniew Rymarczyk	1 622 015,60	204 363,41	1 826 379,01
7	Konrad Tarański	719 078,45	324 516,97	1 043 595,42
8	Marcin Warwas	2 438 829,31	163 650,56	2 602 479,87
9	Piotr Reichert*	475 395,24	131 825,35	607 220,59
	Razem	19 964 782,43	7 219 487,88	27 184 270,31

*) W dniu 9 kwietnia 2015 r. Panowie Piotr Piątosza i Piotr Reichert złożyli rezygnacje z pełnienia funkcji Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A. ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r.

**) Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Comarch S.A., które odbyło się dnia 24 czerwca 2015 r., Panowie Marcin Dąbrowski i Andrzej Przewięźlikowski zostali powołani na stanowiska Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A.

Rada Nadzorcza Comarch S.A.

I.p.		Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	240 000,00	1 366 001,17	1 606 001,17
2	Maciej Brzeziński	60 000,00	0,00	60 000,00
3	Robert Bednarski	60 000,00	0,00	60 000,00
4	Danuta Drobniak	60 000,00	0,00	60 000,00
5	Wojciech Kucharzyk	60 000,00	0,00	60 000,00

6	Anna Ławrynowicz	60 000,00	0,00	60 000,00
7	Anna Pruska	60 000,00	357 418,49	417 418,49
	Razem	600 000,00	1 723 419,66	2 323 419,66

Wynagrodzenia podane w niniejszej notcie obejmują wynagrodzenia rzeczywiście wypłacone w 2015 roku (w tym wynagrodzenia premiowe za okresy wcześniejsze, objęte rezerwami na dzień na dzień 31.12.2014 r.). Wynagrodzenia nie obejmują niewypłaconych premii za rok 2015 (objętych rezerwami na dzień 31.12.2015 r.) oraz nie obejmują akcji przyznanych w ramach programu opcyjnego.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Spółki oraz ich bliskich.

Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki

a) na lata 2014-2016

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program miał być realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Po zmianach wprowadzonych uchwałą nr 25 WZA z dnia 26 czerwca 2014 r. okres trwania programu został ograniczony do 2014 roku.

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 01/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Akcje zostały przyznane osobom uprawnionym zgodnie z założeniami programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową uchwalonego Uchwałą Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.). Zarząd Comarch S.A., działając na podstawie art. 430-433, 444, 446 i 447 k.s.h. oraz art. 9 ust. 3-7 Statutu Spółki, w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 26 czerwca 2013 r. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.). W związku z powyższym podwyższeniem kapitału, w dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmiany w statucie Spółki (raport bieżący nr RB-14-2015 z dnia 21 maja 2015 r.). W dniu 23 czerwca 2015 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę nr 400/15 dotyczącą warunkowej rejestracji 7 759 sztuk akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda. Warunkiem rejestracji akcji serii L1 w KDPW było podjęcie decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na tym samym rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Comarch S.A. oznaczone kodem PLCOMAR00012, przez spółkę

prowadzącą ten rynek regulowany (raport bieżący nr RB-19- 2015 z dnia 23 czerwca 2015 r.). W dniu 21 lipca 2015 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 700/2015, postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 spółki Comarch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda (raport bieżący nr RB-29-2015 z dnia 21 lipca 2015 r.). W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał komunikat Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w którym poinformowano, iż na podstawie Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 400/15 z dnia 23 czerwca 2015 r., w dniu 23 lipca 2015 r. w Krajowym Depozycie nastąpi rejestracja 7 759 akcji Comarch S.A. o kodzie ISIN „PLCOMAR00012”. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji to 6 384 949 (raport bieżący nr RB-30-2015 z dnia 22 lipca 2015 r.).

Nota 41

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW

Comarch S.A. korzysta z następujących kredytów:

- a) kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2024 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu są: hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. W dniu 5 października 2011 roku spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 5 422 tys. EUR, tj. 23 104 tys. zł (wobec 6 042 tys. EUR, tj. 25 750 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- b) kredyt inwestycyjny w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w banku DnB NORD Bank Polska S.A. w dniu 28 kwietnia 2010 r., na finansowanie IV etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 4 126 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: hipoteka w kwocie 6 189 tys. EUR ustanowiona na nieruchomości będącej przedmiotem refinansowania oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ww. nieruchomości. Całkowite wykorzystanie kredytu nastąpiło w dniu 1 października 2013 roku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 2 966 tys. EUR, tj. 12 638 tys. zł (wobec 3 482 tys. EUR, tj. 14 838 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- c) kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu oraz oprogramowania dla realizacji projektu outsourcingu usług data center dla jednego z klientów. Kredyt został udzielony w wysokości 2 400 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2016 roku. U uruchomienie środków nastąpiło w dniu 7 sierpnia 2012 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: przelew wierzytelności z kontraktu oraz zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 218 tys. EUR, tj. 930 tys. zł (wobec 873 tys. EUR, tj. 3 720 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- d) nieodnawialny kredyt obrotowy w BZ WBK Bank S.A. z siedzibą we Wrocławiu zaciągnięty w pierwszym kwartale 2013 roku na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej Spółki. Kredyt został udzielony w wysokości 7 400 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada na 31 grudnia 2020 r. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na jednej z nieruchomości Comarch S.A. zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 4 774 tys. EUR, tj. 20 345 tys. zł (wobec 5 729 tys. EUR, tj. 24 419 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).

- e) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie oraz refinansowanie nie więcej niż 90% kosztów netto inwestycji polegającej na budowie budynku biurowego SSE6 i data center na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie. Kredyt został udzielony w euro do kwoty 56 mln PLN, co na dzień podpisania umowy stanowiło równowartość kwoty 13 323 182,34 EUR. Okres kredytowania wynosi 10 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada 4 grudnia 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bieżącymi Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A., oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji, hipoteka umowna do kwoty 84 mln PLN na nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji rękojmi. Kredyt został w całości wykorzystany do dnia 30 września 2015 r. Spłata kredytu rozpoczęła się w grudniu 2015. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 13 184 tys. EUR, tj. 56 185 tys. zł.

Nota 42.

ZNACZĄCE ZDARZENIA DOTYCZĄCE LAT UBIEGŁYCH - NIE DOTYCZY

Nota 43.

ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

a) Daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku

W dniu 18 stycznia 2016 r. raportem bieżącym RB-1-2016 Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku:

- 1) QSr 4 2015 w dniu 29.02.2016 r.
- 2) QSr 1 2016 w dniu 16.05.2016 r.
- 3) II kwartał 2016 - Zgodnie z zasadami § 101 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, Comarch S.A. nie będzie publikować raportu kwartalnego i skonsolidowanego raportu kwartalnego za II kwartał 2016 r.
- 4) QSr 3 2016 w dniu 14.11.2016 r.
- 5) Raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 6) Skonsolidowany raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 7) Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2016 roku w dniu 31.08.2016 r.

b) Umowa na realizację inwestycji budowlanych w Krakowie na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (SSE7) oraz przebudowę budynku SSE6

W dniu 18 marca 2016 roku zostały zawarte dwie umowy pomiędzy Comarch S.A. a firmą Budimex S.A.:

Na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 27 736,07 m². Wartość umowy wynosi 69 704 097 zł netto. Roboty budowlane rozpoczną się po przekazaniu placu budowy. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2017 r.

Na przebudowę budynku SSE6 (Studio 1) w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku z funkcji magazynowej na produkcyjną wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Wartość umowy wynosi 4 350 000 zł netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r.

O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-3-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

c) Umowa kredytu inwestycyjnego

W dniu 18 marca 2016 roku została podpisana przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. oraz Comarch S.A. (jako współkredytobiorca), umowa kredytu inwestycyjnego z bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie i refinansowanie 100% kosztów netto budowy Data Center zlokalizowanego w Lille we Francji, ale nie więcej niż 83,5% łącznych kosztów netto realizacji całej inwestycji, o której spółka informowała raportem bieżącym nr RB-2-2016 z dnia 15 marca 2016 roku. Wysokość kredytu wynosi 8 000 000,00 EUR, tj. 34 164 000,00 PLN wg kursu euro z dnia zawarcia umowy. Okres kredytowania trwa do 18 września 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Uruchomienie kredytu powinno nastąpić do dnia 18 września 2017 roku. Zabezpieczeniem kredytu są:

- a) hipoteka umowna o wartości 12 000 000,00 EUR, tj. 51 246 000,00 PLN wg kursu euro z dnia zawarcia umowy, ustanowiona na drugim miejscu na nieruchomości należącej do Comarch S.A., położonej w Krakowie przy ul. prof. Michała Życzkowskiego 23 (budynek SSE IV). Aktualna wartość hipoteki na pierwszym miejscu ustanowionej na budynku SSE IV, na rzecz BGŻ BNP Paribas S.A. wynosi 53 815 386,00 PLN, a aktualna wartość rynkowa budynku SSE IV wynosi 78 880 000,00 PLN,
- b) oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji,
- c) pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w banku BGŻ BNP Paribas S.A. ,
- d) cesja praw z umowy ubezpieczenia budynku SSE IV.

O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-4-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

d) Spełnienie kryterium umowy znaczącej

W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. oraz Comarch S.A. (jako współkredytobiorca) w dniu 18 marca 2016 roku umowy kredytowej z bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. (o czym Comarch S.A. poinformował w raporcie bieżącym RB-4-2016 z dnia 18 marca 2016 roku), wartość umów zawartych w okresie ostatnich 12 miesięcy pomiędzy podmiotami Grupy Comarch, a podmiotami Grupy BNP Paribas przekroczyły 10% kapitału własnego Comarch S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku, spełniając tym samym kryterium umowy znaczącej.

Umową o największej wartości spośród umów zawartych z podmiotami Grupy BNP Paribas jest Zmiana nr 6 z dnia 28 maja 2015 roku do Umowy wielocelowej linii kredytowej (dalej; „Umowa”). Wartość Umowy wynosi 35 000 tys. PLN. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 30 maja 2016 roku. Warunki finansowe na jakich została zawarta Umowa nie odbiegają od powszechnie stosowanych na rynku dla tego rodzaju umów. Umowa nie przewiduje kar umownych.

Prawne zabezpieczenie limitu udzielonego przez bank BGŻ BNP Paribas S.A. stanowią:

- a) weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową,
- b) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na rzecz banku BGŻ BNP Paribas S.A.

O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-5-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

e) Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Spółka Comarch S.A. zawarła w okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia 28 kwietnia 2016 roku kontrakty terminowe na sprzedaż 12 700 tys. EUR, 6 700 tys. USD oraz 2 500 tys. GBP. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 28 kwietnia 2016 roku wynosi 23 500 tys. EUR, 12 100 tys. USD, 500 tys. CAD oraz 3 400 GBP. Na dzień 28 kwietnia 2016 roku wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła 1 778 tys. zł. Kontrakty zapadają w terminie do 27 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez Comarch S.A. kontraktami, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych.

Nota 44.

ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

W 2015 roku Spółka nie dokonała istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do poprzedniego roku obrotowego. Szczegółowy opis stosowanych zasad rachunkowości

Nota 45.

CHARAKTER I CEL GOSPODARCZY NIEODZWIERCIEDLONYCH W BILANSIE UMÓW, W ZAKRESIE NIEZBĘDNYM DO OCENY ICH WPŁYWU NA SYTUACJĘ MAJĄTKOWĄ, FINANSOWĄ I WYNIK FINANSOWY JEDNOSTKI – NIE DOTYCZY

NOTA 46.

INFORMACJE O WYNAGRODZENIU BIEGŁEGO REWIDENTA LUB PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH, WYPŁACONYM LUB NALEŻNYM ZA ROK OBROTOWY

Lp.	Rodzaj usług	Wysokość wynagrodzenia (netto) - zapłacone	Wysokość wynagrodzenia (netto) - należne
2015 rok			
Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.			
1	Obowiązkowe badanie rocznych sprawozdań finansowych za 2015 rok	-	135 000,00 PLN
2	Przegląd sprawozdań półrocznych za I półrocze 2015 roku oraz uzgodnione koszty dodatkowe związane z procesem konsolidacji	80 000,00 PLN	-
2014 rok			
Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.			
1	Obowiązkowe badanie rocznych sprawozdań finansowych za 2014 rok	112 000,00 PLN	-
2	Przegląd sprawozdań półrocznych za I półrocze 2014 roku oraz uzgodnione koszty dodatkowe związane z procesem konsolidacji	110 000,00 PLN	-
3	Inne usługi dla Comarch S.A.	53 230,00 PLN	-

COMARCH

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

COMARCH S.A.

W 2015 ROKU

KRAKÓW, 28 KWIETNIA 2016 ROKU

SPIS TREŚCI

1.	INFORMACJE O FIRMIE	3
2.	PODSTAWOWE WIELKOŚCI EKONOMICZNO-FINANSOWE.....	6
3.	PRODUKTY I USŁUGI OFEROWANE PRZEZ COMARCH W 2015 ROKU	8
4.	POZYCJA SPÓŁKI NA RYNKU IT ORAZ INFORMACJA O RYNKACH ZBYTU I O ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA	31
5.	STRUKTURA SPRZEDAŻY	32
6.	CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA EMITENTA 34	
7.	POZOSTAŁE ISTOTNE CZYNNIKI, W TYM RYZYKA I ZAGROŻEŃ	35
8.	PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI ORAZ PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA SPÓŁKI W 2016 ROKU	35
9.	ANALIZA FINANSOWA SPÓŁKI.....	37
10.	KREDYTY, POŻYCZKI, PORĘCZENIA, GWARANCJE.....	41
11.	NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA W 2015 ROKU I PO DACIE BILANSU	47
12.	GŁÓWNE INWESTYCJE KRAJOWE I ZAGRANICZNE (PAPIERY WARTOŚCIOWE, INSTRUMENTY FINANSOWE, WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE ORAZ NIERUCHOMOŚCI), W TYM INWESTYCJE KAPITAŁOWE DOKONANE POZA GRUPĄ JEDNOSTEK POWIĄZANYCH ORAZ OPIS METOD ICH FINANSOWANIA A TAKŻE OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH, W PORÓWNANIU DO WIELKOŚCI POSIADANYCH ŚRODKÓW	50
13.	UCHWAŁY WALNEGO ZGROMADZENIA AKCJONARIUSZY I RADY NADZORCZEJ	53
14.	OPERACJE NA AKCJACH COMARCH S.A.	54
15.	POZOSTAŁE WYDARZENIA 2015 ROKU I PO DACIE BILANSU	56
16.	OSIĄGNIĘCIA W ZAKRESIE BADAŃ I ROZWOJU	57
17.	POWIĄZANIA KAPITAŁOWE EMITENTA.....	58
18.	ODDZIAŁY COMARCH S.A.....	62
19.	TRANSAKCJE ZAWARTE PRZEZ EMITENTA LUB JEDNOSTKĘ OD NIEGO ZALEŻNĄ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE	62
20.	OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI WYKAZANYMI W RAPORCIE ROCZNYM A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK.....	62
21.	OPIS CZYNNIKÓW I ZDARZEŃ O NIETYPOWYM CHARAKTERZE MAJĄCYCH ZNACZĄCY WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ EMITENTA I OSIĄGNIĘTE ZYSKI ORAZ ICH OCENA.....	62
22.	ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM EMITENTA I JEGO GRUPĄ KAPITAŁOWĄ.....	62
23.	DANE DOTYCZĄCE UMOWY Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH.....	63
24.	SYSTEM KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH.....	63
25.	OPIS PROWADZONEJ POLITYKI W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI SPONSORINGOWEJ I CHARYTATYWNEJ.....	63
26.	POSTĘPOWANIA TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ.....	65

1. Informacje o firmie

Firma Spółki:	Comarch Spółka Akcyjna („Spółka”)
Adres Spółki:	31-864 Kraków, Aleja Jana Pawła II 39 A
Telefon:	(12) 646 10 00
Fax:	(12) 646 11 00
Regon:	350527377
Nr identyfikacyjny NIP:	677-00-65-406

1.1. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% w ogólnej liczbie głosów na WZA Comarch S.A.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się 8 133 349 akcji o łącznej wartości nominalnej 8 133 349 zł. Zgodnie z informacją posiadaną przez Comarch S.A., na dzień 31 grudnia 2015 r. akcjonariuszami posiadającymi co najmniej 5% głosów na WZA Spółki są Janusz Filipiak i Elżbieta Filipiak.

Akcyonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	2 674 488	32,88	6 246 488	41,30
Elżbieta Filipiak	846 000	10,40	4 230 000	27,96
Pozostali członkowie Zarządu	91 622	1,13	129 222	0,85
Inni akcjonariusze	4 521 239	55,59	4 521 239	29,89
Razem	8 133 349	100,00	15 126 949	100,00

W dniu 14 maja 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349 zł w związku z emisją 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 w ramach realizacji programu opcji menadżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową. Po podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki.

PO DACIE BILANSU

Stan na 28 kwietnia 2016 r.

Akcyonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	2 674 488	32,88	6 246 488	41,30
Elżbieta Filipiak	846 000	10,40	4 230 000	27,96
Pozostali członkowie Zarządu	91 622	1,13	129 222	0,85
Inni akcjonariusze	4 521 239	55,59	4 521 239	29,89
Razem	8 133 349	100,00	15 126 949	100,00

1.2. Rada Nadzorcza i Zarząd Comarch S.A.

a) Rada Nadzorcza wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja	Comarch S.A. Ilość akcji / wartość nominalna	Metrum Capital S.A. (dawniej Volatech Capital Advisors S.A.) Ilość akcji / wartość nominalna
Elżbieta Filipiak	Przewodniczący Rady	846 000 / 846 000 zł	-
Maciej Brzeziński	Wiceprzewodniczący Rady	-	-
Danuta Drobnik	Członek Rady	-	-
Wojciech Kucharzyk	Członek Rady	-	-
Anna Ławrynowicz	Członek Rady	-	-

Robert Bednarski	Członek Rady	-	-
Anna Pruska	Członek Rady	-	50 000 / 50 000 zł

PO DACIE BILANSU

Bez zmian.

b) Zarząd wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku:

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji Comarch S.A.	Wartość nominalna
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	2 674 488	2 674 488 zł
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	-	- zł
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	37 539	37 539 zł
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	-	- zł
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	32 867	32 867 zł
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 zł
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 zł

W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Piątosa, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny. W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Reicher, szef sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny.

Obowiązki szefa sektora telekomunikacyjnego przejął Marcin Dąbrowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora telekomunikacyjnego. Obowiązki szefa sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia przejął Andrzej Przewięźlikowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora handel i usługi. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-10-2015 z dnia 9 kwietnia 2015 r. Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się dnia 24 czerwca 2015 r., Marcin Dąbrowski i Andrzej Przewięźlikowski zostali powołani na stanowiska Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A.

W dniu 20 stycznia 2015 r. jedna z osób zarządzających Comarch S.A. kupiła 30 akcji zwykłych na okaziciela spółki Comarch S.A. po cenie jednostkowej 104,10 zł za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 3 123,00 zł. Spółka informowała o szczegółach w raporcie bieżącym nr RB-7-2015 z dnia 2 marca 2015 r.

W dniu 11 czerwca 2015 r. jedna z osób zarządzających Comarch S.A. zbyła na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej zawartej w formie aktu notarialnego 20 950 akcji zwykłych na okaziciela spółki Comarch S.A. Zbycie nastąpiło nieodpłatnie, szacunkowa wartość akcji objętych transakcją wyniosła 2 775 875,00 zł, przy cenie jednostkowej 132,50 zł za 1 akcję. Spółka informowała o szczegółach w raporcie bieżącym nr RB-17-2015 z dnia 15 czerwca 2015 r.

PO DACIE BILANSU

Stan na 28 kwietnia 2016 r.

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji Comarch S.A.	Wartość nominalna
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	2 674 488	2 674 488 zł
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	-	- zł
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	37 539	37 539 zł
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	-	- zł
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	32 867	32 867 zł
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 zł
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 zł

Prokurentami Spółki są: Michał Bajcar, Dariusz Duralek, Anna Kleszcz, Maria Smolińska, Iwona Kasprzyk oraz Dorota Klentak-Łyżwa.

- c) **Umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy**

Nie dotyczy.

- d) **Umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia emitenta przez przejęcie**

Nie dotyczy.

- e) **Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premiowych opartych na kapitale emitenta, wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących emitenta**

Informacje dotyczące tego punktu znajdują się w nocie 40 sprawozdania finansowego.

2. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

2.1. Wybrane dane finansowe

	2015	2014	2013	2012	2011
Przychody ze sprzedaży	749 556	724 825	637 692	666 859	567 673
Zysk operacyjny	83 377	72 508	51 305	62 392	53 748
Zysk netto	57 683	41 049	45 584	41 604	55 191
Zysk na akcję	7,09	5,06	5,66	5,17	6,85
Aktywa	1 117 308	1 041 911	1 009 603	1 060 650	953 265
Wartość księgową	731 905	677 089	661 046	629 386	609 697
Wartość księgową na akcję	89,99	83,33	82,10	78,17	75,72

W 2015 roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 24,7 mln zł, czyli o 3,4% w porównaniu do roku ubiegłego. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 83,4 mln zł i był większy o 15% w porównaniu do 2014 roku, zysk netto w 2015 roku wzrósł wobec roku poprzedniego o 16,6 mln zł, tj. o 40,5%. Rentowność operacyjna w 2015 roku wzrosła z poziomu 10% do 11,1%, natomiast rentowność netto wzrosła z 5,7% do 7,7%.

2.2. Zatrudnienie i zdolności produkcyjne spółki

W dniu 31 grudnia 2015 r. w Comarch S.A. było zatrudnionych 3 943 osób wobec 3 339 osób zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2014 r.

W poniższych tabelach przedstawione zostało przeciętne zatrudnienie w Comarch S.A. w latach 2011-2015:

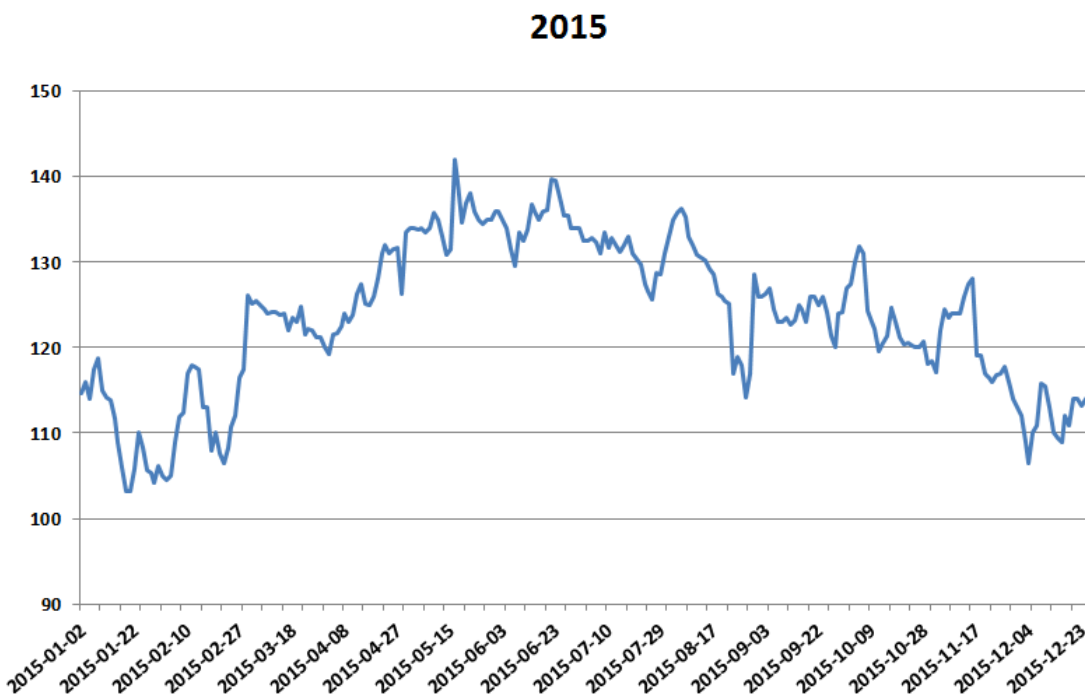
	2015	2014	2013	2012	2011
Ilość osób zatrudnionych:					
- na stałe	3 120	2 647	2 675	2 426	2 210
- jako współpracownicy	731	548	651	535	480
Razem	3 851	3 195	3 326	2 961	2 690

	2015	2014	2013	2012	2011
Pracownicy					
- produkcyjni oraz konsultanci techniczni	3 196	2 620	2 730	2 377	2 098
- marketing i sprzedaż	323	288	306	302	293
- kierownictwo i administracja	332	287	290	282	299
Razem	3 851	3 195	3 326	2 961	2 690

Usługi wykonywane przez Comarch polegają na tworzeniu i wdrażaniu własnych, uniwersalnych produktów software'owych i hardware'owych oraz na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania komputerowego na zlecenie „pod klucz”. Podstawowym czynnikiem ograniczającym moce produkcyjne są zasoby ludzkie. Do stałego inwestowania w nowe produkty i technologie informatyczne firma potrzebuje pracowników o odpowiednim wykształceniu i o szerokim zakresie kompetencji. Firma elastycznie zarządza zespołami pracowników, poprzez ciągłą optymalizację alokacji zasobów w aktualnych projektach komercyjnych i prowadzonych wewnętrznych projektach badawczo-rozwojowych (budowa nowych produktów i uaktualnianie istniejącego oprogramowania nie związane bezpośrednio z umowami z klientami), wykorzystując do tego celu autorskie rozwiązania informatyczne. W efekcie wykorzystanie

zasobów ludzkich jest bliskie 100%. Spółka dywersyfikuje ryzyko ograniczeń w dostępności zasobów ludzkich poprzez prowadzenie działalności w 14 oddziałach zlokalizowanych w ośrodkach miejskich w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2015 r. 2 830 pracowników było zatrudnionych w Krakowie, natomiast 1 672 w innych miastach w Polsce.

2.3. Kurs akcji Comarch S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

Okres	Najwyższy	Najniższy
I kwartał 2015	126,10	103,20
II kwartał 2015	142,00	121,60
III kwartał 2015	136,20	114,20
IV kwartał 2015	131,80	106,50

Kurs akcji Comarch S.A. pomiędzy 2 stycznia 2015 r. a 29 grudnia 2015 r. spadł ze 115,5 zł do 114,05 zł, tj. o 1,3%. W trakcie roku maksymalny kurs wyniósł 142,00 zł.

3. Produkty i usługi oferowane przez Comarch w 2015 roku

Comarch jest producentem innowacyjnych systemów informatycznych dla kluczowych sektorów gospodarki: telekomunikacji, finansów i bankowości, administracji publicznej, medycyny, dużych oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Szeroki zakres oferty Comarch obejmuje systemy klasy ERP, finansowo-księgowo, systemy CRM, oprogramowanie lojalnościowe, systemy wsparcia sprzedaży i elektronicznej wymiany dokumentów, systemy bankowości elektronicznej, systemy zarządzania sieciami teleinformatycznymi, systemy billingowe, oprogramowanie Business Intelligence, usługi zarządzania bezpieczeństwem i ochroną danych oraz wiele innych rozwiązań. Oprócz dostarczania klientom innowacyjnych rozwiązań informatycznych Comarch koncentruje się na profesjonalnej obsłudze klienta oraz zapewnieniu usług konsultingowych, doradczych i integracyjnych, a także infrastruktury IT jako spójnego pakietu, dzięki czemu odbiorcy produktów i usług oferowanych przez Comarch mogą w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez nowoczesne systemy informatyczne.

SEKTOR TELEKOMUNIKACJA

Comarch jest dostawcą kompletnych rozwiązań IT dla telekomunikacji. Od 1993 firma wspiera operatorów na 4 kontynentach w optymalizacji kosztów, zwiększaniu efektywności i transformacjach systemów BSS/OSS. Rozwiązania Comarch są połączeniem bogatych funkcjonalności z dużymi możliwościami dopasowania ich do potrzeb klienta, uzupełnionych o szeroką gamę usług. Elastyczne podejście firmy do realizacji projektów oraz różne modele wdrażania systemów umożliwiają operatorom na całym świecie wprowadzanie inteligentnych rozwiązań sieciowych, zwiększanie satysfakcji klientów i sprawne uruchamianie nowych usług cyfrowych, związanych z Internetem Rzeczy (IoT) oraz machine-to-machine (M2M). Tą strategią Comarch zdobył zaufanie i lojalność klientów na całym świecie wśród których znajdują się tak uznane marki jak: Vodafone, T-Mobile, Telefónica, Orange, KPN i MTS.

PRODUKTY

Sprzedaż i obsługa klienta

Comarch Customer Management to narzędzie do zarządzania relacjami z klientem, opracowane specjalnie z myślą o potrzebach biznesu telekomunikacyjnego. System ten można łatwo integrować z istniejącą infrastrukturą BSS/OSS. Jest to elastyczne rozwiązanie, które dostarcza kompletny, scentralizowany widok klienta i automatyzuje kluczowe procesy sprzedażowe, marketingowe oraz obsługi klienta.

Comarch Online Self-Care zapewnia abonentom wszelkiego rodzaju usług telekomunikacyjnych sprawny dostęp do dokładnej informacji przez całą dobę. Ten kompleksowy system pozwala abonentom i partnerom na przeglądanie i analizowanie dokumentów finansowych i informacji o ich kontaktach, aktywowanie i dezaktywowanie usług oraz przesyłanie komentarzy do operatora w łatwy i elastyczny sposób. System wspiera również marketing operatora, pełniąc funkcję kanału komunikacji m.in dla reklam i promocji.

Comarch Sales Channel Management optymalizuje wysiłki sprzedażowe pozwalając dostawcom usług na zwiększenie sprzedaży. Wysoce wydajny moduł Comarch Commission & Incentive umożliwia wdrażanie innowacyjnych strategii i optymalizację planów sprzedażowych. Wstępnie zintegrowana aplikacja CESMA umożliwia sprawdzenie najbardziej aktualnych danych o klientach z dowolnego miejsca w dowolnym czasie. Comarch Logistics Management pozwala zaś na weryfikację, kontrolę i automatyzację zasobów dostępnych w punktach sprzedaży.

Biling i rozliczenia finansowe

Comarch Convergent Billing System to nowoczesne narzędzie, które pozwala każdej firmie telekomunikacyjnej na naliczanie należności za dowolny typ usługi w czasie rzeczywistym, personalizację

ofert dla klientów i łatwiejsze zarządzanie nowymi modelami biznesowymi we współpracy z partnerami, co jest kluczowe dla osiągnięcia sukcesu w obecnych realiach rynku telekomunikacyjnego i Internetu Rzeczy.

Comarch Inter-Partner Billing służy do rozliczeń między operatorami oraz do podziału zysków i kosztów pomiędzy kilku operatorów. System umożliwia optymalizację relacji z partnerami biznesowymi w kraju i za granicą oraz daje możliwość rozliczania za pomocą jednej platformy wszelkich typów usług (w tym głosowych, transferu danych, usług premium) w wielu modelach biznesowych, takich jak dostarczanie platformy, odsprzedaż i handel hurtowy.

Tworzenie i dostarczanie usług

Comarch Service Fulfillment wspiera proces tworzenia i dostarczenia usługi do klienta od powstania koncepcji, przez jej modelowanie i odpowiednią orkiestrację operacji sieciowych. Rozwiązanie pozwala operatorom na automatyzację tego procesu i na szybsze wprowadzanie nowych usług na rynek. System zakłada, że nowe usługi budowane są ze wstępnie zdefiniowanych elementów zarządzanych w katalogu usług, dzięki czemu operatorzy mogą szybciej dostarczać je do klienta i zachować wysoką innowacyjność oferowanych produktów. Proces dostarczania usługi realizowany jest ponad istniejącymi silosami technologicznymi, co pozwala na stopniową transformację bez konieczności dużych inwestycji.

Comarch Product Catalog pozwala na uproszczenie architektury IT, przyspieszenie wprowadzania na rynek nowych produktów oraz na kompleksowe zarządzanie katalogiem i cyklem życia produktów z jednego miejsca. Oprogramowanie pozwala określać specyfikacje ofert i produktów, wyznaczać powiązania między produktami i definiować, które z nich się wykluczają lub mogą być sprzedawane wyłącznie w ramach większych pakietów. System określa potencjalnych klientów docelowych, lokalizację i wiele innych parametrów. Produkt bazuje na TM Forum Information Framework, nazywanym też Shared Information Data model (SID).

Comarch Field Service Management jest kompletnym rozwiązaniem w zakresie planowania, tworzenia harmonogramów, dystrybucji i wsparcia realizacji zadań w terenie. Dzięki możliwości przypisywania do zadań pracowników posiadających odpowiednie kompetencje przy jednoczesnym uwzględnieniu ich dostępności oraz lokalizacji geograficznej, system pozwala na zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów i na optymalizację kosztów pracy oraz zużycia paliwa.

Comarch Order Management to rozwiązanie przeznaczone do automatyzacji oraz przyspieszenia realizacji procesu „Order-to-cash” poczynając od złożenia zamówienia, poprzez jego obsługę i realizację aż do naliczenia należności. Comarch Order-to-Cash Automation skraca czas wprowadzania na rynek nowych usług i produktów dzięki oparciu rozwiązania wokół centralnego katalogu produktów i usług, który pełni rolę miejsca definiującego produkt. Proces w warstwie biznesowej i technologicznej obsługiwany jest przez Comarch Customer Order Management oraz Comarch Service Order Management.

Zapewnienie wysokiej jakości usług i sieci

Comarch Fault Management pozwala efektywnie kontrolować występowanie problemów i usterek w całej konwergentnej sieci telekomunikacyjnej obsługiwanej przez kilku dostawców (lokalizacja geograficzna, pozycja w logicznej architekturze sieci, standardowa lista alarmów) i umożliwia odpowiednio szybkie reagowanie na pojawiające się usterki sieciowe. Poprzez stały monitoring wszystkich elementów sieci, Comarch Fault Management umożliwia odbiór, wizualizację i śledzenie występujących alarmów oraz rozwiązywanie ich u źródła, zanim wpłyną one na jakość usługi u klienta końcowego.

Comarch Service Assurance pozwala operatorom telekomunikacyjnym na monitorowanie skomplikowanych usług sieciowych oraz automatyzację wykrywania przyczyn problemów w sieci. System pozwala na kontrolowanie procesu zarządzania jakością usług (service assurance) z poziomu jednej, centralnej aplikacji.

Comarch Customer Experience Management oparty na zintegrowanych systemach OSS i BSS pozwala operatorom na wgląd w postrzeganie usług przez klienta końcowego, a tym samym na zarządzanie siecią i usługami na poziomie gwarantującym jak najwyższą satysfakcję klientów. Produkt ten może być zintegrowany z modułami Comarch Service Monitoring oraz Comarch Service Quality Management, umożliwiając przejście od tradycyjnego zarządzania siecią do zarządzania praktycznego, którego podstawowym celem jest poprawa satysfakcji klientów (ang. customer experience).

Comarch Service Quality Management umożliwia zmianę tradycyjnego zarządzania wydajnością sieci, które koncentruje się na urządzeniach sieciowych, na zarządzanie rzeczywistą jakością dostarczanych usług, skoncentrowane na kliencie końcowym. Wgląd w to, jak klienci odbierają usługi i ich jakość, umożliwia ustawienie priorytetów związanych z zarządzaniem wydajnością sieci na bazie przewidywanego wpływu na doświadczenie klienta i pomaga zapobiec problemom z siecią i usługami, zanim odczuje je klient (poprzez analizę trendów oraz prognozy).

Zarządzanie siecią i planowanie

Comarch Network Planning pozwala na kompleksowe i efektywne zarządzanie planowaniem, rozbudową i optymalizacją procesów sieciowych. Rozwiązanie umożliwia pełną kontrolę nad procesami strategicznymi, administracyjnymi i technicznymi za pomocą jednej platformy OSS, co zapewnia niespotykaną dotąd widoczność procesów biznesowych.

Comarch Network Inventory przechowuje komplet informacji o zasobach sieciowych, umożliwia zarządzanie siecią telekomunikacyjną oraz prezentuje obecny, historyczny i przyszły stan sieci telekomunikacyjnej i IT. System umożliwia modelowanie połączeń, planowanie, projektowanie i konfigurowanie sprzętu, nadawanie i kontrolowanie adresów, numerowanie zasobów i sporządzanie raportów. Dostarcza on też szczegółowej informacji o elementach sieciowych i pozwala użytkownikom przeszukiwać bazę danych według różnych kryteriów.

Comarch Service Inventory pozwala na zarządzanie siecią z perspektywy usług. Produkt ten, wstępnie zintegrowany z Comarch Service Catalog, opisuje usługi zgodnie z modelem TMF SID, który wyróżnia usługi klienckie (Customer Facing Services– CFS) oraz usługi sieciowe (Resource Facing Services– RFS).

Comarch Configuration Management umożliwia operatorom automatyzację ważnego obszaru zarządzania konfiguracją sieciową. Produkt może być dostarczony jako część szerszego rozwiązania do usprawniania i planowania sieci – Comarch NG Network Planning.

Systemy BSS

Comarch B2B Solution to rozwiązanie dedykowane BSS/OSS, wspierające operatorów telekomunikacyjnych w obszarze sprzedaży usług B2B. Narzędzie koncentruje się na krytycznych problemach związanych z segmentem B2B, takich jak zapewnienie unikatowego podejścia sprzedażowego dla różnych rozmiarów firm, dostarczanie i wsparcie szerokiej gamy produktów i usług personalizowanych, zarządzanie umowami SLA i skomplikowanymi procesami service fulfillment. System wspiera różnorodne i złożone scenariusze bilingowe.

Comarch Smart BSS jest kompletnym preintegrowanym rozwiązaniem, które pozwala dostawcom usług telekomunikacyjnych kompleksowo zarządzać procesami "Request-to-Answer", "Order-to-Payment", "Usage-to-Payment", "Request-to-Change", "Termination-to-Confirmation" oraz "Problem- / Complaint-to-Solution" za pomocą aplikacji do zarządzania klientami oraz samoobsługowego portalu dla abonentów. Rozwiązanie dedykowane jest dla operatorów lokalnych oraz mniejszych firm telekomunikacyjnych, takich jak dostawcy Internetu, sieci telewizji kablowej i satelitarnej czy operatorów wirtualnych.

Comarch MVNO/MVNE to rozwiązanie dostosowane do modeli biznesowych MVNO (Mobile Virtual Network Operators) i MVNE (Mobile Virtual Service Enablers). Dzięki niemu dostawcy usług telekomunikacyjnych mogą uruchamiać efektywne kosztowo usługi, często targetowane na segmenty

niszowe, i w ten sposób generować dodatkowe przychody. Comarch MVNO/MVNE pozwala operatorom w łatwy sposób zarządzać relacjami z klientami i partnerami biznesowymi oraz portfelem oferowanych usług i przepływami przychodów.

Inteligentne sieci przyszłości

Comarch SDN/NFV to rozwiązanie łączące usługi typu Software Defined Networking z usługami Network Function Virtualization. Narzędzie przygotowuje firmę do pełnego przejścia do ery digital services i Internetu Rzeczy, pozwalając jednocześnie na znaczące obniżenie kosztów OPEX i CAPEX oraz wyższy zwrot z inwestycji sieciowych. NFV / SDN umożliwia przekształcenie węzłów sieci w micro-datacenters, mogące hostować nie tylko software'owo zaimplementowane funkcje sieciowe, ale także aplikacje klientów. Sieć może zostać przekształcona w rozproszoną platformę dynamicznie dopasowującą się do aplikacji klienta i alokującą zasoby w zależności od potrzeb.

Customer-Centric OSS – transformacja środowiska OSS w kontekście dbania o satysfakcję klienta oznacza zmianę sposobu patrzenia na sieć przez pryzmat infrastruktury i koncentrację na kliencie końcowym. Podstawowym celem inwestycji w sieć jest poprawienie jakości usług dostarczanych do klientów, dzięki czemu operatorzy mogą łączyć parametry techniczne i inne dane z tym, jak przekładają się one na poziom zadowolenia abonentów.

Comarch Self-Organizing Network odpowiada na wyzwania związane z automatyzacją usług i synchronizacją tego procesu z celami biznesowymi operatorów. Koncepcja samoorganizującej się sieci towarzyszy wdrażaniu technologii LTE i migracji do sieci 4G. Narzędzie Comarch SON umożliwia zwiększanie zadowolenia klientów poprzez wprowadzenie paradygmatów "plug & play", "samo- optymalizacji" i "samo-leczenia" sieci.

Profesjonalne usługi

Doradztwo biznesowe wspiera operatorów telekomunikacyjnych i dostawców technologii w optymalizacji i automatyzacji procesów biznesowych oraz w zwiększeniu efektywności w zakresie OSS/BSS poprzez przebudowę architektury i konfiguracji środowisk IT. Oferta Comarch zbudowana została na trzech podstawach: bogatym portfolio usług biznesowych, kompleksowej odpowiedzialności za wdrożenie i rezultaty biznesowe oraz doświadczeniu i znajomości branży.

Managed Services (usługi zarządzane) to zestaw usług z zakresu modernizacji środowiska BSS/OSS, które przekładają się na poprawę efektywności procesów biznesowych, ograniczenie kosztów i zachowanie wysokiej jakości świadczonych usług. Comarch oferuje usługę outsourcingu zarządzania systemami i procesami, co pozwala klientom na optymalizację procesu dostarczania usług do odbiorcy końcowego oraz na zwiększenie ich dostępności, przy jednoczesnej redukcji kosztów operacyjnych i nakładów pracy. Produkty Comarch, wraz z komponentami firm trzecich i usługami Data Center, gwarantują transformację do modelu usług zarządzanych nowej generacji i umożliwiają świadczenie wysokiej jakości usług konsultingu w zakresie biznesu i IT.

Transformacje BSS/OSS to usługi pozwalające na personalizację i poprawę jakości usług świadczonych przez operatora, a także na kierowanie ich do określonego grona odbiorców. Transformacje BSS/OSS wspierają kompleksową, wielopoziomą transformację środowiska IT opartą o produkty i infrastrukturę Comarch oraz o otwarty model współpracy. Usługi umożliwiają stworzenie zunifikowanej, zestandaryzowanej architektury systemu zgodnej ze wskaźnikami KPI operatora.

Kompleksowe dostarczanie projektów to zestaw usług Comarch zapewniający operatorowi oprogramowanie efektywnie integrujące się z istniejącym środowiskiem IT, zawierające zarówno systemy i komponenty od dostawców zewnętrznych, jak i rozwiązania autorskie Comarch. Pakiet przewiduje zaprojektowanie od podstaw niektórych procesów biznesowych i zapewnia kompletną, bezpieczną migrację danych oraz nieprzerwane sprawne działanie systemów, a na późniejszych etapach również wsparcie w rozwiązywaniu problemów związanych z utrzymaniem, szkolenia dla wybranych pracowników i aktualizację systemów.

Rozwiązania M2M / IoT

Comarch M2M Platform umożliwia dostawcom usług telekomunikacyjnych świadczenie usług związanych z łącznością w technologii M2M na skalę międzynarodową i w środowisku obejmujących wielu dostawców. System pozwala firmom telekomunikacyjnym docierać z wyspecjalizowanymi usługami M2M do takich branż jak: motoryzacja, elektronika, FMCG, dostawcy mediów, banki i instytucje finansowe, służba zdrowia, produkcja, administracja publiczna, bezpieczeństwo, jak również transport i logistyka.

Digital Services Platform to narzędzie do współpracy z partnerami i zarządzania usługami, które umożliwia operatorom telekomunikacyjnym zarządzanie jakością nowoczesnych usług (Internet of Things/ Machine-to-Machine/ usługi w chmurze/ płatności mobilne/ podstawowe produkty telekomunikacyjne oparte o nowe technologie), zarządzanie procesami współpracy między partnerami, a także usprawnienie integracji usług poprzez efektywną dystrybucję zadań pomiędzy partnerów i jednostki organizacyjne wewnątrz firmy. Rozwiązanie pozwala operatorowi na odgrywanie aktywnej roli w branżach takich jak Smart Cities, motoryzacja, służba zdrowia i elektronika.

Comarch M2M Actionable Analytics to moduł zapewniający wymierne korzyści biznesowe dzięki inteligentnemu przetwarzaniu dużych ilości danych (Big Data) i ich precyzyjnej analizie w czasie rzeczywistym. Udostępnia szczegółowe informacje na temat sposobów wykorzystania usług M2M przez klientów końcowych. Ponadto moduł rozwiązuje niektóre problemy związane z jakością usług M2M (quality of service – QoS), ułatwiając wykrywanie urządzeń (lub rodzajów urządzeń) powodujących trudności, wykrywając wzorce i trendy dotyczące danych, a także zapewniając raporty i analizy różnego typu anomalii.

Comarch IoT Monetization Suite łączy w sobie kilka rozwiązań z zakresu zarządzania usługami M2M i IoT, tworząc jedną kompleksową platformę, która umożliwia operatorom efektywne dostarczanie tego typu usług do różnych branż (motoryzacja, sieci handlowe, elektrownie wiatrowe itd.), łatwe ich rozliczanie, oferowanie wysokiej jakości usług w ramach umów SLA, analizę danych związanych z M2M i IoT oraz oferowanie dowolnego typu nowych usług, z szerokim wyborem modeli cenowych.

SEKTOR FINANSE, BANKOWOŚĆ I UBEZPIECZENIA

Od ponad 20 lat Comarch dostarcza systemy informatyczne dla największych instytucji finansowych, w szczególności dla banków, domów maklerskich, ubezpieczycieli oraz firm zarządzających aktywami i funduszami. Jako jeden z największych producentów oprogramowania w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, Comarch może poszczycić się wieloma liniami produktowymi, bogatym zbiorem kompetencji, a przede wszystkim liczną grupą zadowolonych klientów, m.in. UniCredit, ING, Raiffeisen, BGŻ BNP Paribas, BPH, Alior Bank, Swiss Life, Ergo, Oney, Allianz. Nasza oferta obejmuje zarówno gotowe rozwiązania własne, rozwiązania dedykowane, jak również usługi doradcze i prace integracyjne.

PRODUKTY

Comarch Asset Management jest wielomodułową platformą przeznaczoną dla towarzystw funduszy inwestycyjnych i emerytalnych, firm zarządzających aktywami oraz towarzystw ubezpieczeniowych. Rozwiązanie wspiera procesy zarządzania aktywami, wyceny i księgowości funduszy, pomiaru ryzyka i efektywności portfeli oraz raportowania regulacyjnego. Składa się z modułów: Comarch Portfolio Management, Comarch Fund Valuation, Comarch Performance Attribution & Risk, Comarch Regulatory & Portfolio Reporting i Comarch Fund Portal.

Comarch Commission & Incentive jest systemem internetowym składającym się z wielu funkcjonalnych modułów. W pełnym zakresie obsługuje zarządzanie siecią sprzedaży, naliczenia i rozliczenia prowizji, rejestr szkoleń sieci sprzedaży, generowanie dokumentów oraz raportowanie. Przeznaczony jest dla towarzystw ubezpieczeniowych, banków i pozostałych przedsiębiorstw, których działalność wiąże się z zarządzaniem rozbudowaną siecią sprzedaży i skomplikowanymi politykami prowizyjnymi.

Comarch Corporate Banking to wielokanałowa i wieloproduktowa platforma przeznaczona do obsługi klientów korporacyjnych oraz średnich przedsiębiorstw. Dzięki zastosowanym rozwiązaniom, modułowości oraz szerokim możliwościom konfiguracyjnym platforma spełnia oczekiwania nawet najbardziej wymagających banków. Dzięki integracji z systemami banku, jest uniwersalnym, kompletnym, wydajnym i bezpiecznym narzędziem usprawniającym obsługę transakcji oraz pozwalającym na automatyzację procesów biznesowych i obniżenie ich kosztów. Łatwo integruje się z systemami ERP klientów, dzięki czemu firmy obsługujące dziesiątki tysięcy operacji dziennie zyskują efektywne narzędzie automatyzacji procesów i usprawnienia ich codziennej działalności.

Comarch CRM & Loyalty for Banking to platforma narzędziowa kompleksowo wspierająca procesy związane z budowaniem i utrzymywaniem relacji z klientami. Pozwala na badanie efektywności doradców oraz sprawne zarządzanie kanałami dystrybucji produktów. Te przeznaczone dla banków i pozostałych instytucji finansowych narzędzia kładą duży nacisk na utrwalanie relacji z klientami w oparciu o strategię profesjonalnej komunikacji. W skład rozwiązania wchodzi moduły Comarch Virtual Marketplace (z możliwością integracji z Comarch Beacon), Comarch Campaign Management oraz Comarch Customer Relationship Management – Branch Office.

Comarch Custody 2 jest nowoczesnym, systemem referencyjnym przeznaczonym do kompleksowej obsługi operacji bankowych w zakresie obrotu papierami wartościowymi w instytucjach finansowych różnej wielkości. Zapewnia obsługę podstawowych i zaawansowanych procesów, w tym podstawową ewidencję stanów portfela klientów i pozycji własnych, pełną automatyzację komunikacji, a także rozliczenia transgraniczne i obsługę zabezpieczeń. W systemie położono nacisk na wsparcie różnego typu operacji aktywnej instytucji finansowej: rozrachunków transakcji rynkowych, obsługi zdarzeń korporacyjnych, szerokiego zakresu sprawozdawczości banku oraz komunikacji z izbami rozliczeniowymi, klientami i kontrahentami zgodnie z najnowszymi standardami wymiany danych (SWIFT, ISO20022).

Comarch Insurance Agent Essentials jest platformą, której zadaniem jest zintegrowanie wielu systemów biznesowych oraz dostarczenie intuicyjnego i ergonomicznego interfejsu pracy, spójnego zarówno dla agentów, pracowników oddziałów i *call center*, jak i przedsiębiorstw współpracujących, czyli agencji, multiagencji i brokerów. Platforma odpowiada na potrzeby użytkowników biznesowych i może działać zarówno w trybie online, jak i offline. Jest to istotna zaleta rozwiązania biorąc pod uwagę mobilność agentów ubezpieczeniowych i likwidatorów szkód.

Comarch Loan Origination to platforma zapewniająca kompleksową obsługę procesów kredytowych. Sprawdza się zarówno w przypadku produktów skierowanych do klientów indywidualnych, jak i biznesowych tj. mikroprzedsiębiorstw, firm z sektora MSP czy korporacji. Rozwiązanie stworzono w oparciu o autorskie narzędzie Comarch Business Process Management, dzięki któremu wszystkie parametry produktu kredytowego, jak również sam proces oraz powiązane z nim ekrany i wydruki, mogą być konfigurowane w zależności od potrzeb.

Comarch Smart Finance jest platformą bankowości detalicznej, w której skonsolidowano bankowość internetową i mobilną, zarządzanie finansami osobistymi oraz udoskonalone kanały komunikacyjne. To również inteligentne rozwiązanie pełniące funkcję doradcy, który przeprowadza precyzyjną analizę finansową, umożliwiając klientom detalicznym banków, takim jak osoby fizyczne lub małe firmy, podejmowanie na tej podstawie decyzji inwestycyjnych bądź oszczędnościowych. Przyczynia się do wzrostu lojalności klientów banków, gdyż stwarza możliwość skutecznego dopasowania oferty produktowej do jego potrzeb, po dokonaniu analizy zachowań klienta rekomendując ofertę, która potencjalnie powinna go zainteresować.

Comarch Wealth Management jest wielomodułową platformą skierowaną do segmentu bankowości prywatnej i zarządzania bogactwem. Wspiera procesy zarządzania majątkiem klientów realizowane w ramach obsługi osobistej oraz w kanale samoobsługowym, w tym m.in. analizę sytuacji finansowej klienta, ocenę profilu ryzyka, planowanie finansowe, strategiczną alokację aktywów, rekomendacje w zakresie produktów finansowych czy raportowanie wyników inwestycyjnych. Składa się z modułów: Comarch

Investment Advisor, Comarch Client Front-End, Comarch Client Reporting, Comarch Portfolio Management oraz Comarch Performance Attribution & Risk.

Comarch Global IT Services to kompleksowe usługi dla wymagających klientów, którzy szukają wydajnego i stabilnego systemu IT. W ramach Comarch Global IT Services dostępne są cztery główne kategorie usług: Outsourcing IT/Data Center, Community Cloud, Security & Monitoring oraz Comarch Big Data.

SEKTOR TECHNOLOGICZNY

Sektor koncentruje swoje działania na rozwoju bezpiecznych rozwiązań end-to-end sprzętu i oprogramowania komputerowego dla klientów B2B. Bazą rozwojową jest doświadczenie zdobyte w zakresie prototypowania, produkcji oraz kontroli jakości oferowanych rozwiązań z obszaru elektroniki użytkowej oraz przemysłu motoryzacyjnego, medycznego i finansowo-bankowego.

Własny ośrodek R&D oraz uruchomienie linii produkcyjnej (IoT Lab) gwarantuje najwyższą jakość produkowanej elektroniki oraz zgodność technologii z bieżącymi trendami, jak również standardami branżowymi.

PRODUKTY

INTERNET RZECZY (INTERNET OF THINGS)

Comarch IoT Platform to elastyczna platforma do zarządzania inteligentnymi oraz mobilnymi urządzeniami w chmurze. Platforma ta umożliwia konfigurację, zarządzanie oraz monitorowanie komunikacji pomiędzy urządzeniami w sieci, co przekłada się na wzrost efektywności zarządzania procesami oraz obniżenie kosztów zarówno działalności operacyjnej jak i wykorzystywanych zasobów.

Comarch beacon to mały nadajnik transmitujący ciągły sygnał radiowy w technologii Bluetooth Low Energy. Urządzenie, poprzez dedykowaną aplikację mobilną pozwala na nawiązanie indywidualnego dialogu z klientem, wykorzystując do tego takie funkcjonalności jak: wysyłanie wiadomości kontekstowych, komunikacje w czasie rzeczywistym, nawigacje wewnątrz budynku czy mikro-lokalizacje.

Comarch Field Service Management służy do planowania, tworzenia harmonogramów, dystrybucji i wsparcia realizacji zadań pracowników wykonujących swoje zadania w terenie. System pozwala na zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów, dzięki możliwości przypisywania do zadań tych pracowników, którzy posiadają najbardziej odpowiednie kompetencje oraz lokalizacje w terenie przyczyniając się przy tym do optymalizacji kosztów pracy i zużycia paliwa.

MOBILNOŚĆ

Tworzenie aplikacji to usługa polegająca na projektowaniu aplikacji mobilnych zgodnie z wymaganiami klienta, przy wykorzystaniu wiedzy i doświadczeń z zakresu bezpieczeństwa w sieci oraz logiki i intuicyjności samej aplikacji w kontakcie z odbiorcą.

Konsultacje User Experience polegają na kompleksowym badaniu zachowań i profili użytkowników, celem projektowania aplikacji intuicyjnych i przyjaznych użytkownikom końcowym.

Kontrola jakości i testy to kompleksowe planowanie i zarządzanie procesem testowania aplikacji mobilnych.

Narzędzia certyfikujące umożliwiają skuteczne zarządzanie procesem certyfikacji urządzeń oraz aplikacji. Dodatkowo pozwalają na sprawdzanie zgodności z założonymi standardami oraz automatyczne wydawanie certyfikatów na podstawie przyjętych wcześniej wymagań.

BEZPIECZEŃSTWO W SIECI (CYBER SECURITY)

Consulting

- **Comarch Cyber Security Professional Services** świadczy usługi w zakresie opracowania i wdrożenia polityki bezpieczeństwa, jak również przeprowadzania audytu informatycznego w organizacji. Nowością jest wdrożenie usługi C²SOC (Comarch Cyber Security Operations Center) służącej do wczesnego wykrywania oraz eliminowania cyberataków mogących mieć wpływ na działalność biznesową klienta. Usługa C²SOC jest czynna przez 24 godziny na dobę, przez cały rok.

Identity and Access Management

- **Comarch Identity and Access Manager DRACO** to oprogramowanie ułatwiające zarządzające tożsamością i dostępem do systemów informatycznych organizacji. Budowane od podstaw z myślą o mechanizmie pojedynczego logowania (ang. *single sign-on*, SSO), kontroli dostępu opartej na rolach (ang. *role-based access control*) oraz rozliczalności użytkowników.

Public Key Infrastructure

- **Comarch CertificateAuthority** zarządza procesem tworzenia, przechowywania i dystrybucji certyfikatów PKI, które są używane do bezpiecznego przesyłania danych w sieci, jak również weryfikacji tożsamości uczestników tej wymiany.
- **Comarch CertificateWorkshop** wraz z Comarch CertificateAuthority obsługuje pełny cykl życia certyfikatu PKI, począwszy od przyjęcia wniosku o wydanie certyfikatu, jego wydanie, aż po jego przedłużenie, wygaśnięcie lub unieważnienie.
- **Comarch SOPEL** zapewnia dostęp do bibliotek PKI oraz usług powiązanych z operacjami odnoszącymi się do podpisu elektronicznego. Podpis elektroniczny służy do potwierdzenia tożsamości użytkownika, oprogramowania lub sprzętu, jak również do autoryzacji transakcji.

Authentication & Authorization Methods

- **Comarch Smart PKI Devices** to rodzina urządzeń kryptograficznych, które weryfikują tożsamość ich właścicieli oraz zapewniają bezpieczny dostęp do danych poufnych. W jej skład wchodzi karty kryptograficzne, tokeny oraz czytniki kart kryptograficznych obsługiwane również w technologii biometrycznej.
- **Comarch SmartElliptic Devices** to rodzina urządzeń wyposażonych w certyfikaty i klucze publiczne oparte na mechanizmie krzywych eliptycznych (ECC). W przeciwieństwie do dzisiejszych najczęściej używanych algorytmów, mechanizm ECC zapewnia wyższy poziom bezpieczeństwa. Rodzina Comarch SmartEllipticDevices obejmuje urządzenia Comarch tPro oraz Comarch SmartToken ECC.
- **Comarch OTPSolutions** zapewnia silne metody uwierzytelniania i autoryzacji użytkowników w oparciu o dwa mechanizmy: generacji jednorazowego hasła oraz 'challenge-response'. Mechanizm generacji jednorazowego hasła jest najbardziej popularną i prostą formą dwuetapowego uwierzytelniania użytkownika. Oferta w ramach tej grupy obejmuje Comarch SmartToken OTP oraz Comarch MobileID.

Security Assurance

- **Comarch SecureAccess** to narzędzie przeznaczone do zarządzania, zdalnego monitorowania i wewnętrznego dostępu do zasobów serwerowych. Dodatkowo wyposażone w mechanizm

konfiguracji limitu czasu sesji oraz automatycznego powiadomienia o nieautoryzowanej próbie dostępu do serwera.

- **Comarch FrozenObject** monitoruje i raportuje zmiany, które zaszły w wyszczególnionych przez administratora elementach systemów informatycznych organizacji.
- **Comarch CentralLog** to rozwiązanie służące do gromadzenia logów pochodzących z systemów informatycznych organizacji. Zgromadzone dane są filtrowane, przetwarzane online oraz przechowywane w celach audytowych.

OUTSOURCING

Outsourcing dostarczany przez Comarch świadczony jest w obrębie outsourcingu procesów, R&D, systemów oraz know-how (zasobów ludzkich). Współpraca z Comarch pozwala na ograniczenie kosztów, czasu oraz ryzyka prowadzonych projektów.

DESIGN & PROTOTYPING

W IoT Lab budowane są prototypy spełniające najwyższe standardy branżowe w zakresie bezpieczeństwa oraz doświadczenia użytkownika. Usługa prototypowania obejmuje proces tworzenia szkicu projektu; wizualizacji 3D i jego projektowania; tworzenia projektu technicznego; finalnego prototypowania zakończonego wytwarzaniem krótkich serii produktów.

KONTROLA JAKOŚCI (QUALITY ASSURANCE)

Comarch świadczy usługę kontroli jakości systemów informatycznych. Usługa **kontroli jakości** obejmuje opracowanie specyfikacji zawierającej analizę wymagań klienta; opracowanie scenariuszy testowych wraz z opracowaniem dokumentacji; automatyzację testów i ich realizację; przeprowadzenie analiz mających na celu wprowadzenie ulepszeń, jak również kontrole poaudytową.

WYTWARZANIE KRÓTKICH SERII PRODUKTÓW (SHORT SERIES MANUFACTURING)

Comarch posiada innowacyjną linię produkcyjną, która umożliwia krótkoseryjną produkcję prototypów elektroniki użytkowej w bardzo krótkim okresie czasu. Comarch wspiera swoich klientów podczas całego procesu ich prototypowania, jak również świadczy usługi z zakresu wzornictwa przemysłowego, rozwoju oprogramowania oraz kontroli jakości.

SYSTEMY WBUDOWANE (EMBEDDED SYSTEMS)

Comarch oferuje wizjonerskie rozwiązania systemowe oraz produktowe z obszaru systemów wbudowanych. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji międzynarodowych projektów z obszaru elektroniki użytkowej oraz przemysłu motoryzacyjnego, medycznego i finansowo-bankowego jest gwarancją zgodności technologii z bieżącymi trendami oraz standardami branżowymi oferowanych rozwiązań.

SEKTOR ERP

Comarch ERP Altum – pierwsza inteligentna platforma ERP, kompleksowo wspierająca wszystkie kluczowe procesy biznesowe w średnich i dużych firmach handlowych, usługowych oraz sieciach handlowych. Przeznaczona jest również dla holdingów. Rozwiązanie dostosowane do potrzeb rynku polskiego oraz rynków zagranicznych. System dostępny także w modelu usługowym (SaaS).

Comarch ERP XL – od lat najchętniej wybierany system klasy ERP w Polsce, z którego korzysta około 5000 firm z różnych branż. Rozwiązanie spełnia specyficzne wymogi przedsiębiorstw produkcyjnych, a

także firm handlowych oraz zajmujących się działalnością usługowo-serwisową. System dostępny także w modelu usługowym (SaaS).

Comarch ERP Optima – program dla mikro, małych i średnich firm, obsługujący sprzedaż, zarządzanie, prowadzenie księgowości oraz kadr i płac. Wraz z dodatkowym modulem Biuro Rachunkowe oraz portalem Społeczności Biur Rachunkowych iKsięgowość24, Comarch ERP Optima stanowi narzędzie do prowadzenia i promocji biur rachunkowych oraz kancelarii doradztwa podatkowego. Program dostępny także w modelu usługowym (SaaS).

Comarch ERP iFaktury24 – innowacyjna aplikacja do fakturowania online, prowadzenia magazynu oraz uproszczonej księgowości, udostępniana poprzez przeglądarkę internetową lub aplikację instalowaną na komputerach z systemem Windows 8, 8.1 i 10. Rozwiązanie dedykowane mikro i małym firmom. Głównymi jego zaletami jest prostota użytkowania, pełna automatyzacja procesów, możliwość integracji z biurem rachunkowym, portalem Wszystko.pl, Comarch ERP e-Sklep oraz Comarch BI Point. Program dostępny wyłącznie w modelu usługowym (SaaS).

Comarch Retail – samodzielny system do prowadzenia sprzedaży detalicznej, pozwalający na sprawne i kompleksowe zarządzanie siecią handlu detalicznego, począwszy od jej centrali, poprzez zaplecze sklepu, aż po punkt sprzedaży (POS).

Comarch ERP Mobile – pakiet aplikacji mobilnych wspierający systemy klasy ERP: Comarch ERP Optima, Comarch ERP XL oraz Comarch ERP Altum. W skład tego pakietu wchodzi: Comarch ERP Mobile Kierownik Sprzedaży oraz Comarch ERP Mobile Sprzedaż. Comarch ERP Mobile Kierownik Sprzedaży to aplikacja webowa umożliwiająca zarządzanie pracownikami mobilnymi oraz osiągniętą przez nich sprzedażą z poziomu jednej aplikacji uruchomionej na dowolnym urządzeniu typu: smartfon, tablet, laptop, PC. Umożliwia monitorowanie efektów pracy oraz aktualnego położenia pracowników i zarejestrowanych przez nich tras. Comarch ERP Mobile Sprzedaż to aplikacja typu SFA umożliwiająca pracę na smartfonie lub tablecie pracujących na platformie Android, wspierająca pracę pracowników pracujących w terenie, m.in. przedstawicieli handlowych oraz asystentów sprzedaży w sklepach.

Comarch WMS – rozwiązanie umożliwiające kompleksową obsługę magazynu wysokiego składowania. W skład pakietu wchodzi: Comarch WMS Zarządzanie oraz Comarch WMS Magazynier. Comarch WMS Zarządzanie to narzędzie przeznaczone do zarządzania logistyką magazynową firmy m.in. poprzez definiowanie struktury magazynowej, obsługę nośników, przydzielanie dyspozycji magazynowych, monitorowanie pracy magazynierów. To aplikacja webowa, którą można uruchomić na dowolnym urządzeniu typu: smartfon, tablet, laptop, PC. Comarch WMS Magazynier wspiera pracę magazynierów na kolektorach danych z możliwością pracy w trybie online. Aplikacja umożliwiająca przyjmowanie, wydawanie, przesuwanie oraz inwentaryzowanie towarów

Comarch Business Intelligence – system oparty na technologii hurtowni danych, przeznaczony dla dużych i średnich firm oraz korporacji międzynarodowych. Rozwiązanie wspiera procesy decyzyjne oraz obsługę zadań związanych z raportowaniem. Wspomaga następujące branże: instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, FMCG, usługi oraz produkcja.

Comarch BI Point – autorskie narzędzie raportowe umożliwiające tworzenie i przeglądanie interaktywnych raportów i kokpitów managerskich online, skierowane głównie do analityków, kontrolerów oraz kadry zarządzającej. Responsywność aplikacji pozwala na korzystanie z niej także na urządzeniach mobilnych. Poprzez intuicyjny interfejs i wiele form wizualizacji zapewniona jest łatwość obsługi dla użytkownika. Narzędzie wykorzystywane jest w każdego rodzaju i wielkości przedsiębiorstwach – możliwość udostępniania raportów innym użytkownikom, z różnych lokalizacji geograficznych oraz różnych systemów operacyjnych, zapewnia jego elastyczność i uniwersalność.

iBard24 – proste w użyciu, wielofunkcyjne narzędzie m.in. do automatycznego backupu, synchronizacji plików pomiędzy urządzeniami oraz wspólnej pracy grupowej na dokumentach. Usługa iBard24 pozwala na stały dostęp do firmowych danych z każdego urządzenia i miejsca 24 godziny na dobę. Dużą zaletą programu jest wysoki poziom bezpieczeństwa przechowywanych danych: podwójne szyfrowanie danych

oraz ich lokalizacja w certyfikowanym Comarch Data Center na terenie Polski. iBard24 dostępny jest w czterech językach (polski, angielski, niemiecki, francuski).

iKsięgowość24 – obsługa rachunkowo-księgowa dla przedsiębiorstw, realizowana przez ponad 1000 biur rachunkowych korzystających z Comarch ERP Optima.

Comarch ERP Pulpit Kontrahenta – platforma B2B umożliwiająca m.in. zamawianie towarów przez Internet. Zalogowany kontrahent ma dostęp do historii swoich zamówień, płatności, zgłoszonych reklamacji, podglądu stanu realizacji zleceń serwisowych oraz zleceń produkcyjnych. Aplikacja współpracuje z Comarch ERP XL oraz Comarch ERP Altum.

Comarch ERP e-Sklep – oprogramowanie sklepu internetowego dla małych i średnich firm w pełni zintegrowane z systemami do zarządzania Comarch ERP, porównywarem cen, serwisem aukcyjnym Allegro oraz Wszystko.pl, a także serwisami płatności internetowych.

Wszystko.pl – platforma handlowa (działająca dotychczas w domenie www.iMall24.pl), która umożliwia sprzedaż w Internecie wprost z systemu fakturująco-magazynowego wykorzystywanego przez przedsiębiorstwa. Swoje produkty oferować może w niej każda firma posiadająca oprogramowanie do zarządzania Comarch ERP.

Comarch ERP e-Pracownik - aplikacja do zarządzania m.in. czasem pracy i urlopami, współpracująca z modulem kadrowo-płacowym w Comarch ERP Optima, Comarch ERP XL oraz Comarch ERP Altum. Z aplikacji można korzystać na komputerze, laptopie, tablecie oraz smartfonie. Program dynamicznie dopasowuje się do rozmiaru ekranu urządzenia, na którym jest wyświetlany. Może być zainstalowany na lokalnym komputerze Użytkownika lub w modelu usługowym w chmurze Comarch (SaaS).

Comarch ERP Inwentaryzacja – służy do dokonania spisów inwentaryzacyjnych z wykorzystaniem smartfona. Wykorzystując aparat wbudowany w smartfona pozwala zeskanować kody kreskowe towarów i wprowadzić ich ilości lub zliczać je automatycznie za użytkownika.

SEKTOR ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Comarch specjalizuje się w projektowaniu, wdrażaniu oraz integracji nowoczesnych systemów informatycznych dla administracji publicznej i firm oraz instytucji z sektora publicznego. Firma posiada również doświadczenia w tworzeniu kompleksowych rozwiązań „pod klucz” oraz w rozbudowie infrastruktury sprzętowo-sieciowej. Mając na uwadze przemiany zachodzące w polskiej administracji publicznej, Comarch stworzył szereg rozwiązań typu e-government, które mają za zadanie spełnianie potrzeb specyficznych dla jednostek sektora publicznego. Rozwiązania Comarch są opracowywane w oparciu o najnowocześniejsze międzynarodowe standardy, a w ich implementacji bierze udział kadra złożona z najwyższej klasy specjalistów. Do najważniejszych rozwiązań wdrażanych w sektorze administracji publicznej należą:

Comarch Workflow

Aplikacja wspiera elektroniczny (i papierowy) obieg dokumentów w przedsiębiorstwach i instytucjach (stworzono wersje branżowe wyspecjalizowane dla poszczególnych podmiotów).

Comarch Portal

To autorski system CMS (Content Management System) umożliwiający nie tylko tworzenie i publikację treści w serwisach www, ale również zaawansowane zarządzanie treścią i komunikacją. Comarch Portal umożliwia zarządzanie plikami multimedialnymi i obsługę e-learningu, a dzięki tematycznym video czatom, forom oraz opcji FAQ w szerokim zakresie wspiera wymianę informacji z otoczeniem.

Comarch e-Investor

To narzędzie do obsługi inwestorów (zarówno osób fizycznych, instytucji, jak i przedsiębiorstw). System jest oferowany jednostkom samorządu terytorialnego i agencjom inwestycyjnym. Wykorzystywany jest w

wielu dziedzinach sfery inwestycyjnej (informacyjnej, badawczej, organizacyjnej, przestrzennej i transportowej).

Comarch e-Turysta

To platforma wspierająca promocję miejsc i regionów atrakcyjnych turystycznie. Interaktywne mapy (powiązane z mapami GPS) mogą zawierać wizualizacje szlaków turystycznych, opisy punktów gastronomicznych, noclegowych i miejsc aktywnego wypoczynku, a także serwis pogodowy. Platforma może pełnić również funkcję systemu rezerwacyjnego rozmaitych usług (w tym przewodników wycieczek, specjalnych atrakcji oraz obsługi w wybranych językach) dla turystów indywidualnych i grup oraz prezentację lokalnych atrakcji (w tym w 3D).

Comarch e-Urząd

Comarch e-Urząd jest platformą usług publicznych online zawierającą zestaw modułów pozwalających na realizację zadań stawianych jednostce samorządu administracji publicznej przez ustawodawcę. Intuicyjne narzędzia umożliwiają samodzielne zarządzanie aplikacją, zapewniając wsparcie procesów tworzenia i publikacji treści. Na Comarch e-Urząd składają się m.in. następujące moduły: Cyfrowy Urząd, Biuletyn Informacji Publicznej, Portal Informacyjny, Intranet.

Comarch ERP Egeria

Zintegrowany System Informatyczny klasy ERP wspierający zarządzanie organizacją i podejmowanie decyzji. Cechuje go duża konfigurowalność i elastyczność, co pozwala na dostosowanie do indywidualnych potrzeb każdego klienta. System oferowany w różnych typach przedsiębiorstw i instytucji (administracja rządowa i samorządowa, ochrona zdrowia, uczelnie wyższe, utilities etc.).

Comarch ERP Egeria e-Zdrowie

Jest to system informatyczny przeznaczony do obsługi części administracyjnej placówek służby zdrowia. Posiada budowę modułową, dzięki czemu może być łatwo dostosowany do bieżących potrzeb klienta jak również stopniowo rozbudowywany. System jest przygotowany do współpracy z rejestratorami czasu pracy, kolektorami danych oraz drukarkami fiskalnymi. Dla wygody użytkowników system został podzielony na obszary: zarządzania księgowością i finansami, zarządzania personelem, zarządzania magazynami i CRM. System wspiera również definiowanie procedur medycznych i kalkulowanie kosztów leczenia.

Comarch ERP Egeria Edukacja

To zintegrowane narzędzie do obsługi procesów realizowanych przez uczelnie wyższe. System składa się z części FrontOffice – wspierającej procesy dydaktyczne, obsługę spraw studenckich i naukowych oraz z BackOffice – części odpowiedzialnej za obsługę procesów księgowych, magazynowych, kadrowych i innych związanych z administrowaniem uczelnią wyższą. System jest wyposażony w rozbudowane narzędzia raportujące.

Comarch ERP Egeria Wirtualna Uczelnia

Wirtualna Uczelnia to rozwiązanie zapewniające kompleksowy pakiet funkcjonalności przeznaczonych do obsługi bieżących spraw studentów. Portal jest w pełni zintegrowany z częścią dziekanatową systemu Comarch ERP Egeria Edukacja. Dostęp do poszczególnych sekcji portalu WU uzależniony jest od posiadanego poziomu uprawnień użytkownika (student, wykładowca, pracownik, administrator).

Comarch ERP Egeria Wirtualna Uczelnia Mobile

Rozwiązanie funkcjonalne Mobilna Wirtualna Uczelnia umożliwia studentom uzyskanie wiedzy na temat spraw związanych z tokiem studiów z wykorzystaniem urządzeń mobilnych. Studenci mają dostęp m.in. do: spersonalizowanych komunikatów, aktualności, historii ocen, planu zajęć, oferty edukacyjnej uczelni.

Comarch ERP Egeria Leasing

To zintegrowany system informatyczny wspierający firmy świadczące usługi finansowe (w tym leasingowe). System wspiera sprzedaż produktów finansowych z pomocą kalkulatorów, szablonów i narzędzi pozwalających na indywidualizowanie oferty i jej dostosowanie do zmieniających się wymogów rynkowych.

Comarch ERP Egeria Leasing Partner Care

Kluczowa funkcjonalność systemu Leasing Partner Care to możliwość wprowadzania ofert przedmiotów dla klientów firmy leasingowej. System pozwala na ich obsługę – tworzenie harmonogramu spłaty rat leasingowych przy danych jego atrybutach, a także dodawanie zabezpieczeń oraz parametrów umowy ubezpieczenia dla oferty. Ostatnim etapem jest precena, czyli proces, w którym następuje sprawdzenie warunków określonych w konfiguracji produktu.

Comarch ERP Egeria Administracja Publiczna

System informatyczny dedykowany dla samorządowych jednostek samorządu terytorialnego. Poza standardowymi modułami ERP, został wyposażony w liczne funkcjonalności usprawniające m.in. budżetowanie i obsługę podatków.

Comarch ERP Egeria Utilities

Wersja systemu przeznaczona dla przedsiębiorstw ciepłowniczych i wodociągowych, wyposażona w moduły bilingowe, wyspecjalizowane narzędzia wspierające gospodarkę remontową i utrzymanie oraz moduły analityczne.

Comarch ERP Egeria EBOK

To dedykowany portal z elementami CMS, zapewniający bezpośredni dostęp online do podstawowych danych dotyczących klienta, w szczególności do zestawień dokumentów sprzedażowych, sald rozrachunków, wykazu umów i urzędzeń dotyczących klienta oraz istotnych danych odczytowych. EBOK pozwala na bezpośrednie przesyłanie informacji od przedsiębiorstwa do użytkownika i odwrotnie, a elementy CMS pozwalają na dowolne publikowanie profilowanych artykułów informacyjnych. Dodatkowo dzięki portalowi EBOK możliwe jest wysyłanie zapytań, rejestrowanie dowolnej sprawy bezpośrednio dotyczącej klienta, czy też zgłaszanie ewentualnej usterki co znacznie upraszcza i przyspiesza proces komunikacji klienta z dostawcą usług, a bezpośredni dostęp do dokumentów sprzedażowych niweluje konieczność gromadzenia sporej liczby dokumentów, w tym faktur papierowych.

Comarch ERP Egeria Inwentaryzacja i Mobilna Inwentaryzacja

Comarch Mobilna Inwentaryzacja to rozwiązanie umożliwiające pełną obsługę procesu inwentaryzacji środków trwałych zaewidencjonowanych w systemie Comarch ERP Egeria z wykorzystaniem urządzeń mobilnych. Proces inwentaryzacji kompleksowo obsługuje poszczególne kroki procesu: pobieranie danych z systemu dziedziczonego, weryfikację danych środka trwałego (wraz z fotografiami), ich adaptację lub korektę, rozliczenie w ramach arkuszy kalkulacyjnych, złożenie wniosku o zmianę środka trwałego. Aplikacja działa w trybach online oraz offline, a po zakończonej inwentaryzacji pozwala na porządkowanie środków trwałych w systemie. Comarch Mobilna Inwentaryzacja współpracuje z terminalem Motorola MC40 lub typowym tabletem lub telefonem wyposażonym w system Android w wersji 4.1 lub wyższej i czynnikiem Motorola CS3000 Series, który umożliwia całościową obsługę procesu inwentaryzacji.

Comarch ERP Egeria Smart Office

Pakiet bezpiecznych ergonomicznych aplikacji mobilnych zintegrowanych z systemem ERP Egeria optymalizujących realizację wybranych procesów biznesowych związanych z obsługą przyjęć i wydań magazynowych, obsługą zgłoszeń i zleceń infrastruktury sprzętowej, rezerwacji oraz inwentaryzacji. Aplikacje działają w trybach online oraz offline, współpracują z kolektorami danych lub typowymi tabletami czy telefonami wyposażonym w system Android w wersji 4.1 lub wyższej.

Comarch Rejestracja Nakładów Pracy

Służy do planowania oraz deklaracji czasu pracy (również do rejestracji obecności). System pozwala na planowanie zadań pracowników oraz ewidencję rzeczywistych obecności pracowników i realizacji powierzonych zadań.

Comarch Centralna Baza Odczytów dla spółek obrotu mediów oraz odbiorców rozproszonych

Jest rozwiązaniem przeznaczonym dla spółek obrotu energią elektryczną, spółek ciepłowniczych, gazowniczych, wodociągowych oraz dla odbiorców rozproszonych. Zapewnia szybki dostęp do danych odczytowych pobieranych z różnych źródeł (np. spółki dystrybucji, niezależny operator pomiarów), a także

umożliwia śledzenie poboru mediów oraz wielopłaszczyznową analizę otrzymanych danych. Dane zawarte w systemie stanowią wiarygodną podstawę do rozliczania odbiorców, planowania zakupów oraz prowadzenia proaktywnych działań handlowych. System wspomaga również prognozowanie zapotrzebowania, analizy taryf oraz segmentację klientów pod kątem ich struktury zużycia.

Comarch Centralna Baza Odczytów dla spółek dystrybucji mediów

System zapewnia przedsiębiorstwom realizację funkcji operatora pomiarów. Dostarcza szereg automatycznych mechanizmów: akwizycji danych odczytowych z różnych źródeł oraz ich weryfikacji, uzupełniania, udostępniania, wielowymiarowej analizy. Pozwala na łatwą integrację z już działającymi w przedsiębiorstwie systemami bilingowymi, systemami zarządzania majątkiem sieciowym oraz innymi systemami istotnymi w jego działalności. Rozwiązanie pozwala na zarządzanie odczytami zarówno z liczników energii elektrycznej oraz liczników innych mediów, w tym wody, ciepła, gazu.

Comarch System Zarządzania Majątkiem Sieciowym

To rozwiązanie przeznaczone dla przedsiębiorstw sieciowych, takich jak spółki dystrybucji energii elektrycznej, spółki dystrybucji gazu, spółki wodno-kanalizacyjne. System zapewnia kompletną ewidencję i zarządzanie danymi o całej infrastrukturze sieciowej przedsiębiorstwa oraz usprawnienia realizację głównych procesów biznesowych, takich jak np. przyłączanie odbiorców, planowanie i realizacji inwestycji i remontów, eksploatacja sieci, czy obsługa zgłoszeń, reklamacji sieciowych, zdarzeń awaryjnych, wyłączeń.

Comarch IT Cost & Risk Analysis

Comarch ICRA to narzędzie umożliwiające określenie całkowitych kosztów informatyzacji oraz zestawienia z kosztami braku wsparcia. System pozwala na obliczenie kosztów oraz ryzyka związanego z migracją wsparcia procesów biznesowych. Oferuje ocenę wskaźników ekonomicznych związanych z opłacalnością informatyzacji ROI, NPV, IRR. Pozwala też na przedstawienie wyników symulacji dla procesów, systemów oraz całych modeli informatyzacji.

Comarch Business Intelligence

Budowane przez Comarch tematyczne hurtownie danych obejmują różnorodne zakresy danych i realizują rozmaite cele. Stworzyliśmy hurtownie będące bazami wiedzy, narzędzia analizujące dane medyczne, finansowe oraz wspierające działalność biznesową. Nasze rozwiązania szczególnie sprawdzają się w przypadku zarządzania dużymi wolumenami danych, pochodzących z wielu systemów i lokalizacji.

Comarch Database Archive

To narzędzie wykorzystywane w celu optymalizacji danych archiwizowanych i planowego zarządzania tymi danymi. System umożliwia tworzenie nowych partycji danych poprzez wydzielenie ich z partycji aktywnych i odpowiednią przebudowę struktur bazodanowych, odłączanie i archiwizację partycji, autoryzację usunięć i przywracanie danych.

Comarch Security Platform

Platforma Comarch Security jest rozwiązaniem łączącym elementy bezpieczeństwa fizycznego oraz cybernetycznego. System zarządzania bezpieczeństwem fizycznym jest innowacyjnym rozwiązaniem wspierającym zachowanie bezpieczeństwa różnego rodzaju obiektów i chronionych obszarów. System integruje dziedzinowe systemy bezpieczeństwa (SKD, SSWiN, P.POŻ, CCTV, inne), co pozwala na obsługę oraz zarządzanie bezpieczeństwem w jednym centralnym systemie. Dodatkowe elementy związane z analizą obrazu, korelacją informacji oraz zdefiniowanymi procedurami działania pozwalają na zwiększenie automatyzacji pracy systemu, a tym samym podniesienie bezpieczeństwa chronionego obiektu czy obszaru. Moduły analizy informacji i zagrożeń w cyberprzestrzeni pozwalają na wykrywanie i analizę zagrożeń fizycznych takich jak terroryzm czy demonstracje oraz zagrożeń wirtualnych pokroju aktywności hakerskiej i botnetów.

Platforma Comarch Smart City

Platforma Comarch Smart City to kompleksowe rozwiązanie dla miast. Centrum platformy stanowi Comarch Smart City Engine, który łączy wszystkie elementy platformy, istniejące systemy miejskie oraz

infrastrukturę (w tym Internet of Things). Elementy platformy: Comarch Partners Market, Aplikacje mobilne i dedykowany Comarch City Portal, Comarch Developers Platform, Comarch Smart City Console.

Comarch Smart City to zestaw stanowi jednocześnie hurtownię danych i narzędzie analityczne. Gromadzenie danych z systemów, infrastruktury miejskiej oraz od samych użytkowników ma umożliwić nie tylko optymalizację procesów miejskich, lecz także sprawniejsze dopasowywanie się z ofertą usług do preferencji i zwyczajów mieszkańców.

Comarch eNagrywanie

Comarch eNagrywanie to kompleksowe i spójne rozwiązanie łączące w sobie wygodę obsługi klasycznych rejestratorów audio/wideo z systemami nagłośnieniowymi oraz dedykowaną aplikacją służącą do kontroli przeprowadzania procesu rejestracji audio/wideo. System pozwala na rejestrację spotkań, posiedzeń czy wystąpień publicznych wraz z powiązаныmi metadanymi i komentarzami umożliwiającymi sprawne przeszukiwanie nagrania podczas odtwarzania. Dodatkowymi źródłami rejestrowanych danych mogą być zewnętrzne dane multimedialne oraz transmisje zdalne prowadzone poprzez wideoterminale. Comarch eNagrywanie udostępnia (wraz z nagraniem) niezależny od platformy urządzenia odtwarzającego, wielościeżkowy odtwarzacz multimedialny.

Comarch Wideoterminal

Comarch Wideoterminal to klient wideokonferencji obsługujący popularne standardy połączeń i transmisji audio-wideo. Stanowi doskonale uzupełnienie rozwiązania Comarch eNagrywanie, zapewnia połączenia punkt-punkt, jak również zestawianie połączeń wielostronnych w oparciu o standardy i infrastrukturę mostków wideokonferencyjnych wiodących dostawców.

SEKTOR USŁUGI

W obszarze sektora Usługi Comarch projektuje, wdraża oraz integruje nowoczesne rozwiązania informatyczne do obsługi programów lojalnościowych, zarządzania kampaniami marketingowymi, zarządzania motywacją pracowników, elektronicznej wymiany danych i informacji biznesowych, zarządzania dokumentami i ich przepływem w firmie oraz zarządzania procesami sprzedaży za pomocą systemów wsparcia i aplikacji mobilnych. W ofercie znajduje się również kompleksowy zakres usług zarządzania infrastrukturą IT przedsiębiorstw.

Sektor Usługi zatrudnia obecnie około 900 pracowników i realizuje projekty na 5 kontynentach, w 35 krajach, poczynając od Polski, poprzez wszystkie kraje europejskie, kraje arabskie, Malezję i Filipiny po USA, Kanadę, Dominikanę, Brazylię i Chile. Wśród klientów znajdują się m.in. BP Global, Carlsberg, Heathrow Airport, Heineken, JetBlue Airways, Metro Group, OMV, Diageo (producent takich marek jak Johnnie Walker, Smirnoff i Baileys), Red Bull czy Tesco.

Rozwiązania do zarządzania programami lojalnościowymi i działaniami marketingowymi

Comarch CRM & Marketing to oferta skierowana do dużych przedsiębiorstw stanowiąca kompleksowy pakiet rozwiązań IT i usług eksperckich, który pomaga budować programy lojalnościowe i zarządzać nimi, tworzyć dobre relacje z klientami, automatyzować procesy marketingowe i, ostatecznie, zwiększać zyski. Nasze oprogramowanie wspiera wszystkie działania tworzące wartość dla uczestników programu lojalnościowego. Comarch zna specyfikę wielu branż dzięki doświadczeniu zdobytemu w trakcie pracy z ponad osiemdziesięcioma klientami, do których zaliczają się firmy FMCG, sieci handlowe, operatorzy telekomunikacyjni, instytucje finansowe, linie lotnicze i lotniska, m.in. JetBlue Airways, Heathrow Airport czy BP. Oferta Comarch obejmuje również narzędzia do analizy Big Data i innowacyjne, oparte na grywalizacji, systemy do budowania zaangażowania klientów, które zwiększają zyski i wzmacniają relacje pomiędzy klientami, partnerami i marką.

W ramach platformy Comarch CRM&Marketing oferowane są następujące rozwiązania:

Comarch Loyalty Management for Retail - światowej jakości system do zarządzania programami lojalnościowymi różnej wielkości, zarówno multipartnerskimi, jak i realizowanymi w modelu stand-alone. System wspomaga operatorów programów lojalnościowych B2C i B2B i zapewnia obsługę wszystkich obszarów, począwszy od rejestracji klienta i zarządzania profilem, poprzez tworzenie promocji opartych

na różnych walutach oraz wielokanałową komunikację z uczestnikami, aż po nagradzanie klientów prezentami, rabatami i ofertami specjalnymi od partnerów. Klienci angażowani są poprzez wbudowane oferty marketingowe, mechanizm grywalizacji i działania promocyjne, np. loterie, aukcje, kupony lub zasady nagradzania najlepszych klientów. Wszystko to w celu utrzymania wysokiego poziomu satysfakcji i zwiększenia stopnia utrzymania klientów oraz sprzedaży.

Comarch Loyalty Management Travel Edition - wersja produktu CLM (Comarch Loyalty Management) dedykowana dla firm z sektora transportu i turystyki w szczególności linii lotniczych. Platforma obsługuje lotnicze programy lojalnościowe wszystkich typów przewoźników, zarówno dla klientów indywidualnych (Frequent Flyer Programs), jak i w modelu B2B. System wspiera tworzenie specyficznych dla tego sektora reguł naliczania punktów, definiowania nagród i przywilejów, jak również posiada oddzielny moduł automatyzujący proces przyłączania i obsługi partnerów.

Comarch Campaign Management - system przeznaczony do zarządzania wieloetapowymi kampaniami marketingowymi, automatyzacji procesów ich realizacji, monitoringu i analizy wyników poszczególnych akcji marketingowych. Rozwiązanie ułatwia marketerom planowanie i spersonalizowaną komunikację z klientami poprzez wiele kanałów. Zapewnia również kontrolę nad kosztami marketingowymi, pozwala na testowanie kampanii oraz pomaga w koordynacji i zwiększeniu poziomu kontroli zadań poszczególnych członków zespołu.

Comarch Customer Engagement - rozwiązanie służące zarządzaniu zaangażowaniem i lojalnością klientów. System może funkcjonować zarówno jako element wspomagający inne rozwiązania, jak również w modelu stand-alone. Rozwiązanie umożliwia definiowanie angażujących i różnorodnych zadań (edukacyjnych, społecznych, rozrywkowych) użytkownikom, za które są nagradzani odznaczeniami (badge'ami), wyższym poziomem, czy pozycją w rankingu.

Comarch Smart Analytics - system klasy Business Intelligence, który pozwala na zdobywanie i jednoczesne wykorzystanie informacji o klientach, ich zachowaniu czy upodobaniach. Aby analizy były maksymalnie wiarygodne i wiernie odzwierciedlały zachowanie rynku, narzędzie pobiera dane z systemów lojalnościowych, CRM, zarządzania kampaniami marketingowymi, jak również z innych źródeł takich jak systemy ewidencyjne – finansowe, rejestracji przychodów, czy też systemy controllingowe.

Comarch Social Mining - system, który pozwala na analizę zachowań uczestników programu lojalnościowego w mediach społecznościowych poprzez monitorowanie ich zaangażowania w tym postów, komentarzy, polubień, liczby udostępnień treści opublikowanych przez operatora programu wraz z weryfikacją ich popularności. Dodatkowo system gromadzi dane użytkowników wybranych mediów społecznościowych, które pozwalają na budowanie profil i segmentację grup docelowych dla definiowanej komunikacji i działań marketingowych w zakresie programów lojalnościowych.

W zakresie CRM&Marketing oferowane są również usługi Managed Services:

Loyalty Consulting - pakiet usług, w ramach którego pomagamy naszym klientom tworzyć kompletne, innowacyjne programy lub rekonstruować istniejące, tak by przyciągnęły klientów, zwiększyły zyski i zbudowały silniejszą więź między klientem i marką.

Comarch oferuje swoim klientom m.in. opracowanie strategii i koncepcji programu, zdefiniowanie sposobów nagradzania, komunikacji marketingowej, organizacji przeprowadzenia programu, opracowanie szczegółowych procedur oraz analizę wymagań IT.

Creative Services - profesjonalne i kompleksowe usługi, które dzięki orientacji wokół wizualnej i koncepcyjnej strony implementacji, pozwalają zwiększyć zaangażowanie i motywację uczestników. Charakterystyczne elementy usług kreatywnych to: projektowanie schematu strategii zaangażowania, ustalenie podstawowych zasad i mechanizmów programu angażującego, opracowanie unikatowego projektu graficznego (aplikacja mobilna, www, spoty TV, ulotki, plakaty), zarządzanie programem angażującym klientów.

Program Management Services – doświadczeni managerowie firmy Comarch zarządzają i koordynują programy lojalnościowe poprzez realizację zadań operacyjnych, administrowanie aplikacjami oraz dostarczanie eksperckiej wiedzy dotyczącej przyszłych usprawnień i wzrostu. Zakres usług realizowanych przez Comarch obejmuje m.in. zarządzanie bieżącymi relacjami ze strategicznymi partnerami programu oraz podwykonawcami, początkową konfigurację oprogramowania wykorzystywanego do zarządzania programem lojalnościowym, ciągłą administrację aplikacji używanych do realizacji programu, kluczowe wskaźniki efektywności programu oraz raportowanie efektywności działań. Obejmują też wykrywanie nadużyć i zapobieganie im, zarządzanie ogólną komunikacją, a także konfigurację i administrowanie stroną internetową programu.

Customer Analytics - usługi, w ramach których zapewniamy wsparcie i pomoc w gromadzeniu, analizie i interpretacji danych służących budowie strategii zorientowanej na klienta. Nasza wiedza i doświadczenie w dziedzinie projektów analitycznych obejmują: gromadzenie danych, czyszczenie i audyt danych, poprawę i utrzymanie jakości danych oraz analizę danych. Specjalizujemy się w budowaniu modeli segmentacji klientów, analizie danych z programów lojalnościowych, analizie migracji klientów i strategii aktywizacji klientów, opracowywaniu modeli prognostycznych i scoringowych, marketingu baz danych oraz analizie poziomu satysfakcji klientów.

Rozwiązanie do zarządzania motywacją pracowników

Comarch Enterprise Engagement Platform - kompleksowe rozwiązanie służące do zarządzania motywacją, zaangażowaniem pracowników i partnerów biznesowych. System umożliwia definiowanie i projektowanie angażujących, różnorodnych zadań (edukacyjnych, sprzedażowych, rozrywkowych, a także opartych o media społecznościowe) dla pracowników, za wykonanie których są oni nagradzani odznaczeniami (badge'ami), wyższym poziomem czy pozycją w rankingu.

Rozwiązanie Smart City dla władz miejskich, przedsiębiorstw transportowych i centrów handlowych

Comarch Smart City – profesjonalna, wielofunkcyjna platforma składająca się zarówno z zaplecza administracyjnego, jak i aplikacji mobilnej, która oferuje naszym klientom kompleksowe usługi z zakresu transportu, mobilności, administracji oraz pełen zakres usług handlowych. Comarch Smart City pozwala na wyeksponowanie i dopasowanie możliwości połączenia szeregu udogodnień w zależności od indywidualnych potrzeb każdego z klientów. Z kolei Comarch Smart City Mobile Application łączy w sobie funkcjonalności występujące zazwyczaj w wielu kanałach mobilnych, dzięki czemu użytkownik aplikacji ma bezpośredni i szybki dostęp do interesujących go informacji transportowych, usług czy ofert wyróżnionych partnerów.

Rozwiązania do elektronicznej wymiany danych

Comarch EDI (Electronic Data Interchange) jest opartą na nowoczesnej technologii platformą usług transakcyjnych, zapewniającą komunikację elektroniczną z każdym partnerem biznesowym na świecie. Gwarantuje optymalizację procesów i automatyzację przetwarzania danych w całym łańcuchu dostaw począwszy od wymiany Master Data, procesu zamawiania, poprzez realizację dostaw, aż po fakturowanie i realizację płatności.

Platforma Comarch EDI, wyróżniona w 2014 r. w raporcie MQ Gartnera, została wybrana przez ponad 50 000 użytkowników z 40 krajów wymieniających ponad 500 milionów dokumentów rocznie (m. in. Metro, Leroy Merlin, Unilever, BP). Zapewnia, m.in.:

- Walidację danych,
- Mapowanie/translację z/do odpowiednich formatów,
- Integrację z systemami IT (m.in. ERP, WMS),
- Routowanie danych,
- Raportowanie.

Rozwiązania ofertowane w obszarze Comarch EDI:

Comarch EDI E-Fakturowanie - rozwiązanie do kompleksowej obsługi faktury elektronicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. W ramach rozwiązania zapewniamy:

- Obsługę faktur sprzedażowych i zakupowych
- Walidację danych pod kątem prawnym i biznesowym
- Dostosowanie formatu dla różnych odbiorców (np. XML, PDF)
- Podpis elektroniczny w imieniu Klienta
- Dystrybucja różnymi kanałami (m.in. integracja, portal, e-mail)
- Archiwizacja elektroniczna faktur zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi.
- Integracja z Comarch ECM – kompleksowe podejście do faktur papierowych i elektronicznych.

Comarch EDI Finansowanie - szybsze otrzymanie płatności, czy przedłużenie terminu wymagalności – dzięki integracji z bankami rozwiązanie umożliwia pełną obsługę faktury wraz z usługami finansowania faktur.

Comarch EDI e-Market – Comarch EDI e-Market to rozwiązanie typu B2B commerce, pozwalające głównie producentom na efektywną współpracę biznesową z mniejszymi partnerami biznesowymi. Zapewnia m.in.:

- Dostosowanie wyglądu aplikacji,
- Definiowanie indywidualnych katalogów produktów,
- Określanie i obliczanie rabatów,
- Wprowadzanie różnorodnych promocji,
- Zamawianie produktów/Koszyk,
- Raportowanie.

Comarch EDI Master Data Management – centralny katalog produktów usprawniający zarządzanie danymi o produktach w jednym miejscu.

Umożliwia definiowanie różnorodnych atrybutów zarówno ogólnodostępnych, jak również dedykowanych dla danego partnera biznesowego.

Comarch EDI Mobile – aplikacja mobilna umożliwiająca szybkie i proste zamawianie produktów poprzez skanowanie kodów kreskowych. Inną funkcjonalnością jest możliwość optymalizacji przyjmowania dostaw poprzez połączenie dokumentów EDI (DESADV) z etykietą logistyczną (SSCC).

Rozwiązania do zarządzania dokumentami i procesami

Comarch ECM (Enterprise Content Management) pozwala na kompleksowe zarządzanie dokumentami i procesami biznesowymi firmy, zapewniając przyspieszenie pracy, lepszą kontrolę danych i pracy oraz wysoki poziom bezpieczeństwa kluczowych informacji w firmie. Comarch oferuje szerokie portfolio rozwiązań oraz usług umożliwiających zaprojektowanie, wdrożenie, uruchomienie i zarządzanie dokumentową stroną procesów biznesowych. Wyróżniamy wśród nich takie procesy jak rozliczanie faktur, procesy zakupowe, procesy kadrowe, zarządzanie kontraktami czy zarządzanie danymi głównymi.

Comarch ECM posiada bazę ponad 600 klientów w 35 krajach na 4 kontynentach. We wdrożonych rozwiązaniach przechowywanych jest ponad 15 miliardów dokumentów, codziennie startowanych jest ponad 1 milion instancji procesów. Z rozwiązań Comarch ECM skorzystały firmy takie jak ING, Carrefour, Grupa Eurocash, Rossmann, Valeo, Valeant, Igepa, T-Mobile czy Technicolor.

W ramach Comarch ECM oferowane są moduły:

Comarch ECM Accounts Payable – moduł pozwala na przeprojektowanie, usprawnienie oraz automatyzację procesów przetwarzania dokumentów kosztowych. Jeden, zunifikowany proces obsługi jest w stanie obsłużyć wiele jednostek biznesowych i systemów ERP w wielu krajach i językach. Wdrożenie rozwiązania:

- pozwala na zunifikowanie i ustandaryzowanie procesowania faktur zakupowych,

- umożliwia zintegrowanie kanałów wejściowych dokumentów (papier i skanowanie, pdf na email, EDI),
redukuje czasochłonność związaną z rejestracją dokumentów spoza kanału EDI przez użycie bez szablonowego silnika OCR,
- dzięki wykorzystywanemu silnikowi workflow, umożliwia wsparcie elektronicznego procesu obiegu, dekretacji i zatwierdzania, z którego dane automatycznie trafiają do systemów ERP.

Rozwiązanie skierowane jest do centrów usług wspólnych grup kapitałowych, które obsługują wiele podmiotów w różnych językach, integrując się z różnymi systemami księgowymi oraz do podmiotów o znaczącym wolumenie i rozproszeniu geograficznym decydentów akceptujących dokumenty finansowe.

Comarch ECM Employee LifeCycle Management to rozwiązanie stworzone z myślą o przedsiębiorstwach zatrudniających kilkaset lub nawet kilka tysięcy pracowników, czyli takich, w których optymalizacja obsługi kadrowej staje się istotnym elementem. Zastąpienie w codziennej pracy papierowej teczki pracownika jej elektronicznym odpowiednikiem zapewnia łatwe wyszukiwanie i szybki podgląd dokumentów, co daje realne oszczędności czasu dla pracowników działu kadr. System powiadomień i raportowania pozwala także na sprawne zarządzanie kończącymi się umowami, czy koniecznością przeprowadzania badań lub szkoleń.

Comarch ECM Contract LifeCycle Management – moduł pozwala na wdrożenie bezpiecznego, jednolitego rejestru umów handlowych, dzięki któremu pracownicy działów zakupowych lub księgowości będą mogli szybko odnaleźć i zweryfikować zapisy umowy. Umożliwia również proces wewnętrznej akceptacji i opiniowania dokumentu przed podpisem zarządu. W ramach poniższego modułu obsługiwany jest cały cykl życia umowy, od jej stworzenia (możliwe stworzenie predefiniowanych szablonów), poprzez negocjacje, podpisanie aż po wykonanie zapisów umowy, mierzenie KPI, a w chwili zbliżającego się wygaśnięcia przypomnienie o konieczności podjęcia kroków dążących do przedłużenia lub rozwiązania umowy.

Comarch ECM Master Data Management (MDM) – moduł pozwala uporządkować proces dodawania oraz modyfikacji danych kluczowych, takich jak dane kontrahenta lub dane produktów, eliminując chaotyczną komunikację e-mailową lub papierową i podwójne wprowadzanie danych poprzez integrację z systemami docelowymi (ERP).

Comarch ECM Quality Management – pozwala na zorganizowanie wszystkich dokumentów jakościowych w przedsiębiorstwie w postaci centralnej bazy wiedzy, a co za tym idzie ułatwia dostęp i przyspiesza wyszukiwanie kluczowej dokumentacji jakościowej nie tylko w dziale jakości, ale również pracownikom innych działów.

Comarch ECM Manufacturing Management – Wdrożenie to stanowi obsługę dokumentacji technicznej i produkcyjnej, której głównym atutem jest szybki i łatwy dostęp dla pracowników działów produkcji.

Comarch ECM Procure To Pay – Comarch ECM P2P umożliwia systemowe wdrożenie procedur zakupowych i podnosi tym samym skuteczność kontroli planowanych wydatków oraz upraszcza proces zatwierdzania przez kadrę zarządzającą. Jednocześnie rozwiązanie znacząco podnosi dokładność prognoz rezerw finansowych.

Comarch ECM Customer Care – moduł pozwala na podniesienie jakości obsługi klienta poprzez szybszą i transparentną realizację sprawy. Moduł odnajduje się wszędzie tam, gdzie obsługiwanych jest wielu klientów zgłaszających reklamacje, pragnących włączyć dodatkowe usługi czy procesujących zmianę danych teleadresowych. System pozwala na obsługę zgłoszeń spływających z różnych kanałów – rozmowa telefoniczna, e-mail, chat z konsultantem, faks, poczta tradycyjna, interaktywny formularz, social media.

Comarch ECM Advanced Document Management – Centralne repozytorium dla dokumentów dostępne z rozproszonych lokalizacji. Moduł pozwala na zmniejszenie zużycia papieru. Przeznaczony dla firm, w

których procesuje się duże wolumeny dokumentów, pozwala na eliminację dublowania pracy, kontrolę nad wersjonowaniem dokumentu, rozbudowany system uprawnień zapewnia najwyższy poziom

bezpieczeństwa przechowywanych danych.

Rozwiązania do wsparcia sprzedaży i dystrybucji

Comarch SFA (Sales Force Applications) to rozwiązania mobilne i webowe przeznaczone do obsługi i optymalizacji procesów około sprzedażowych. W naszym portfolio znajdują się systemy służące do wsparcia sprzedaży i zarządzania pracą przedstawicieli handlowych, rozwiązania integracyjne i usługi komunikacji z partnerami handlowymi, a także aplikacje webowe służące do zarządzania sprzedażą i trade marketingiem, marketingiem, oraz promocjami.

Comarch SFA to 4,5 tysiąca użytkowników mobilnych aplikacji, 20 milionów wygenerowanych zleceń dostawy i ponad 15 milionów przetworzonych dokumentów. Rozwiązania Comarch SFA zostały wdrożone w takich firmach jak Carlsberg, Diageo (producent m.in. Johnnie Walker, Smirnoff i Baileys), Red Bull, Nivea, Energizer, czy BioMed.

W ramach Comarch SFA oferowane są rozwiązania:

Mobile Sales Force Applications - profesjonalny system klasy Sales Force Automation zapewniający pełną obsługę punktu sprzedaży przez mobilnych pracowników terenowych. W ramach oferty Comarch SFA udostępnia użytkownikom aplikacje w zależności od roli i odpowiedzialności, jakie posiadają. Użytkownicy mogą korzystać z aplikacji mobilnych (na smartfony oraz tablety) oraz aplikacji dostępnych on-line przez przeglądarkę internetową lub zainstalowanych lokalnie na komputerach. Aplikacje mobilne dostępne są na platformy Android oraz iOS. Rozwiązanie Comarch SFA Mobile Sales Force Applications zostało docenione przez analityków Gartnera i umieszczone w raporcie „Market Guide for Retail Execution and Monitoring Solutions”

Comarch SFA Online Manager, Comarch SFA Online Administrator i Comarch SFA Mobile Manager - aplikacje dla menedżerów i administratorów biznesowych zarządzających siłami sprzedaży w organizacji. Aplikacje udostępniają funkcjonalności związane z raportowaniem i kontrolą pracy przedstawicieli handlowych i medycznych działających w terenie.

Comarch SFA Online Sales Support - wyrafinowana platforma B2B integrująca partnerów biznesowych – producentów, dystrybutorów i sklepy. Zapewnia kompleksową komunikację, raportowanie oraz wsparcie dla działów sprzedaży i marketingu w organizacjach handlowych. Jako część systemu Comarch SFA udostępnia również aplikacje dla menedżerów i administratorów biznesowych zarządzających siłami sprzedaży w organizacji. Posiada moduł e-commerce i call center.

Comarch SFA Trade Promotion Management - system wspomagający planowanie oraz rozliczanie budżetu i promocji handlowych. Daje możliwość łatwego definiowania długo- i krótkookresowych działań promocyjnych u wybranych klientów, mierzenia efektywności tych działań oraz wykorzystywania danych historycznych do analizowania i wyszukiwania najlepszych rozwiązań zwiększających sprzedaż. Jako jedyne polskie rozwiązanie IT zostało uwzględnione w raporcie Gartnera „Market Guide for Trade Promotion Management and Optimization”.

Comarch SFA Online Distribution - usługa komunikacyjno-integracyjna umożliwiająca automatyczne, codzienne raportowanie do producentów kluczowych informacji z tradycyjnego kanału sprzedaży, takich jak stany magazynowe czy odsprzedaż. Usługa Online Distribution świadczona jest w oparciu o międzynarodowe standardy komunikacji elektronicznej EDI (Electronic Data Interchange), z wykorzystaniem niezbędnej integracji z systemami finansowo-księgowymi oraz sprzedażowymi producentów i dystrybutorów (hurtowni). Umożliwia również raportowanie sprzedaży producenta na tle konkurencji.

Zarządzanie infrastrukturą IT – Comarch ICT

Rozwiązania Comarch ICT pozwalają kompleksowo zapanować nad infrastrukturą IT przedsiębiorstwa. Połączenie kompetencji i wieloletniego doświadczenia w obszarze telekomunikacji, outsourcingu, czy data center to gwarancja realizacji poszczególnych wdrożeń w oparciu o najlepsze światowe standardy i partnerstwa technologiczne z liderami rynku IT. Gwarantują one bezpieczeństwo przechowywania danych, wspierają rozwój procesów IT wewnątrz organizacji, a także komunikację wewnętrzną i zewnętrzną.

Do najważniejszych usług świadczonych przez Comarch w obszarze ICT należą Comarch Data Center, Comarch IT Outsourcing i Comarch IT Networks.

Comarch Data Center

Comarch posiada 15-letnie doświadczenie w zakresie świadczenia usług data center. Są to usługi świadczone w oparciu o zaawansowane technologiczne centra przetwarzania danych o wysokiej dostępności oraz architekturze TIER III i TIER IV. Stanowią alternatywę dla firm wobec rozbudowy własnych zasobów infrastruktury IT. Pozwalają czerpać korzyści z użytkowania specjalnie zaprojektowanych pomieszczeń bez konieczności ich budowy oraz tworzenia kosztownej infrastruktury technicznej. Towarzyszymy klientowi we wszystkich etapach realizacji projektu, począwszy od przygotowania wstępnej koncepcji, poprzez projektowanie rozwiązań, ich implementację i migrację, aż po utrzymanie i zarządzanie. Comarch S.A. posiada 3 własne ośrodki Data Center, natomiast spółki Grupy Comarch posiadają 13 własnych ośrodków Data Center na świecie, w których utrzymywanych jest 5 peta bajtów danych dla klientów w ponad 50 krajach.

Usługi w obszarze Comarch Data Center mogą być świadczone w jednym z poniższych modeli usługowych:

IaaS (Infrastructure as a Service) - usługa polegająca na wynajęciu infrastruktury informatycznej: określonej ilości serwerów, mocy obliczeniowej, czy przestrzeni dyskowej. Wybór modelu IaaS umożliwia elastyczny i skalowalny dobór zasobów infrastruktury IT w zależności od bieżących potrzeb firmy. W ramach IaaS Comarch zapewnia:

- kolokację systemów w bezpiecznych pomieszczeniach data center, zaprojektowanych i zabezpieczonych zgodnie z wysokimi standardami branżowymi
- współdzieloną infrastrukturę sieciową i system centralnego backupu
- redundantne łącza dostępowe do sieci Internet

PaaS (Platform as a Service) - w ramach usługi PaaS Comarch dostarcza pełną platformę sprzętowo-systemową wraz z całym zestawem usług towarzyszących tzw. Manager Services niezbędnych do obsługi aplikacji klienta. W ramach modelu PaaS Comarch dostarcza:

- sprzęt (macierze i serwery) kolokowany w ośrodkach Comarch Data Center
- zapewnienie wszystkich niezbędnych licencji obcych
- administrację i zarządzanie warstwą operacyjną (np. system operacyjny, baza danych)
- zarządzanie warstwą sieciową i systemami bezpieczeństwa
- udostępnienie redundantnych łączy telekomunikacyjnych
- monitoring całego rozwiązania w trybie 24/7
- jeden poziom SLA dla całego systemu

SaaS (Software as a Service) jest najbardziej kompleksową usługą świadczoną przez Comarch Data Center. W jej zakres wchodzi dostawa aplikacji Comarch wraz z niezbędną infrastrukturą serwerową dostarczaną w modelu usługowym. W ramach usługi SaaS Comarch dostarcza:

- Platform as a Service (hosting)
- aplikacje Comarch lub w określonych przypadkach aplikacje obce
- usługi administracji aplikacjami i infrastrukturą IT
- całodobowy monitoring i nadzór nad elementami systemu i bardzo krótki czas reakcji/ naprawy
- pojedynczy punkt kontaktu dla klienta i jedno SLA na całość rozwiązania
- opcjonalnie help-desk dla użytkowników końcowych

Disaster Recovery Center (DRC) jest usługą opcjonalną do wszystkich wyżej omówionych rozwiązań. Obejmuje ona dostarczenie zapasowego ośrodka przetwarzania danych dla krytycznych systemów klienta. Usługa oferowana jest w różnych modelach, w ramach których Comarch dostarcza:

- podstawowy ośrodek data center – ośrodek zapasowy znajduje się w lokalizacji klienta
- zapasowy ośrodek data center - ośrodek podstawowy znajduje się w lokalizacji klienta
- podstawowy oraz zapasowy ośrodek data center – oba ośrodki znajdują się w jednej lub dwóch lokalizacjach fizycznych

Usługa ta może być dostarczona w modelu PaaS lub SaaS z zapewnieniem replikacji danych pomiędzy obydwoma ośrodkami oraz uruchomienia środowiska zapasowego po awarii podstawowej lokalizacji.

Comarch IT Outsourcing & Integration

W związku z dynamicznymi zmianami na rynku infrastruktury IT kluczowe znaczenie dla rozwoju biznesu ma dziś doświadczony partner technologiczny. Środowisko IT firmy w rękach inżynierów i analityków Comarch, to gwarancja ciągłości działania oraz wymaganej dostępności systemów. Comarch oferuje szeroki zakres usług IT, które zawsze są dopasowywane do indywidualnych potrzeb klienta. Do najważniejszych usług świadczonych w tym obszarze należą Comarch IT Outsourcing, Comarch IT Integration oraz Comarch Business Continuity.

Comarch IT Outsourcing - Są to usługi ciągłe, których zadaniem jest zapewnienie kompleksowej obsługi IT klienta, począwszy od pełnego wsparcia dla użytkownika końcowego (Service Desk i opieka stanowiskowa), poprzez administrację sieciami LAN/WAN, infrastrukturą serwerową i bezpieczeństwa, aż po zarządzanie procesami IT, zgodnie z dobrymi praktykami biblioteki ITIL. Usługi realizujemy w oparciu o zespół doświadczonych inżynierów i Service Managerów zgodnie z uzgodnionymi parametrami SLA. Ponadto oferujemy klientom usługi ciągłe realizowane zdalnie lub bezpośrednio w lokalizacji klienta, związane z zaawansowanymi systemami serwerowymi, macierzowymi i bazodanowymi, a więc z systemami najbardziej krytycznymi dla biznesu klienta i najbardziej wymagającymi pod względem dostępności i niezawodności.

Comarch IT Integration - to usługi których zadaniem jest dostosowanie środowiska IT klienta do nowych wymagań biznesowych i technicznych. Wspieramy klientów począwszy od etapu analizy i projektowania nowej platformy IT, poprzez dostawę odpowiednich urządzeń i oprogramowania, aż po fazę wdrożenia. Usługi dotyczą zarówno uruchomienia nowych systemów na nowych platformach, rozszerzenia funkcjonalności poprzez aktualizację wersji oprogramowania, jak i migracji pomiędzy systemami, konsolidacji systemów, czy też wirtualizacji środowisk fizycznych obecnie wykorzystywanych przez klienta.

Comarch Business Continuity - usługi, dzięki którym zapewniamy klientom wysoki poziom dostępności ich systemów, minimalizację skutków awarii i katastrof oraz gwarantujemy możliwie szybki powrót do stanu sprzed awarii. W oparciu o powierzchnie biurowe Comarch w Krakowie i Warszawie, oferujemy klientom biuro zapasowe dla ich kluczowych pracowników. Rozwiązania backup i archiwizacja danych to usługi dla wszystkich przedsiębiorstw świadomych ważności danych przechowywanych i przetwarzanych w systemach informatycznych. Ponadto świadczymy również usługi audytów w różnych obszarów IT.

Comarch IT Networks

Oferowane przez Comarch rozwiązania mają na celu usprawnienie komunikacji wewnątrz organizacji, ale także z partnerami biznesowymi i klientami. Comarch IT Networks to szereg usług pozwalających na integrację rozwiązań wspierających wymianę informacji i sprawną komunikację w firmie. Obejmuje to wszelkie technologie komunikacyjne, aplikacje, a także środki transmisji danych jak sieci WAN czy LAN pozwalające nie tylko na usprawnienie komunikacji, ale również wymianę i dostęp do informacji firmowych. Do rozwiązań Comarch IT Networks należą:

Comarch Network Managed Services (CNMS) - to koncepcja rozwiązań przeznaczonych do tworzenia i utrzymania sieci transmisji danych (w tym WAN / LAN / WLAN). CNMS to kompleksowy produkt w zakresie budowy lub modernizacji istniejących sieci transmisji, a także zarządzania i administrowania tymi sieciami. Ponadto dostarczamy rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa sieciowego.

Comarch Contact Center (CCC) - kompleksowy pakiet rozwiązań mających na celu wsparcie zarządzania relacjami z klientem, a także komunikację wewnętrzną organizacji, jak również na wielu płaszczyznach biznesowych. Proponowane przez Comarch rozwiązanie ułatwia sprawne zarządzanie

informacją w przedsiębiorstwie oraz pozwala na zoptymalizowanie procesu obsługi klienta przy wykorzystaniu posiadanych przez niego systemów informatycznych. Na życzenie klienta rozwiązanie Comarch Contact Center może być świadczone również w modelu usługowym. Klient w ramach rozwiązania otrzymuje wówczas dostęp do infrastruktury Contact Center oraz wymaganą liczbę stanowisk agentów (telefon IP z licencją CC, aplikację agenta CC oraz słuchawki), sam zapewnia tylko agentów CC i dostęp do Internetu.

Comarch NOC (Network Operations Center) - to kompleksowe rozwiązanie stanowiące Pojedynczy Punkt Kontaktu z klientem, zapewniające wsparcie techniczne w zakresie monitoringu w obszarze infrastruktury IT oraz aplikacji biznesowych dla wszelkiego typu przedsiębiorstw i instytucji. Dzięki rozbudowanej funkcjonalności, zautomatyzowanemu i niezawodnemu systemowi służącemu do monitorowania usług IT, oferowana przez Comarch usługa może być pomocna zarówno dla administratorów, jak i menadżerów IT. Usługa Comarch Network Operations Center zapewnia klientom bieżącą wiedzę na temat dostępności i wydajności poszczególnych elementów ich infrastruktury IT, systemów operacyjnych, czy platformy operacyjnej.

SEKTOR MEDYCZYNA

Comarch jest dostawcą rozwiązań dedykowanych rynkowi zdrowia. W swojej ofercie posiada oprogramowanie ERP dla szpitali i przychodni medycznych, rozwiązania medyczne dla sektora edukacji, Business Intelligence, rozwiązania IT dla regionów i miast oraz oprogramowanie dla radiologii.

Comarch ERP

Comarch ERP to oprogramowanie wspierające zarządzanie częścią administracyjną placówki medycznej. Comarch ERP Egeria oferuje szerokie portfolio raportów i analiz. Równocześnie zapewnia użytkownikom definiowanie własnych raportów i zestawień oraz różnorodne narzędzia do analizy zarejestrowanych danych.

Business Intelligence dla placówek medycznych

BI dla placówek medycznych to oprogramowanie które pozwala nie tylko na przetwarzanie danych z systemu ERP i HIS, ale również z EDM i wielu innych systemów dziedzinowych wykorzystywanych w placówkach medycznych. Umożliwia budowanie wielowymiarowych analiz dotyczących całości procesów realizowanych w instytucji. Oferuje także szereg gotowych pulpitów informacyjnych dedykowanych dla określonych grup pracowniczych i szczebli zarządczych oraz umożliwia w prosty sposób tworzenie ad hoc dashboardów na potrzeby konkretnych użytkowników.

Comarch Radiology Information System

RIS to nowoczesne oprogramowanie wspomagające pracę zakładów diagnostyki obrazowej. Oprogramowanie posiada pełen zakres funkcji pozwalających zarządzać obsługą pacjentów a także przepływem informacji w placówce medycznej. Może stanowić integralną część z systemem HIS, ale także w pełni niezależnie zarządzać działem diagnostyki obrazowej.

Comarch DICOM Runner

Comarch DICOM Runner to uniwersalna przeglądarka dla obrazów radiologicznych. Przeglądarka umożliwia oglądanie badań radiologicznych w formacie DICOM o dowolnej modalności i pochodzeniu. Pozwala na wykonywanie pomiarów oraz przekształceń obrazów radiologicznych.

Miasto Zdrowia

Miasto Zdrowia” to platforma usługowo-informatyczna składająca się z zestawu wzajemnie współpracujących aplikacji i systemów IT. Stanowi efektywne narzędzie realizacji regionalnej polityki ochrony zdrowia. Jednocześnie skupia się na mieszkańcach jako odbiorcach i klientach świadczonych usług opieki zdrowotnej. Zanonimizowane dane z miasta lub regionu przetwarzane są przez platformę raportująco-analityczną. Na ich podstawie władze są w stanie podejmować optymalne decyzje dotyczące kształtowania strategii rozwoju polityki zdrowotnej i nadzoru nad jej realizacją.

4. Pozycja Spółki na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch S.A. systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Spółki jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane każdej grupie odbiorców. Oferta Comarch S.A. przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej oraz obu Amerykach. Sprzedaż Spółki jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W 2015 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Comarch S.A.

Ze względu na specyfikę branży, w której działa Comarch S.A., jako główne źródła zaopatrzenia należy uznać międzynarodowe koncerny, będące producentami sprzętu komputerowego, aplikacji bazodanowych oraz narzędzi programistycznych, polskie oddziały i przedstawicielstwa tych koncernów, polskie firmy dystrybucyjne oraz podwykonawców systemów IT.

W 2015 roku żaden kontrahent nie dostarczył produktów i towarów o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Comarch S.A.

5. Struktura sprzedaży

5.1. Przychody ze sprzedaży - struktura geograficzna (w tys. zł)

	2015	%	2014	%	2013	%
Kraj	431 929	57,6%	469 576	64,8%	454 485	71,3%
Zagranica	317 627	42,4%	255 249	35,2%	183 207	28,7%
Przychody ze sprzedaży	749 556	100,00%	724 825	100,0%	637 692	100,0%

W 2015 roku przychody ze sprzedaży Comarch S.A. wzrosły o 24,7 mln zł, czyli o 3,4% w porównaniu do roku ubiegłego. Przychody ze sprzedaży zagranicznej wzrosły o 62,4 mln zł, tj. o 24,4%. W wyniku spowolnienia w sektorze publicznym przychody ze sprzedaży krajowej spadły o 37,6 mln zł, tj. o 8,0%. Struktura geograficzna sprzedaży pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego.

5.2. Przychody ze sprzedaży - struktura wg odbiorców (w tys. zł)

	2015	%	2014	%	2013	%
Telekomunikacja, Media, IT	194 003	25,9%	165 444	22,8%	144 689	22,7%
Finanse i Bankowość	126 834	16,9%	121 524	16,8%	123 700	19,4%
Handel i Usługi	120 961	16,1%	90 261	12,5%	83 498	13,1%
Przemysł & Utilities	101 194	13,5%	89 441	12,3%	87 730	13,7%
Sektor publiczny	80 070	10,7%	147 969	20,4%	105 056	16,5%
Medycyna	13 366	1,8%	6 485	0,9%	0	0%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	107 549	14,3%	99 598	13,7%	84 127	13,2%
Pozostałe	5 579	0,7%	4 103	0,6%	8 892	1,4%
Przychody ze sprzedaży	749 556	100,00%	724 825	100,00%	637 692	100,0%

W okresie 12 miesięcy 2015 roku nastąpił istotny spadek sprzedaży do klientów z sektora publicznego: o 67,9 mln zł, tj. o 45,9%, co jest związane z ograniczeniem w trzecim i czwartym kwartale zakupów przez klientów z tego sektora, spowodowanym przejściowym ograniczeniem w dostępie do finansowania ze środków unijnych, a także ze zmniejszonymi dostawami własnych wyrobów gotowych Spółki. Sektor publiczny odpowiadał za 10,7% przychodów Comarch S.A. w omawianym okresie. Sprzedaż do sektora o najwyższym udziale w strukturze odbiorców Spółki, czyli Telekomunikacja, Media i IT odnotowała wzrost o 28,6 mln zł, tj. o 17,3%, a jej udział zwiększył się do 25,9% w stosunku do 22,8% w roku ubiegłym. Sprzedaż do klientów z sektora Finanse i Bankowość oraz MSP utrzymały się na stabilnym poziomie i stanowiły odpowiednio 16,9% i 14,3% sprzedaży ogółem (w porównaniu do odpowiednio 16,8% i 13,7% w roku poprzednim). Sprzedaż do sektora Przemysł & Utilities odnotowała wzrost o 11,8 mln zł, tj. o 13,1%, a jej udział wzrósł z 12,3% w 2014 roku do 13,5% w roku 2015. Zauważalnie wzrosła sprzedaż do klientów z sektora Handel i Usługi (o 30,7 mln zł, tj. 34,0%), a jej udział wzrósł z 12,5% w 2014 roku do 16,1% w roku 2015. Wartość sprzedaży dla klientów z sektora medycznego wyniosła w 2015 roku 13,4 mln zł. W poszczególnych kwartałach roku 2015 struktura sprzedaży wg odbiorców utrzymywała się na stabilnym poziomie.

5.3. Przychody ze sprzedaży - struktura wg rodzaju (tys. zł)

	2015	%	2014	%	2013	%
Usługi	531 255	70,9%	496 733	68,5%	445 907	69,9%
Oprogramowanie własne	135 987	18,1%	102 413	14,1%	91 884	14,4%
Oprogramowanie obce	52 159	7,0%	42 337	5,8%	72 788	11,4%
Wyroby gotowe	10 699	1,4%	38 948	5,4%	111	0,0%
Sprzęt komputerowy	8 356	1,1%	26 439	3,7%	18 990	3,0%
Pozostałe	11 100	1,5%	17 955	2,5%	8 012	1,3%
Przychody ze sprzedaży	749 556	100,0%	724 825	100,0%	637 692	100,0%

W 2015 roku strukturę sprzedaży wg rodzaju charakteryzował stały wzrost sprzedaży usług które stanowią największą część przychodów ze sprzedaży Comarch S.A.; jest to związane z postępującymi zmianami w

modelu biznesowym sprzedaży rozwiązań informatycznych. W okresie 12 miesięcy 2015 roku nastąpił bardzo znaczny wzrost łącznej sprzedaży usług i oprogramowania własnego o 68,1 mln zł, tj. o 11,4%. Jest to zarówno wynik wzrostu wartości sprzedaży usług (wzrost o 34,5 mln zł, czyli o 6,9%), jak i lepszej sprzedaży oprogramowania własnego (wzrost o 33,6 mln zł, czyli o 32,8%). Udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży wyniósł 89%. Łączne przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego i sprzętu komputerowego spadły o 36,5 mln zł, tj. o 33,9%, stanowiły one zaledwie 9,5% całkowitej sprzedaży Comarch S.A. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych była znacznie niższa niż w 2014 (spadek o 28,2 mln zł, tj. o 72,5%), głównie na skutek zmniejszonych dostaw wyrobów własnych do klientów z sektora publicznego. Na przestrzeni całego roku 2015 struktura sprzedaży wg rodzaju utrzymywała się na stabilnym poziomie.

6. Charakterystyka czynników istotnych dla rozwoju przedsiębiorstwa emitenta

6.1. Czynniki wewnętrzne

- a) stały wzrost sprzedaży eksportowej i znaczenia działalności zagranicznej;
- b) pozycja i renoma Comarch S.A. mająca wpływ na charakter pozyskiwanych klientów;
- c) działalność Comarch S.A. w specjalnej strefie ekonomicznej w Krakowie;
- d) znaczny udział produktów standardowych (powtarzalnych) w sprzedaży, co oznacza:
  - niższe koszty, w szczególności koszty zmienne związane z pojedynczym kontraktem,
  - możliwość znacznego zwiększenia rentowności jednostkowego kontraktu przy jednoczesnym obniżeniu obciążenia klienta (opłaty licencyjne),
  - szersza i bardziej zdywersyfikowana klientela oznaczająca większą skalę działalności,
- e) atrakcyjna polityka szkoleniowa oraz atrakcyjne warunki pracy oferowane pracownikom Spółki;
- f) zwiększenie rozpoznawalności marki Comarch wśród potencjalnych klientów poprzez prowadzone akcje marketingowe, w tym marketing sportowy (MKS Cracovia SSA);
- g) konieczność dokonywania ciągłych inwestycji w kapitał ludzki celem utrzymania konkurencyjności firmy w kolejnych latach;
- h) wysoki poziom wydatków inwestycyjnych przeznaczanych na działalność badawczo-rozwojową oraz rozwój nowych produktów i usług informatycznych;
- i) wysoki poziom wydatków inwestycyjnych związanych z rozbudową zaplecza produkcyjnego w Polsce i za granicą (inwestycje rzeczowe) oraz z ekspansją na rynkach zagranicznych (inwestycje kapitałowe).

6.2. Czynniki zewnętrzne

- a) wzrost wymagań stawianych systemom informatycznym przez klientów. Zwiększa się zapotrzebowanie na duże, złożone systemy informatyczne dedykowane dla poszczególnych użytkowników. Stawia to w lepszej sytuacji większe spółki IT, takie jak Comarch S.A., które oferują szereg różnych technologii i produktów i są w stanie dostarczyć zaawansowane technologicznie rozwiązania;
- b) wzrost znaczenia technologii mobilnych, stosowanych obecnie powszechnie w rozwiązaniach informatycznych dla wszystkich grup odbiorców;
- c) zmiana modeli biznesowych w wielu branżach oraz zmiana strategii biznesowych wielu firm związana z postępem technicznym i rozwojem gospodarczym, co kształtuje popyt na nowe systemy informatyczne, upowszechnienie sprzedaży oprogramowania w modelu cloud computing oznacza dla firm informatycznych zwiększone wymogi kapitałowe i zasobowe;
- d) związany z członkostwem Polski w Unii Europejskiej dostęp polskich firm do środków z funduszy strukturalnych, które w pewnej części są przeznaczane na rozwój systemów informatycznych oraz finansowanie prac badawczo-rozwojowych;
- e) rosnąca konkurencja, wpływająca na zmniejszenie osiągniętych marż; konkurencja pomiędzy firmami IT;
- f) stała presja na wzrost wynagrodzeń w branży IT; zmniejszająca się liczba absolwentów uczelni technicznych z wykształceniem informatycznym;
- g) wzrastająca konkurencja na lokalnym rynku pracy w sektorze IT w Krakowie oraz innych miejscach prowadzenia działalności gospodarczej przez Spółkę;
- h) międzynarodowa sytuacja gospodarcza, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynkach finansowych, mająca wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne;
- i) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN i USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, CHF/EUR, BRL/PLN oraz RUB/PLN, wpływająca na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- j) sytuacja polityczna w Europie Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na Ukrainie i w Rosji, mającej wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne na tym rynku oraz wiarygodność finansową klientów z tego rejonu geograficznego;
- k) międzynarodowa sytuacja polityczna, m.in. wzrastające ryzyko zamachów terrorystycznych w miejscach prowadzenia projektów utrudnia ich realizację.

7. Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożeń

Comarch S.A. jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego:

7.1. Ryzyko kredytowe

Spółka analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Comarch do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

7.2. Ryzyko zmiany stóp procentowych

Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz EURIBOR. Jednostka dominująca dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze za pomocą kontraktów IRS, a także prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

7.3. Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Spółka jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, BRL/PLN, CHF/EUR i RUB/PLN. Równocześnie część kosztów i zobowiązań Spółki jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Spółka dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward, jak również stara się wykorzystywać *hedging* naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zaciąganie w ostatnich okresach zobowiązań kredytowych wyrażonych w EUR). Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Spółki denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych.

7.4. Ryzyko płynności finansowej

Spółka posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Spółkę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Spółka zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

8. Perspektywy rozwoju działalności Spółki oraz przewidywana sytuacja finansowa Spółki w 2016 roku

W 2015 roku Spółka obserwowała znaczny wzrost popytu na usługi i produkty informatyczne. Dzięki temu portfel zamówień Spółki wzrósł i zapewnia obecnie pełne wykorzystanie jej mocy produkcyjnych w kilku kolejnych okresach. Rozwój sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce i na świecie będzie miał nadal decydujący wpływ na sytuację na rynku IT i wyniki finansowe Grupy Comarch w 2016 roku. Dzięki konsekwentnie realizowanej od wielu lat strategii pozycjonowania się na rynku jako firmy technologicznej i produktowej oferta Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana. Grono klientów stale się rozszerza, a znaczna ich część to firmy międzynarodowe, co pozwala kontynuować rozwój firmy. Dynamicznie rozwijająca się działalność Comarch S.A. na rynkach zagranicznych dodatkowo zwiększa wysokość

sprzedaży oraz polepsza wizerunek Comarch wśród klientów, przyczyniając się tym samym do umocnienia pozycji konkurencyjnej Comarch. Oznacza również konieczność dokonywania licznych inwestycji kapitałowych poza granicami Polski (głównie poprzez zakładanie zagranicznych spółek zależnych). Realizacja strategii przedsiębiorstwa zależy w dużej mierze od kształtowania się niezależnych od Comarch warunków makroekonomicznych, w szczególności od poziomu inwestycji w informatykę dokonywanych przez średnie i duże firmy w kraju i za granicą oraz od zaostrzającej się konkurencji na rynku pracy w sektorze IT. Równocześnie warunkiem koniecznym do realizacji strategii jest skuteczne zarządzanie ryzykami operacyjnymi. Szansą dla Spółki jest jej duża innowacyjność oraz wzrost zapotrzebowania na dostarczanie informatyki w modelu usługowym – Comarch S.A. dzięki szerokiej palecie własnych produktów, posiadanej infrastrukturze oraz zasobom ludzkim i kapitałowym może elastycznie dopasowywać się do modeli biznesowych oczekiwanych przez klientów.

Do najważniejszych ryzyk operacyjnych związanych z działalnością Spółki należą:

- a) ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- b) ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- c) ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- d) ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- e) ryzyko kredytowe związane ze sprzedażą z odroczonym terminem płatności oraz często długim okresem realizacji kontraktów;
- f) ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- g) ryzyko zmiany kursów walut oraz poziomu stóp procentowych;
- h) ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

Spółka nie przewiduje istotnych zmian swojej sytuacji finansowej oraz w zakresie ryzyk związanych z prowadzoną działalnością.

9. Analiza finansowa Spółki

	31 grudnia 2015 r.	%	31 grudnia 2014 r.	%	2015/2014	%
I. Aktywa trwałe	689 344	61,7%	634 573	60,9%	54 771	8,6%
1. Wartości niematerialne i prawne	10 469	1,0%	7 506	0,7%	2 963	39,5%
2. Rzeczowe aktywa trwałe	258 116	23,1%	242 742	23,3%	15 374	6,3%
3. Inwestycje długoterminowe	412 612	36,9%	377 055	36,2%	35 557	9,4%
4. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8 148	0,7%	7 270	0,7%	878	12,1%
II. Aktywa obrotowe	427 964	38,3%	407 338	39,1%	20 626	5,1%
1. Zapasy	27 746	2,5%	20 846	2,0%	6 900	33,1%
2. Należności krótkoterminowe	291 780	26,1%	264 035	25,3%	27 745	10,5%
3. Inwestycje krótkoterminowe	71 127	6,4%	87 345	8,4%	-16 218	-18,6%
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	37 311	3,3%	35 112	3,4%	2 199	6,3%
AKTYWA RAZEM	1 117 308	100,0%	1 041 911	100,0%	75 397	7,2%

Wartość aktywów Spółki na koniec 2015 roku wzrosła o 7,2% w stosunku do roku 2014 (z poziomu 1 041,9 mln zł do 1 117,3 mln zł), co jest spowodowane głównie wzrostem wartości aktywów trwałych oraz częściowo aktywów obrotowych. W porównaniu do roku ubiegłego wartość aktywów trwałych wzrosła o 54,8 mln zł i jest w znacznej mierze wynikiem wzrostu wartości inwestycji długoterminowych o 35,6 mln zł oraz rzeczowych aktywów trwałych o 15,4 mln zł. Wzrost wartości inwestycji długoterminowych to rezultat inwestycji kapitałowych, w tym nabycie udziałów w Thanks Again LLC. Wzrost rzeczowych aktywów trwałych z poziomu 242,7 mln zł do 258,1 mln zł, wynika z rozbudowy infrastruktury Spółki (budynek SSE6 w Krakowie). Struktura rzeczowych aktywów trwałych uległa zmianie w związku z oddaniem budynku SSE6 do użytkowania we wrześniu 2015 r. Wzrost aktywów obrotowych o 20,6 mln zł jest wynikiem wzrostu o 10,5% należności krótkoterminowych (z 264,0 mln zł do 291,8 mln zł), wzrostu zapasów o 33,1% oraz wzrostu rozliczeń międzyokresowych o 6,3%. Zmniejszenie stanu inwestycji krótkoterminowych o 18,6% wynika ze zmniejszeniem stanu środków pieniężnych.

	31 grudnia 2015 r.	%	31 grudnia 2014 r.	%	2015/2014	%
I. Kapitał własny	731 905	65,5%	677 089	65,0%	54 816	8,1%
1. Kapitał zakładowy	8 133	0,7%	8 125	0,8%	8	0,1%
2. Kapitał zapasowy	562 292	50,3%	521 244	50,0%	41 048	7,9%
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	103 052	9,2%	105 926	10,2%	-2 874	-2,7%
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	745	0,1%	745	0,1%	0	0,0%
5. Zysk (strata) z lat ubiegłych	0	0,0%	0	0,0%	0	0%
6. Zysk (strata) netto	57 683	5,2%	41 049	3,9%	16 634	40,5%
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	385 403	34,5%	364 822	35,0%	20 581	5,6%
1. Rezerwy na zobowiązania	140 669	12,6%	129 679	12,4%	10 990	8,5%
2. Zobowiązania długoterminowe	101 209	9,0%	103 993	10,0%	-2 784	-2,7%
3. Zobowiązania krótkoterminowe	131 535	11,8%	119 648	11,5%	11 887	9,9%
4. Rozliczenia międzyokresowe	11 990	1,1%	11 502	1,1%	488	4,2%
PASYWA RAZEM	1 117 308	100,0%	1 041 911	100,0%	75 397	7,2%

Za sprawą wysokiego wyniku finansowego wypracowanego w 2015 roku oraz w rezultacie uwzględnienia w kapitale zapasowym zysku netto wypracowanego w 2014 roku wartość kapitału własnego wzrosła w 2015 roku o 8,1% a jego udział w strukturze pasywów jest na nieco wyższym poziomie niż w ubiegłym roku (65,5% wobec 65,0% w 2014 roku). Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania stanowiły 34,5% pasywów wobec 35,0% rok wcześniej. W 2015 roku nastąpił powrót udziału zobowiązań krótkoterminowych w strukturze pasywów do poziomu z 2013 roku, w efekcie ich wzrostu o 9,9% w stosunku do 2014 roku. Rezerwy na zobowiązania wzrosły o 8,5%, tj. 11,0 mln zł, głównie ze względu na zwiększony poziom rezerw na sprawy sądowe, niewykorzystane urlopy oraz nagrody pieniężne. Wartość zobowiązań długoterminowych spadła o 2,8 mln zł. Udział pozostałych pozycji tej części pasywów nie uległ znaczącym zmianom.

	12 miesiące 2015	%	12 miesiące 2014	%	2015/2014	%
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	749 556	100,0%	724 825	100,0%	24 731	3,4%
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	524 252	69,9%	503 226	69,4%	21 026	4,2%
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (I-II)	225 304	30,1%	221 599	30,6%	3 705	1,7%
IV. Koszty sprzedaży	76 706	10,2%	68 135	9,4%	8 571	12,6%
V. Koszty ogólnego zarządu	53 663	7,2%	48 533	6,7%	5 130	10,6%
VI. Zysk (strata) na sprzedaży (III-IV-V)	94 935	12,7%	104 931	14,5%	-9 996	-9,5%
VII. Pozostałe przychody operacyjne	2 148	0,3%	913	0,1%	1 235	135,3%
VIII. Pozostałe koszty operacyjne	13 706	1,8%	33 336	4,6%	-19 630	-58,9%
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (VI+VII-VIII)	83 377	11,1%	72 508	10,0%	10 869	15,0%
X. Przychody finansowe	7 620	1,0%	4 117	0,6%	3 503	85,1%
XI. Koszty finansowe	24 278	3,2%	22 890	3,2%	1 388	6,1%
XII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (IX+X-XI)	66 719	8,9%	53 735	7,4%	12 984	24,2%
XIII. Zysk (strata) brutto (XII)	66 719	8,9%	53 735	7,4%	12 984	24,2%
XIV. Podatek dochodowy	9 036	1,2%	12 686	1,8%	-3 650	-28,8%
XV. Zysk (strata) netto (XIII-XIV)	57 683	7,7%	41 049	5,7%	16 634	40,5%

W 2015 roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 3,4%, czyli o 24,7 mln zł w porównaniu do roku ubiegłego. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 83,4 mln zł i wzrósł o 15,0% w porównaniu do 2014 roku, natomiast zysk netto w 2015 roku wzrósł wobec roku poprzedniego o 40,5%. Rentowność operacyjna w 2015 roku wzrosła z poziomu 10,0% do 11,1%, natomiast rentowność netto wzrosła z 5,7% do 7,7%. Przyczyną poprawy rentowności był znaczący wzrost przychodów ze sprzedaży produktów i usług Spółki oraz niższy poziom pozostałych kosztów operacyjnych.

	2015	2014	2013	2012
Analiza rentowności:				
Marża na sprzedaży	30,1%	30,6%	24,6%	25,6%
Rentowność sprzedaży na działalności operacyjnej	11,1%	10,0%	8,0%	9,4%
Rentowność sprzedaży brutto	8,9%	7,4%	7,6%	6,5%
Rentowność sprzedaży netto	7,7%	5,7%	7,1%	6,2%
Rentowność aktywów	5,2%	3,9%	4,5%	3,9%
Rentowność kapitału własnego	8,6%	6,5%	7,4%	7,1%

Marża na sprzedaży zmniejszyła się nieznacznie z poziomu 30,6% do 30,1%, natomiast pozostałe wskaźniki uległy znaczącej poprawie.

Analiza płynności:	2015	2014	2013	2012
Wskaźnik bieżącej płynności finansowej	2,98	3,11	2,47	1,95
Wskaźnik płynności szybki	2,53	2,68	2,12	1,72
Wskaźnik podwyższonej płynności	0,50	0,67	0,33	0,08

Pomimo nieznacznego spadku wskaźników płynności w 2015 roku, podobnie jak w latach poprzednich Spółkę charakteryzowała bardzo dobra płynność finansowa. Zmniejszenie wskaźników w stosunku do roku 2014 wynikało z niższego stanu środków pieniężnych oraz zwiększonego poziomu zobowiązań krótkoterminowych. W ocenie Zarządu, Comarch S.A. nie ma problemów z terminowym wywiązywaniem się z zaciągniętych zobowiązań, przejściowo wolne środki Spółka inwestuje w bezpieczne instrumenty finansowe (lokaty bankowe, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych).

Analiza rotacji:	2015	2014	2013	2012
Rotacja majątku obrotowego (krotność)	1,75	1,78	1,57	1,38
Rotacja należności (dni)	140	131	167	218
Rotacja zapasów (dni)	15	12	16	21
Rotacja zobowiązań (dni)	128	130	148	193
Rotacja zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytów długoterminowych (dni)	72	69	97	143

Wskaźniki rotacji potwierdzają efektywne wykorzystywanie zasobów Comarch S.A. W 2015 roku wskaźniki rotacji należności oraz zapasów uległy wydłużeniu, natomiast rotacja zobowiązań nieznacznie się skróciła. Rotacja majątku obrotowego w 2015 uległa nieznacznemu zmniejszeniu.

Analiza zadłużenia:	2015	2014	2013	2012
Wskaźnik zadłużenia	34,5%	35,0%	34,5%	40,7%
Wskaźnik zadłużenia z tytułu kredytów długoterminowych	9,1%	10,0%	8,3%	7,9%
Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego	52,7%	53,9%	52,7%	68,5%

Ze względu na znaczny wzrost sumy bilansowej, w tym kapitałów własnych wskaźniki zadłużenia w 2015 roku uległy poprawie w porównaniu do roku poprzedniego. Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego spadł z 53,9% do 52,7%, czyli do poziomu z roku 2013, natomiast wskaźnik zadłużenia z tytułu kredytów spadł z 10,0% do poziomu 9,1%. Spółka finansuje się środkami własnymi w 65,5% a kapitałem obcym w 34,5%.

Metody obliczania wskaźników finansowych

Wskaźniki zadłużenia

$$\text{wskaźnik zadłużenia} = \frac{\text{zobowiązania i rezerwy na zobowiązania}}{\text{pasywa razem}}$$

$$\text{wskaźnik zadłużenia z tytułu kredytów długoterminowych} = \frac{\text{zobowiązania długoterminowe}}{\text{pasywa razem}}$$

$$\text{wskaźnik zadłużenia kapitału własnego} = \frac{\text{zobowiązania i rezerwy na zobowiązania}}{\text{kapitał własny}}$$

Wskaźniki rentowności

$$\text{zwrot na kapitale} = \frac{\text{zysk netto}}{\text{kapitał własny} - \text{zysk netto}}$$

$$\text{marża na sprzedaży} = \frac{\text{zysk brutto ze sprzedaży}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$$

$$\text{rentowność operacyjna} = \frac{\text{zysk operacyjny}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$$

$$\text{rentowność sprzedaży brutto} = \frac{\text{zysk brutto}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$$

$$\text{rentowność sprzedaży netto} = \frac{\text{zysk netto}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$$

Wskaźniki płynności

$$\text{bieżącej płynności finansowej} = \frac{\text{aktywa obrotowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rozliczenia międzyokresowe}}$$

$$\text{płynności szybki} = \frac{\text{inwestycje krótkoterminowe} + \text{należności krótkoterminowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rozliczenia międzyokresowe}}$$

$$\text{podwyższonej płynności} = \frac{\text{inwestycje krótkoterminowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rozliczenia międzyokresowe}}$$

Wskaźniki rotacji

$$\text{rotacji majątku obrotowego (krotność)} = \frac{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}{\text{aktywa obrotowe}}$$

$$\text{rotacji należności (dni)} = \frac{(\text{należności krótkoterminowe}) * 360}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$$

$$\text{rotacji zapasów (dni)} = \frac{\text{zapasy} * 360}{\text{koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów} + \text{koszty sprzedaży} + \text{koszty ogólnego zarządu}}$$

$$\text{rotacji zobowiązań (dni)} = \frac{(\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe}) * 360}{\text{koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów} + \text{koszty sprzedaży} + \text{koszty ogólnego zarządu}}$$

$$\begin{aligned} &\text{rotacji zobowiązań} \\ &\text{bez zobowiązań z tytułu} \\ &\text{kredytu inwestycyjnego (dni)} = \frac{(\text{zobowiązania krótkoterminowe}) * 360}{\text{koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów} + \text{koszty sprzedaży} + \text{koszty ogólnego zarządu}} \end{aligned}$$

10. Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje

10.1. Kredyty inwestycyjne

- a) kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 20 000 tys. zł zaciągnięty w 2004 roku na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Okres kredytowania wynosił 10 lat, tj. do 2015 roku. W dniu 5 stycznia 2009 r. spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. Kredyt oprocentowany był stopą zmienną EURIBOR1M+marża. W dniu 31 marca 2015 roku kredyt został w całości spłacony.
- b) kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2024 roku. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. W dniu 5 października 2011 r. spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Kredyt oprocentowany jest stopą zmienną EURIBOR1M+marża. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 5 422 tys. EUR, tj. 23 104 tys. zł (wobec 6 042 tys. EUR, tj. 25 750 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.). W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch S.A. zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 29 lipca 2024 r.
- c) kredyt inwestycyjny w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w banku DNB Bank Polska S.A. w dniu 28 kwietnia 2010 r., na finansowanie IV etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 4 126 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR1M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka w kwocie 6 189 tys. EUR ustanowiona na nieruchomości będącej przedmiotem refinansowania oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ww. nieruchomości. Całkowite wykorzystanie kredytu nastąpiło w dniu 1 października 2013 r. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 2 966 tys. EUR, tj. 12 638 tys. zł (wobec 3 482 tys. EUR, tj. 14 838 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.). W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch S.A. zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 31 października 2018 r.
- d) kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu oraz oprogramowania dla realizacji projektu outsourcingu usług data center dla jednego z klientów. Kredyt został udzielony w wysokości 2 400 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2016 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 7 sierpnia 2012 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR3M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są przelew wierzycelności z kontraktu oraz zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 218 tys. EUR, tj. 930 tys. zł (wobec 873 tys. EUR, tj. 3 720 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- e) nieodnawialny kredyt obrotowy w BZ WBK Bank S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą we Wrocławiu zaciągnięty w pierwszym kwartale 2013 roku na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej Spółki. Kredyt został udzielony w wysokości 7 400 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada na 31 grudnia 2020 r. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR1M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na jednej z nieruchomości Comarch S.A. zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 4 774 tys. EUR, tj. 20 345 tys. zł (wobec 5 729 tys. EUR, tj. 24 419 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.). W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od

tego kredytu spółka Comarch S.A. zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 28 czerwca 2019 r.

- f) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie oraz refinansowanie nie więcej niż 90% kosztów netto inwestycji polegającej na budowie budynku biurowego SSE6 i data center na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie. Kredyt został udzielony w EUR do kwoty 56 mln PLN, co na dzień podpisania umowy stanowiło równowartość kwoty 13 323 182,34 EUR. Okres kredytowania wynosi 10 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada 4 grudnia 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR3M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są: pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bieżącymi Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A., oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji, hipoteka umowna do kwoty 84 mln PLN na nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi. Kredyt został w całości wykorzystany do dnia 30 września 2015 r. Spłata kredytu rozpoczęła się w grudniu 2015. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 13 184 tys. EUR, tj. 56 185 tys. zł. W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch S.A. zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 30 listopada 2023 r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Spółka Comarch S.A. posiadała zobowiązania z tytułu kredytów inwestycyjnych w wysokości 112 900 tys. zł.

10.2. Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Spółka Comarch S.A. posiadała limity kredytowe w rachunku bieżącym w wysokości 44 033 tys. zł.

- a) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO BP S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 13 grudnia 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w banku PKO BP S.A. oraz weksel in blanco. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.
- b) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku BPH S.A z siedzibą w Krakowie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 października 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.
- c) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 24 033 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 maja 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w Banku Pekao S.A., weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.

10.3. Pożyczki

a) Pożyczki zaciągnięte przez Comarch S.A.

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 grudnia 2012 r. zawarła z IBM Polska sp. z o.o umowę pożyczki na kwotę 343 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IBM w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w pierwszym kwartale 2013 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na grudzień 2015 roku, oprocentowanie jest stałe (stopa procentowa ok. 5,63%). Pożyczka nie była zabezpieczona i została całkowicie spłacona w dniu 1 grudnia 2015 r.

Spółka Comarch S.A. w dniu 28 grudnia 2015 r. zawarła z IBM Polska sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 6 265 681,96 zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w pierwszym kwartale 2016 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na wrzesień 2016 roku, oprocentowanie pożyczki jest stałe. Pożyczka nie jest zabezpieczona.

b) Pożyczki udzielone spółkom Grupy Comarch

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. następujące spółki Grupy Comarch były zadłużone wobec Comarch S.A. z tytułu udzielonych pożyczek:

spółka	termin wymagalności	kwota pożyczki	waluta	oprocentowanie	wartość pożyczki w PLN
Comarch Chile SpA	2017-12-31	50 000	USD	2,33%	195 055
	2017-12-31	100 000	USD	2,33%	390 110
	2017-12-31	100 000	USD	2,33%	390 110
	2018-06-30	100 000	USD	2,45%	390 110
	2017-12-31	100 000	USD	2,45%	390 110
	2017-12-31	80 000	USD	2,52%	312 088
	2017-12-31	100 000	USD	2,53%	390 110
	2017-12-31	100 000	USD	2,60%	390 110
Comarch R&D S.à r.l.	2017-12-31	250 000	EUR	2,05%	1 065 375
	2017-12-31	300 000	EUR	2,05%	1 278 450
Comarch Healthcare S.A.	2017-12-31	5 120 000	PLN	3,79%	5 120 000
	2017-12-31	1 750 000	PLN	3,79%	1 750 000
	2017-12-31	2 000 000	PLN	3,79%	2 000 000
	2017-12-31	1 400 000	PLN	3,79%	1 400 000
	2017-12-31	1 000 000	PLN	3,79%	1 000 000
	2017-12-31	1 000 000	PLN	3,80%	1 000 000
	2017-12-31	1 300 000	PLN	3,80%	1 300 000
	2017-12-31	400 000	PLN	3,81%	400 000
SolInteractive S.A.	2019-09-30	440 000	PLN	3,79%	440 000
Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	2028-12-31	3 858 729	PLN	2,93%	3 858 729
Comarch Software Spain S.L.U.	2017-12-31	80 000	EUR	2,04%	340 920
Comarch SRL	2018-06-30	100 000	EUR	2,06%	426 150
	2017-12-31	50 000	EUR	1,96%	213 075
Comarch Yazilim A.S.	2018-06-30	250 000	EUR	2,05%	1 065 375
Razem					25 505 877

Odpisem aktualizującym objęte są obie pożyczki dla Comarch R&D S.à r.l., na łączną kwotę 2 343 825 zł.

c) Pożyczki udzielone pracownikom Comarch S.A.

Nie wystąpiły.

d) Udzielone pożyczki osobom zarządzającym i nadzorującym

Na dzień 31 grudnia 2015 r. nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Spółki oraz ich bliskich.

10.4. Poręczenia

- a) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów, w sierpniu 2010 roku została udzielona przez Comarch S.A. gwarancja na czas trwania kontraktu i gwarantuje należyte wykonanie przez Comarch S.A., wszelkich zobowiązań spółki Comarch AG wynikających z umowy. Wysokość gwarancji jest równa wartości umowy, tj. ok. 53 666 tys. EUR. Warunki finansowe, na jakich została udzielona gwarancja, nie odbiegają od warunków rynkowych.
- b) W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 000 tys. USD i jest ważne przez czas trwania umowy.
- c) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 495 tys. EUR.
- d) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A (dawniej iMed24 S.A.), spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił spółce Comarch Healthcare S.A finansowania w wysokości 15 889 tys. PLN, w dniu 1 września 2011 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej Comarch Healthcare S.A wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 833 tys. PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 r.
- e) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 808 tys. GBP oraz dodatkowo 86 tys. GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- f) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 682 tys. EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- g) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, wartość umowy wynosi 3 505 tys. EUR.
- h) W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsische AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu

na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu wynosi 263 tys. EUR plus odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu. Przystąpienie do długu jest ważne do dnia 30 sierpnia 2018 r.

- i) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 000 tys. EUR. W dniu 15 maja 2013 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 000 tys. EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 r.
- j) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 351 tys. GBP i jest ważne przez okres trwania umowy.
- k) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch S.A.S. umów, tj. 2 807 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- l) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 236 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- m) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na zakup licencji na oprogramowanie oraz usługi utrzymania i wsparcia, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 11 244 tys. GBP i jest ważne w okresie dwunastu lat od zakończenia kontraktu.
- n) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższych umów. Po wejściu w życie aneksu do umowy w 2015 roku, łączna kwota poręczenia wynosi 100 tys. PLN i wygasa 31 maja 2016 r.
- o) W związku z zawarciem przez oddział Comarch S.A. w Albanii umowy z klientem na usługi SLA zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania oddziału wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch S.A. Albanian Branch umowy, tj. ok. 10 tys. EUR miesięcznie i jest ważne do czasu zakończenia umowy.
- p) W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch ECM, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem (SaaS), zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S., wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 838 tys. EUR i jest ważne do momentu zakończenia projektu.
- q) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart

- paliwowych za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 50 tys. PLN i obowiązuje do dnia 31 maja 2016 r.
- r) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy ramowej z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości umowy, tj. 3 241 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
  - s) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch Loyalty Management For Airlines, Comarch Smart Analytics oraz Comarch Customer Engagement Platform-Gamification, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC, wynikające z tego projektu. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. do 5 000 tys. USD. Poręczenie zostało udzielone na 5 lat.
  - t) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, na wdrożenie Comarch Customer Engagement Platform, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Umowa została podpisana na okres pięciu lat. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. 10 000 tys. USD.
  - u) W związku z zawarciem przez Bonus Development Sp. z o.o. SK-A, spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Bonus Development Sp. z o.o. SK-A finansowania w EUR w wysokości 38 800 tys. PLN (co na dzień podpisania umowy kredytu stanowiło równowartość kwoty 9 262 tys. EUR) oraz w związku z zawarciem umowy na transakcje skarbowe związane z zabezpieczeniem ryzyka kursowego oraz stopy procentowej ww. kredytu, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczeń za zobowiązania Bonus Development Sp z o.o. SK-A wynikające z powyższych umów. Poręczenia są ważne do momentu spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu, ostateczny termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 czerwca 2030 r.
  - v) W związku z zawarciem przez Comarch Chile SpA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na świadczenie usług IT Out-Tasking Services, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Chile SpA wynikające z tej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 200 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do 30 sierpnia 2018 r.
  - w) W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A. spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 10 tys. PLN i obowiązuje od dnia 15 września 2015 r.
  - x) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie systemu Loyalty Management Solutions i jego serwis, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 39 747 tys. SEK.
  - y) W związku z zakupem licencji od jednego z klientów przez spółkę CA Consulting S.A. spółki zależnej Comarch S.A. zostało udzielone poręczenie na ten zakup. Kwota poręczenia wyniosła 225 tys. EUR i została udzielona do 31 grudnia 2015 r.

- z) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Master Services Agreement zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone na kwotę 3 827 tys. PLN.

10.5. Gwarancje bankowe

Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 48 740 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 r. ich wartość wynosiła 60 327 tys. zł.

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („letter of comfort”) dla spółek zależnych MKS Cracovia SSA (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2017 r.) oraz Comarch Healthcare S.A. (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2017 r.).

11. Najważniejsze wydarzenia w 2015 roku i po dacie bilansu

11.1 Umowy znaczące dla działalności emitenta

Do najważniejszych umów podpisanych przez Comarch S.A. w 2015 roku należą:

11.1.1. Umowa z konsorcjum firm Łęgprzem sp. z o.o., ZSK sp. z o.o., Graphbud sp. z o.o.

W dniu 3 października 2013 r. została zawarta umowa z konsorcjum firm Łęgprzem sp. z o.o., ZSK sp. z o.o. oraz Graphbud sp. z o.o. na realizację V etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE6). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowo-usługowego i data center wraz z infrastrukturą drogową i techniczną. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 11 708,87 m². Wartość umowy początkowo wynosiła 62 268 tys. zł. W wyniku podpisanych w 2015 roku aneksów do ww. umowy wartość umowy wzrosła z 62 268 tys. zł do 64 907 tys. zł w związku z rozszerzeniem zakresu prac świadczonych przez konsorcjum oraz termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 sierpnia 2015 r. O powyższych zmianach Spółka informowała w raportach bieżących nr RB-5-2015 z dnia 16 stycznia 2015 r., RB-9-2015 z dnia 30 marca 2015 r., RB-15-2015 z dnia 28 maja 2015 r., RB-27-2015 z dnia 16 lipca 2015 r. oraz RB-31-2015 z dnia 14 sierpnia 2015 r.

11.1.2. Umowa na realizację inwestycji budowlanej w Łodzi

W dniu 16 czerwca 2015 roku została zawarta umowa pomiędzy Bonus Development spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A, spółką zależną Comarch S.A. oraz Skanska S.A. na realizację inwestycji budowlanej w Łodzi. Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z przebudową i zmianą sposobu użytkowania przyległego budynku pofabrycznego zlokalizowanego w Łodzi przy ul. Jaracza 76/78 wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz z dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 9 906,20 m². Wartość umowy wynosi 38 800 tys. zł netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r. O zawarciu powyższej umowy Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-18-2015 z dnia 16 czerwca 2015 r.

11.1.3. Umowa kredytu budowlano-inwestycyjnego

W dniu 29 czerwca 2015 r. Bonus Development Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A z siedzibą w Krakowie, spółka zależna Comarch S.A., zawarła umowę kredytu budowlano-inwestycyjnego z bankiem Polska Kasa Opieki Spółka Akcyjna ("PEKAO S.A.") z siedzibą w Warszawie na finansowanie i refinansowanie nie więcej niż 90% kwoty kosztów netto inwestycji, związanych z przebudową budynku pofabrycznego oraz budową przyległego budynku biurowego w Łodzi, przy ul. Stefana Jaracza 78 oraz Stefana Jaracza 76. Wysokość kredytu wynosi maksymalnie 38,8 mln zł, kredyt zostanie udostępniony w walucie EUR. Okres kredytowania trwa do 28 czerwca 2030 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Uruchomienie kredytu powinno nastąpić do 28 czerwca 2017 r. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka umowna na nieruchomości, na której realizowana jest budowa, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, pełnomocnictwo do rachunków prowadzonych w banku PEKAO S.A., cesja praw z gwarancji należytego wykonania i gwarancji rękojmi, cesja praw z umów ubezpieczenia, cesja praw z umowy

dzierżawy zawartej między kredytobiorcą a Comarch S.A. oraz poręczenie Comarch S.A. wraz z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji Comarch S.A. i pełnomocnictwem do dysponowania rachunkami Comarch S.A. prowadzonymi przez PEKAO S.A. O zawarciu powyższej umowy Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-23-2015 z dnia 29 czerwca 2015 r.

11.1.4. Umowa warunkowego objęcia udziałów w spółce Thanks Again LLC

W dniu 17 lipca 2015 r. spółka Comarch Pointshub Inc., spółka zależna Comarch S.A. podpisała warunkową umowę objęcia 4 250 000 udziałów spółki Thanks Again LLC za łączną kwotę 8 000 000 USD. Obejmowane udziały miały stanowić 42,5% udziałów w spółce Thanks Again LLC i miały uprawniać do 42,5% wszystkich głosów na zgromadzeniu wspólników spółki. Objęcie udziałów miało nastąpić w terminie 5 dni roboczych licząc od dnia spełnienia się warunków określonych w umowie, przy czym warunki te powinny zostać spełnione w ciągu 30 dni od dnia zawarcia umowy. Spółka Thanks Again LLC jest operatorem systemów lojalnościowych dla lotnisk w Ameryce Północnej. O zawarciu powyższej umowy Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-28-2015 z dnia 17 lipca 2015 r. Warunki określone w umowie zostały spełnione i w dniu 24 sierpnia 2015 r. nastąpiło objęcie udziałów spółki Thanks Again LLC. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-32-2015 z dnia 24 sierpnia 2015 r.

PO DACIE BILANSU

11.1.5. Umowa na realizację inwestycji budowlanych w Krakowie na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (SSE7) oraz przebudowę budynku SSE6

W dniu 18 marca 2016 roku zostały zawarte dwie umowy pomiędzy Comarch S.A. a firmą Budimex S.A.:

1) Na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 27 736,07 m². Wartość umowy wynosi 69 704 097 zł netto. Roboty budowlane rozpoczną się po przekazaniu placu budowy. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2017 r.

2) Na przebudowę budynku SSE6 (Studio 1) w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku z funkcji magazynowej na produkcyjną wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Wartość umowy wynosi 4 350 000 zł netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r. O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-3-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

11.1.6. Umowa kredytu inwestycyjnego

W dniu 18 marca 2016 roku została podpisana przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. oraz Comarch S.A. (jako współkredytobiorca), umowa kredytu inwestycyjnego z bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie i refinansowanie 100% kosztów netto budowy Data Center zlokalizowanego w Lille we Francji, ale nie więcej niż 83,5% łącznych kosztów netto realizacji całej inwestycji, o której spółka informowała raportem bieżącym nr RB-2-2016 z dnia 15 marca 2016 roku. Wysokość kredytu wynosi 8 000 000,00 EUR, tj. 34 164 000,00 PLN wg kursu euro z dnia zawarcia umowy. Okres kredytowania trwa do 18 września 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Uruchomienie kredytu powinno nastąpić do dnia 18 września 2017 roku. Zabezpieczeniem kredytu są:

- a) hipoteka umowna o wartości 12 000 000,00 EUR, tj. 51 246 000,00 PLN wg kursu euro z dnia zawarcia umowy, ustanowiona na drugim miejscu na nieruchomości należącej do Comarch S.A., położonej w Krakowie przy ul. prof. Michała Życzkowskiego 23 (budynek SSE IV). Aktualna wartość hipoteki na pierwszym miejscu ustanowionej na budynku SSE IV, na rzecz BGŻ BNP Paribas S.A. wynosi 53 815 386,00 PLN, a aktualna wartość rynkowa budynku SSE IV wynosi 78 880 000,00 PLN,
- b) oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji,
- c) pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. prowadzonych w banku BGŻ BNP Paribas S.A. ,
- d) cesja praw z umowy ubezpieczenia budynku SSE IV.

O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-4-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

11.2 Pozostałe

11.2.1. Pozew z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Zarząd Comarch S.A. otrzymał w dniu 14 stycznia 2015 r. z Sądu Okręgowego w Warszawie III Wydział Cywilny pozew w sprawie z powództwa ARiMR przeciwko Comarch S.A. o zapłatę kwoty 34 493 717,28 zł tytułem naliczonych przez ARiMR kar umownych w związku z realizacją umowy z dnia 29 kwietnia 2013 roku ("Umowa"). Comarch S.A., zgodnie z zarządzeniem sądu, złożył odpowiedź na pozew w terminie 60 dni od dnia jego otrzymania. Jednocześnie Zarząd Comarch S.A. podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko, że naliczenie kar umownych dochodzonych pozewem nie znajduje uzasadnienia, ani oparcia w postanowieniach zawartej Umowy. Comarch S.A. informuje również, że pomimo sporu dotyczącego naliczonych kar umownych, Umowa jest realizowana, na bieżąco, zgodnie z wymaganiami SLA a współpraca z klientem została przedłużona w 2016 roku o kolejne 3 lata. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-4-2015 z dnia 15 stycznia 2015 r.

11.2.2. Rezygnacja osób zarządzających oraz powołanie nowych osób na stanowiska Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A.

W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Piątosza, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny. W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Reichert, szef sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny.

Obowiązki szefa sektora telekomunikacyjnego przejął Marcin Dąbrowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora telekomunikacyjnego. Obowiązki szefa sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia przejął Andrzej Przewięźlikowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora handel i usługi. Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które odbyło się dnia 24 czerwca 2015 r., Marcin Dąbrowski oraz Andrzej Przewięźlikowski zostali powołani na stanowiska Wiceprezesów Zarządu spółki Comarch S.A. O szczegółach Spółka informowała raportami bieżącymi nr RB-10-2015 z dnia 9 kwietnia 2015 r., RB-21-2015 z dnia 24 czerwca 2015 r. oraz RB-22-2015 z dnia 24 czerwca 2015 r.

11.2.3. Opinia Rady Nadzorczej i rekomendacja Zarządu Comarch S.A. w sprawie podziału zysku netto za 2014 rok

Rada Nadzorcza pozytywnie zaopiniowała rekomendację Zarządu Comarch S.A. w sprawie podziału zysku netto za 2014 rok. Zarząd Comarch S.A. uchwałą nr 1/05/2015 z dnia 15 maja 2015 r. zarekomendował Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Comarch S.A. przekazanie wypracowanego w roku obrotowym od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014 roku zysku netto w kwocie 41 048 275,65 zł w całości na kapitał zapasowy. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-12-2015 z dnia 18 maja 2015 r.

PO DACIE BILANSU

11.2.4. Spełnienie kryterium umowy znaczącej

W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. oraz Comarch S.A. (jako współkredytobiorca) w dniu 18 marca 2016 roku umowy kredytowej z bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. (o czym Comarch S.A. poinformowała w raporcie bieżącym RB-4-2016 z dnia 18 marca 2016 roku), wartość umów zawartych w okresie ostatnich 12 miesięcy pomiędzy podmiotami Grupy Comarch, a podmiotami Grupy BNP Paribas przekroczyły 10% kapitału własnego Comarch S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku, spełniając tym samym kryterium umowy znaczącej.

Umową o największej wartości spośród umów zawartych z podmiotami Grupy BNP Paribas jest Zmiana nr 6 z dnia 28 maja 2015 roku do Umowy wielocelowej linii kredytowej (dalej: „Umowa”). Wartość Umowy wynosi 35 000 tys. PLN. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 30 maja 2016 roku. Warunki finansowe na jakich została zawarta Umowa nie odbiegają od powszechnie stosowanych na rynku dla tego rodzaju umów. Umowa nie przewiduje kar umownych.

Prawne zabezpieczenie limitu udzielonego przez bank BGŻ BNP Paribas S.A. stanowią:

- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową,
  - oświadczenie o poddaniu się egzekucji na rzecz banku BGŻ BNP Paribas S.A.
- O szczegółach Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-5-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

12. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków

Grupa Comarch nie ogranicza obszaru swojego działania jedynie do terytorium Polski. Dysponując produktami konkurencyjnymi międzynarodowo, Grupa konsekwentnie zwiększa wartość sprzedaży zagranicznej koncentrując się szczególnie na rynku Europy Zachodniej. Sprzedaż jest realizowana zarówno bezpośrednio do klienta końcowego (bądź to przez Comarch S.A. lub inną spółkę Grupy Comarch) lub przez firmy partnerskie.

W najbliższych latach w ramach Grupy Comarch będą kontynuowane projekty inwestycyjne, które pozwolą na dalszą ekspansję firmy w nowych obszarach działalności i na nowych rynkach. Będą one finansowane m.in. ze środków pieniężnych posiadanych przez Spółki Grupy Comarch, jak również z wykorzystaniem kredytów bankowych.

12.1. Inwestycje kapitałowe

W dniu 8 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy KRS wydał postanowienie o wyznaczeniu biegłego do zbadania planu połączenia ESAProjekt sp. z o.o. z iMed24 S.A., które zostało następnie sprostowane postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 r. Następnie, w dniu 1 kwietnia 2015 roku, Sąd wydał postanowienie o dołączeniu do akt rejestrowych opinii z badania planu połączenia przez biegłego. W dniu 1 czerwca 2015 r. WZA iMed24 S.A. oraz zgromadzenie wspólników ESAProjekt Sp. z o.o. podjęły uchwały o połączeniu tych spółek oraz o zmianie statutu iMed24 S.A. Wskutek podjętych uchwał, po połączeniu, nastąpiła zmiana firmy spółki iMed24 S.A. – jako spółki przejmującej – na Comarch Healthcare S.A. Spółka przejmująca skupia większość aktywów sektora e-Zdrowie Grupy Comarch, na stanowisko jej prezesa został powołany Piotr Piątosza (RB-16-2015 z dnia 2 czerwca 2015 r.). W dniu 1 lipca 2015 r. połączenie zostało zarejestrowane. Jednocześnie został podwyższony kapitał zakładowy Comarch Healthcare S.A. do kwoty 5 328 806,00 zł. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-26-2015 z dnia 7 lipca 2015 r.

W dniu 26 października 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 5 328 806 zł do kwoty 6 014 806 zł poprzez emisję 686 000 akcji serii M o wartości nominalnej 1 zł każda. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 31 grudnia 2015 r.

W dniu 5 lutego 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch SRL w Mediolanie we Włoszech.

W dniu 2 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch Malaysia SDN. BHD. w Kuala Lumpur, w Malezji o kapitale zakładowym w wysokości 2 RM (2,05 PLN wg kursu z dnia 2 kwietnia 2015 r.), z czego 50% było w posiadaniu Comarch S.A. W dniu 7 maja 2015 roku Comarch S.A. nabyła udział w spółce Comarch Malaysia SDN. BHD. od dotychczasowego udziałowca i posiada aktualnie 100% udziałów tej spółki. W dniu 8 czerwca 2015 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego spółki do 500 000 RM (500 050 PLN wg kursu z dnia 8 czerwca 2015 r.), tj. o 499 998 udziałów, dzielonego na 500 000 udziałów zwykłych o wartości 1,00 RM każdy.

W dniu 16 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) w Montrealu w Kanadzie.

W dniu 8 maja 2015 roku walne zgromadzenie Comarch Yazilim A.S. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki z 100 000 TL (134 300 PLN wg kursu z dnia 8 maja 2015 r.) do 600 000 TL (806 580 PLN wg kursu z dnia 8 maja 2015 r.). Kapitał został w całości opłacony. W dniu 5 czerwca 2015 roku podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane.

W dniu 7 lipca 2015 r. została podpisana warunkowa umowa nabycia udziałów spółki Goldcup 111447 AB w Szwecji przez Comarch S.A. 100% udziałów zostało nabytych w dniu 18 sierpnia 2015 r. za kwotę 50 000 SEK (22 080 PLN wg kursu z dnia 18 sierpnia 2015 r.). W dniu 28 sierpnia 2015 r. zarejestrowana została zmiana nazwy spółki na Comarch AB.

W dniu 13 lipca 2015 r. zarejestrowano spółkę Comarch Pointshub, Inc. w Rosemont, IL. W dniu 17 lipca 2015 r. spółka Comarch Pointshub Inc., spółka zależna Comarch S.A., podpisała warunkową umowę objęcia 4 250 000 udziałów spółki Thanks Again LLC za łączną kwotę 8 000 000 USD (30 140 800 PLN wg kursu z dnia 17 lipca 2015 r.). Objęte udziały stanowią 42,5% udziałów w spółce Thanks Again LLC i uprawniają do 42,5% wszystkich głosów na zgromadzeniu wspólników spółki. Warunki określone w umowie zostały spełnione i w dniu 24 sierpnia 2015 r. nastąpiło objęcie udziałów spółki Thanks Again LLC. Spółka Thanks Again LLC jest operatorem systemu lojalnościowych dla lotnisk w Ameryce Północnej.

W dniu 16 lipca 2015 r. dokonano podniesienia kapitału w spółce Comarch Software Spain S.L.U. o 250 000 EUR, tj. z 250 000 EUR (1 027 775 PLN wg kursu z dnia 16 lipca 2015 r.) do 500 000 EUR (2 055 550 PLN wg kursu z dnia 16 lipca 2015 r.).

W dniu 29 lipca 2015 r. została podjęta uchwała w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego Comarch SRL z 50 000 EUR (207 260 PLN wg kursu z dnia 29 lipca 2015 r.) na 200 000 EUR (829 040 PLN wg kursu z dnia 29 lipca 2015 r.).

W dniu 17 sierpnia 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Management sp. z o.o. SKA podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 140 110 zł do kwoty 170 110 zł poprzez emisję 30 000 akcji serii D o wartości 1 zł każda.

W dniu 18 sierpnia 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 1 315 akcji w celu umorzenia.

W dniu 16 października 2015 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. SKA do kwoty 170 110 zł.

W dniu 26 października 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 26 000 akcji w celu umorzenia.

W dniu 11 listopada 2015 r. została zawarta umowa nabycia przez Comarch S.A. 100 000 akcji spółki Comarch Argentina S.A. z siedzibą w Buenos Aires (100% w kapitale zakładowym), każdy o nominalnej wartości 1 ARS, za kwotę nominalną 100 000 ARS (tj. 41 280 PLN wg kursu z dnia 10 listopada 2015 r.).

Na podstawie uchwał jedynego wspólnika z dnia 10 grudnia 2015 r. dokonano zmian w kapitale zakładowym Comarch S.A.S. W pierwszej kolejności obniżono kapitał zakładowy z 2 500 000 EUR do 308 429 EUR (1 339 816 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. obniżenie o 2 191 571 EUR (9 520 184 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), a następnie podwyższono o 3 000 000 EUR (13 032 000 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.). Aktualna wysokość kapitału zakładowego Comarch S.A.S. to 3 308 429 EUR. Zmiana kapitału jest skuteczna od 17 grudnia 2015 r.

W dniu 10 grudnia 2015 r. spółki Comarch S.A.S. i Comarch S.A. (dotychczasowi wspólnicy w spółce Comarch R&D SARL) zawarły umowę sprzedaży udziałów, w wyniku której Comarch S.A. zakupił od Comarch S.A.S. 525 udziałów (70% w kapitale zakładowym) w Comarch R&D SARL za łączną kwotę 70 000 EUR (304 080 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. 133,33 EUR (579,19 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.) za jeden udział. Od dnia 10 grudnia 2015 r. Comarch S.A. jest jedynym wspólnikiem w spółce Comarch R&D SARL.

W dniu 21 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Comarch Management sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 250 000 zł do kwoty 300 000

zł poprzez utworzenie 500 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. Udziały zostały objęte przez dotychczasowego jedynego wspólnika, spółkę Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie.

12.2. Nieruchomości

W dniu 3 października 2013 r. została zawarta umowa z konsorcjum firm Łęgprzem sp. z o.o., ZSK sp. z o.o. oraz Graphbud sp. z o.o. na realizację V etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE6), której przedmiotem było wybudowanie budynku biurowo-usługowego i data center wraz z infrastrukturą drogową i techniczną, o łącznej powierzchni 11 708,87 m². Wartość umowy początkowo wynosiła 62 268 tys. zł. W wyniku podpisanych w 2015 roku aneksów do ww. umowy wartość umowy wzrosła z 62 268 tys. zł do 64 907 tys. zł. W związku z rozszerzeniem zakresu prac świadczonych przez konsorcjum termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 sierpnia 2015 r. O powyższych zmianach Spółka informowała w raportach bieżących nr RB-5-2015 z dnia 16 stycznia 2015 r., RB-9-2015 z dnia 30 marca 2015 r., RB-15-2015 z dnia 28 maja 2015 r., RB-27-2015 z dnia 16 lipca 2015 r. oraz RB-31-2015 z dnia 14 sierpnia 2015 r. W dniu 31 sierpnia 2015 r. dokonano odbioru końcowego budynku SSE6. Ostateczna wartość poniesionych na jego budowę nakładów inwestycyjnych to 68 747 tys. zł. We wrześniu 2015 r. budynek został wprowadzony do ewidencji środków trwałych Comarch S.A., a od października 2015 roku rozpoczął się jego okres amortyzacji.

W dniu 16 czerwca 2015 r. została zawarta umowa pomiędzy Bonus Development spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A., spółką zależną Comarch S.A. oraz Skanska S.A. na realizację inwestycji budowlanej w Łodzi. Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z przebudową i zmianą sposobu użytkowania przyległego budynku pofabrycznego zlokalizowanego w Łodzi przy ul. Jaracza 76/78 wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz z dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 9 906,20 m². Wartość umowy wynosi 38 800 tys. zł netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 roku. Nakłady inwestycyjne poniesione w związku z ww. umową do dnia 31 grudnia 2015 r. wyniosły 5 968 tys. zł. O zawarciu powyższej umowy Spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-18-2015 z dnia 16 czerwca 2015 r.

Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch S.A.S. został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. W dniu 15 marca 2016 r. została zawarta umowa pomiędzy Comarch S.A.S., spółką zależną Comarch S.A. oraz SNC-LAVALIN S.A.S. na realizację inwestycji budowlanej w Lille we Francji. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku magazynowego pod adresem 17 Rue Paul Langevin w Lezennes na data center. Wartość umowy wynosi 7 500 tys. EUR netto, tj. 32 118 tys. PLN, wg kursu euro z dnia zawarcia umowy. Planowany termin zakończenia inwestycji to drugi kwartał 2017 roku. Inwestycja będzie finansowana ze środków z długoterminowego kredytu bankowego. O podpisaniu powyższej umowy kredytowej Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-2-2016 z dnia 15 marca 2016 r.

W dniu 18 marca 2016 roku zostały zawarte dwie umowy pomiędzy Comarch S.A., a firmą Budimex S.A.:

1) Na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 27 736 m². Wartość umowy wynosi 69 704 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2017 r.

2) Na przebudowę budynku SSE6 (Studio 1) w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku z funkcji magazynowej na produkcyjną wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Wartość umowy wynosi 4 350 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r.

Łączna wartość umów podpisanych z Budimex S.A. wynosi 74 054 tys. PLN netto. O szczegółach powyższych umów Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-3-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

13. Uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej

13.1. Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW w Warszawie

Zgodnie z zasadą nr 3) zawartą w części III, pkt 1 "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW" stanowiących załącznik do Uchwały Nr 19/1307/2012 Rady Giełdy z dnia 21 listopada 2012 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował w raporcie bieżącym nr EBI 2/2015, że uchwałą nr 10/5/2015 z dnia 18 maja 2015 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki z dnia 24 czerwca 2015 r.

Zgodnie z zasadą nr 1) zawartą w części III, pkt 1 "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW" stanowiących załącznik do Uchwały Nr 19/1307/2012 Rady Giełdy z dnia 21 listopada 2012 r. Zarząd Comarch S.A. zaprezentował w raporcie bieżącym nr EBI 1/2015 sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Comarch S.A. za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz ocenę sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki.

13.2. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 24 czerwca 2015 roku

a) Zwołanie WZA, porządek obrad i informacje dotyczące udziału w WZA emitenta

Dnia 18 maja 2015 r. Zarząd Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, działając na podstawie przepisów art. 395, art. 399 § 1, art. 4021 oraz art. 4022 Kodeksu Spółek Handlowych (dalej „KSH”) oraz art. 14 Statutu Spółki, zwołał Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dzień 24 czerwca 2015 r., na godzinę 11.00 w Krakowie przy ul. Prof. Michała Życzkowskiego 23. Zarząd Spółki przedstawił w tym dniu również porządek obrad oraz projekty uchwał na niniejsze Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wraz z uzasadnieniami. Zgodnie z art. 402² KSH Zarząd Spółki przekazał także informacje dotyczące udziału w Walnym Zgromadzeniu Spółki, w szczególności:

- prawo akcjonariusza do żądania umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- prawo akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał,
- sposób wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika,
- możliwość i sposób uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wypowiedzania się w trakcie Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wyznaczono na 8 czerwca 2015 r.,
- informacja o prawie uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu,
- lista akcjonariuszy,
- dostęp do dokumentacji,
- adresy strony internetowej oraz adres poczty elektronicznej.

O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-11-2015 z dnia 18 maja 2015 r.

b) Uchwały podjęte na WZA emitenta

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwały między innymi w następujących sprawach:

- wyboru Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- wykreślenia z porządku obrad punktu dotyczącego wyboru Komisji Skrutacyjnej;
- uchwalenia porządku obrad;
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2014 - 31.12.2014;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 1.01.2014 - 31.12.2014;
- zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2014 - 31.12.2014;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok obrotowy 1.01.2014 - 31.12.2014;

- zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej Spółki z działalności w 2014 roku, zawierającego ocenę sytuacji Spółki;
- podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2014 - 31.12.2014;
- udzielenia członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków w roku obrotowym 1.01.2014 - 31.12.2014;
- powołania Pana Andrzeja Przewięźlikowskiego na nowego Wiceprezesa Zarządu Spółki;
- powołania Pana Marcina Dąbrowskiego na nowego Wiceprezesa Zarządu Spółki.

Pełna treść uchwał została przekazana do publicznej wiadomości raportem bieżącym nr RB-20-2015 w dniu 24 czerwca 2015 r.

c) Uchwała WZA w sprawie podziału zysku za 2014 rok

Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. zysk netto w kwocie 41 048 275,65 złotych zostaje w całości przekazany na kapitał zapasowy.

d) Lista akcjonariuszy uczestniczących w WZA emitenta

Zgodnie z listą akcjonariuszy uczestniczących w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Comarch S.A. w dniu 24 czerwca 2015 r., Elżbieta Filipiak, Janusz Filipiak oraz ING Otwarty Fundusz Emerytalny posiadali co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na tym Zgromadzeniu, według szczegółów poniżej:

1. Janusz Filipiak – 893 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 4 465 000 głosów na WZA i które stanowiły 45,92% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 29,52%;
  2. Elżbieta Filipiak – 846 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 4 230 000 głosów na WZA i które stanowiły 43,5% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 27,96%;
  3. ING Otwarty Fundusz Emerytalny - 500 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 500 000 głosów na WZA i które stanowiły 5,14% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 3,31%.
- Całkowita liczba głosów wynikająca z wszystkich wyemitowanych akcji Comarch S.A. wynosi 15 126 949 głosów. Na WZA w dniu 24 czerwca 2015 roku brali udział akcjonariusze reprezentujący 9 724 132 głosów. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-25-2015 z dnia 1 lipca 2015 r.

14. Operacje na akcjach Comarch S.A.

14.1. Transakcje zbycia/nabycia akcji Spółki

W dniu 20 stycznia 2015 r. jedna z osób zarządzających Comarch S.A. kupiła 30 akcji zwykłych na okaziciela spółki Comarch S.A. po cenie jednostkowej 104,10 zł za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 3 123,00 zł. Spółka informowała o szczegółach w raporcie bieżącym nr RB-7-2015 z dnia 2 marca 2015 r.

W dniu 11 czerwca 2015 r. jedna z osób zarządzających Comarch S.A. zbyła na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej zawartej w formie aktu notarialnego 20 950 akcji zwykłych na okaziciela spółki Comarch S.A. Zbycie nastąpiło nieodpłatnie szacunkowa wartość akcji objętych transakcją wyniosła 2 775 875,00 zł, przy cenie jednostkowej 132,50 zł za 1 akcję. Spółka informowała o szczegółach w raporcie bieżącym nr RB-17-2015 z dnia 15 czerwca 2015 r.

PO DACIE BILANSU

Nie dotyczy.

14.2. Program opcji menadżerskich dla Członków Zarządu

a) na lata 2014-2016

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menadżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program miał być realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Po zmianach wprowadzonych uchwałą nr 25 WZA z dnia 26 czerwca 2014 r. okres trwania programu został ograniczony do 2014 roku.

Podstawą obliczenia wartości Opcji był wzrost kapitalizacji Spółki, liczony jako różnica pomiędzy średnią kapitalizacją Spółki w 2014 roku, a średnią kapitalizacją Spółki w 2013 roku, gdzie średnia kapitalizacja Spółki w danym roku jest średnią arytmetyczną z dziennych kapitalizacji Spółki w danym roku, przy czym dzienna kapitalizacja Spółki jest iloczynem ilości akcji Spółki oraz giełdowego kursu zamknięcia akcji Spółki w danym dniu.

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menadżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 1/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Akcje zostaną przyznane osobom uprawnionym zgodnie z założeniami programu opcji menadżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową uchwalonego Uchwałą Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.)

Zarząd Comarch S.A., działając na podstawie art. 430-433, 444, 446 i 447 k.s.h. oraz art. 9 ust. 3-7 Statutu Spółki, w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 26 czerwca 2013 r. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r.

W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitał zakładowy Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W związku z powyższym podwyższeniem kapitału, w dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmiany w statucie Spółki (raport bieżący nr RB-14-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W dniu 23 czerwca 2015 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę nr 400/15 dotyczącą warunkowej rejestracji 7 759 sztuk akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda. Warunkiem rejestracji akcji serii L1 w KDPW było podjęcie decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na tym samym rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Comarch S.A. oznaczone kodem PLCOMAR00012, przez spółkę prowadzącą ten rynek regulowany (raport bieżący nr RB-19-2015 z dnia 23 czerwca 2015 r.).

W dniu 21 lipca 2015 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 700/2015, postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 spółki Comarch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda (raport bieżący nr RB-29-2015 z dnia 21 lipca 2015 r.).

W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał komunikat Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w którym poinformowano, iż na podstawie Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 400/15 z dnia 23 czerwca 2015 r., w dniu 23 lipca 2015 r. w Krajowym Depozycie nastąpi rejestracja 7 759 akcji Comarch S.A. o kodzie ISIN „PLCOMAR00012”. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji to 6 384 949 (raport bieżący nr RB-30-2015 z dnia 22 lipca 2015 r.).

15. Pozostałe wydarzenia 2015 roku i po dacie bilansu

15.1. Terminy przekazywania raportów okresowych w 2015 roku

Zgodnie z § 103 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa nie będącego państwem członkowskim, Zarząd Comarch S.A. określił stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2015 roku raportem bieżącym nr RB-1-2015 z dnia 7 stycznia 2015 r.

PO DACIE BILANSU

15.2. Terminy raportów okresowych w 2016 roku

Raportem bieżącym nr RB-1-2016 z dnia 18 stycznia 2016 r. Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku:

- 1) IV kwartał 2015 w dniu 29.02.2016 r.
- 2) I kwartał 2016 w dniu 16.05.2016 r.
- 3) III kwartał 2016 w dniu 14.11.2016 r.
- 4) Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2016 roku w dniu 31.08.2016 r.
- 5) Raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 6) Skonsolidowany raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.

15.3. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Spółka Comarch S.A. zawarła w okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia 28 kwietnia 2016 roku kontrakty terminowe na sprzedaż 12 700 tys. EUR, 6 700 tys. USD oraz 2 500 tys. GBP. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 28 kwietnia 2016 roku wynosi 23 500 tys. EUR, 12 100 tys. USD, 500 tys. CAD oraz 3 400 GBP. Na dzień 28 kwietnia 2016 roku wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła 1 778 tys. zł. Kontrakty zapadają w terminie do 27 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez Comarch S.A. kontraktami, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych.

16. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju

Globalizacja gospodarki światowej i liberalizacja handlu powoduje zanikanie barier dla firm i ich produktów. Rynek IT staje się rynkiem otwartym i globalnym, na którym następuje ciągle porównywanie cen i jakości dostępnych produktów. Wraz ze wzrostem obecności kapitału zagranicznego w Polsce, nawet firmy IT działające wyłącznie na polskim rynku muszą oferować produkty konkurencyjne z punktu widzenia rynku globalnego. Comarch od samego początku działania wypracował reputację firmy technologicznej wytwarzającej nowoczesne produkty i z sukcesem je sprzedającej na rynku krajowym i zagranicznym. Dlatego nadal głównym celem strategicznym Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, co pozwoli na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii jak również opracowywania nowych produktów.

Polityka Comarch zakłada prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych z wdrożeniem nowych produktów oraz standaryzację produktów od samego początku ich przygotowania dla klienta. Dzięki temu, o ile nawet produkt został przygotowany na potrzeby konkretnego klienta, to część lub całość oprogramowania/kodu może być następnie wykorzystana do przygotowania standardowego produktu. W rezultacie owocuje to wyższą rentownością poszczególnych kontraktów oraz rozszerzeniem bazy klientów. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w 2015 roku osiągnęły wartość 97,7 mln zł i tym samym osiągnęły ponad 13% przychodów ze sprzedaży Spółki. Comarch przeznaczył na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwał fundusze europejskie.

W 2015 roku w zakresie projektów dofinansowanych w ramach **Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka Działanie 1.4** Spółka Comarch S.A. kontynuowała realizację projektu „Wydajne, ergonomiczne i bezpieczne systemy przeglądania i transmisji obrazów medycznych” z obszaru e-Medycyny (umowa o dofinansowanie została podpisana w 2012 roku).

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

COMARCH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Fundusze Europejskie – dla rozwoju innowacyjnej gospodarki

W 2015 roku zakończyła się natomiast realizacja projektu "Opracowanie innowacyjnej Platformy dla przedsiębiorstw do raportowania strategicznych analiz rynkowych (Market Research Analysis)". Projekt był realizowany w ramach **Przedsięwzięcia IniTech**, na podstawie umowy o dofinansowanie zawartej z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR). Zakończyła się również realizacja projektu „Moduł Social Business Intelligence”, w ramach Przedsięwzięcia pilotażowego „*Wsparcie badań naukowych i prac rozwojowych w skali demonstracyjnej*” **Demonstrator Plus** oraz realizowana w ramach **7 Programu Ramowego** Unii Europejskiej umowy o dofinansowanie projektu “Shaping the Future of Electronic Identity” (FutureID), w którym Comarch S.A. był partnerem.

Natomiast kontynuowana była realizacja umowy o dofinansowanie projektu „Situation AWare Security Operations Center” (SAWSOC) w ramach **7 Programu Ramowego** Unii Europejskiej.

W 2015 roku podpisana została umowa o dofinansowanie projektu „Miasto zdrowia” w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój** Działanie 1.1 .

Fundusze Europejskie
Inteligentny Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

17. Powiązania kapitałowe emitenta

17.1. Struktura organizacyjna Grupy Comarch

W dniu 31 grudnia 2015 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej):

- Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce,
- Comarch AG z siedzibą w Dreźnie w Niemczech (100%),
  - Comarch Sistemas LTDA z siedzibą w Sao Paulo w Brazylii (80% zależna od Comarch AG, 20% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
  - Comarch Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium w Niemczech (100% zależna od Comarch AG*),
    - Comarch Solutions GmbH z siedzibą w Innsbruck w Austrii (100% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
- Comarch S.A.S. z siedzibą w Lezennes we Francji (100%),
- Comarch R&D S.à r.l. z siedzibą w Montbonnot-Saint-Martin we Francji (100%),
- Comarch Luxembourg S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu w Luksemburgu (100%)
- Comarch, Inc. z siedzibą w Rosemont w Stanach Zjednoczonych Ameryki (100%),
  - Comarch Panama, Inc. z siedzibą w Panamie w Panamie (100% zależna od Comarch, Inc.),
- Comarch Canada, Corp. z siedzibą w New Brunswick w Kanadzie (100%),
- Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) z siedzibą w Montrealu w Kanadzie (100%),
- Comarch Middle East FZ-LLC z siedzibą w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (100%),
- Comarch LLC z siedzibą w Kijowie na Ukrainie (100%),
- OOO Comarch z siedzibą w Moskwie w Rosji (100%),
- Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. z siedzibą w Szanghaju w Chinach (100%),
- Comarch Technologies Oy z siedzibą w Espoo w Finlandii (100%),
- Comarch UK Ltd. z siedzibą w Londynie w Wielkiej Brytanii (100%),
- Comarch Chile SpA z siedzibą w Santiago w Chile (100%),
- Comarch Software Spain S.L.U. z siedzibą w Madrycie w Hiszpanii (100%),
- Comarch Yazilim A.S. z siedzibą w Stambule w Turcji (100%),
- Comarch SRL z siedzibą w Mediolanie we Włoszech (100%),
- Comarch Malaysia SDN. BHD. z siedzibą w Kuala Lumpur w Malezji (100%),
- Comarch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji (100%),
- Comarch Pointshub, Inc. z siedzibą w Rosemont, IL, USA (100%),
- Comarch AB z siedzibą w Sztokholmie w Szwecji (100%),
- Comarch Argentina S.A. z siedzibą w Buenos Aires w Argentynie (100%),
- Comarch Technologies sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- CA Consulting S.A. z siedzibą w Warszawie w Polsce (100%),
- Comarch Management sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Krakowie w Polsce („CCF FIZ”) (Comarch S.A. posiada 100% wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
  - Comarch Management sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (25,00% głosów przypada na CCF FIZ; 75,00% głosów przypada na Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A celem umorzenia spółka nie wykonuje prawa głosu),
  - Bonus Management sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
    - „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A (66,67% głosów przypada na Bonus Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A; 33,33% głosów przypada na MKS Cracovia SSA),
  - Bonus Development sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),

- Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Comarch Healthcare S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (77,08% głosów przypada na CCF FIZ, 22,92% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA),
  - Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Comarch Pointshub S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - Comarch Infrastruktura S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - iComarch24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
  - CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
    - Comarch Swiss AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (100% głosów przypada na CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A),
    - CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (51% głosów przypada na CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A),
- Opso sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie w Polsce (66,11%).

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

Na dzień 31 grudnia 2015 r. jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- SolInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (16,10% głosów przypada na CCF FIZ, 11,27% głosów przypada na Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A),
- Metrum Capital S.A. (15,79% głosów przypada na Comarch S.A., 31,58% głosów przypada na CAMS AG)
- Thanks Again LLC z siedzibą w Tyrone, GA, USA (42,5% głosów przypada na Comarch Pointshub, Inc.).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

17.2. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch w 2015 roku

W dniu 8 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy KRS wydał postanowienie o wyznaczeniu biegłego do zbadania planu połączenia ESAProjekt sp. z o.o. z iMed24 S.A., które zostało następnie sprostowane postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 r. Następnie, w dniu 1 kwietnia 2015 roku, Sąd wydał postanowienie o dołączeniu do akt rejestrowych opinii z badania planu połączenia przez biegłego. W dniu 1 czerwca 2015 r. wza iMed24 S.A. oraz zgromadzenie wspólników ESAProjekt Sp. z o.o. podjęły uchwały o połączeniu tych spółek oraz o zmianie statutu iMed24 S.A. Wskutek podjętych uchwał, po połączeniu, nastąpi zmiana firmy spółki iMed24 S.A. – jako spółki przejmującej – na Comarch Healthcare S.A. Ww. zmiany będą skuteczne z chwilą rejestracji połączenia w Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółka przejmująca będzie skupiać większość aktywów sektora e-Zdrowie Grupy Comarch, na stanowisko jej prezesa został powołany Piotr Piątosa (RB-16-2015 z dnia 2 czerwca 2015 r.).

W dniu 19 stycznia 2015 r. została wpisana do rejestru zmiana nazwy spółki Volatech Capital Advisors S.A. na Metrum Capital S.A.

W dniu 20 stycznia 2015 r. została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Comarch Oy na Comarch Technologies Oy.

W dniu 5 lutego 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch SRL w Mediolanie we Włoszech.

W dniu 2 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch Malaysia SDN. BHD. w Kuala Lumpur, w Malezji o kapitale zakładowym w wysokości 2 RM (2,05 PLN wg kursu z dnia 2 kwietnia 2015 r.), z czego 50% było w posiadaniu Comarch S.A. W dniu 7 maja 2015 roku Comarch S.A. nabyła udział w spółce Comarch Malaysia SDN. BHD. od dotychczasowego udziałowca i posiada aktualnie 100% udziałów tej spółki. W dniu 8 czerwca 2015 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego spółki do 500 000 RM (500 050 PLN wg kursu z dnia 8 czerwca 2015 r.), tj. o 499 998 udziałów, dzielonego na 500 000 udziałów zwykłych o wartości 1,00 RM każdy.

W dniu 16 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) w Montrealu w Kanadzie.

W dniu 8 maja 2015 roku Walne Zgromadzenie Comarch Yazilim A.S. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki z 100 000 TL (134 300 PLN wg kursu z dnia 8 maja 2015 r.) do 600 000 TL (806 580 PLN wg kursu z dnia 8 maja 2015 r.). Kapitał został w całości opłacony. W dniu 5 czerwca 2015 roku podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane.

W dniu 25 czerwca 2015 r. została podjęta uchwała o zmianie firmy Infrastruktura24 S.A. na Comarch Infrastruktura S.A.

W dniu 1 lipca 2015 r. zarejestrowane zostało połączenie poprzez przejęcie przez iMed24 S.A. spółki ESAProjekt sp. z o.o. Równocześnie z połączeniem nastąpiła zmiana nazwy spółki iMed24 S.A. – jako spółki przejmującej – na Comarch Healthcare S.A. Jednocześnie został podwyższony kapitał zakładowy Comarch Healthcare S.A. do kwoty 5 328 806,00 zł. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-26-2015 z dnia 7 lipca 2015 r.

W dniu 7 lipca 2015 r. została podpisana warunkowa umowa nabycia udziałów spółki Goldcup 111447 AB w Szwecji przez Comarch S.A. 100% udziałów zostało nabytych w dniu 18 sierpnia 2015 r. za kwotę 50 000 SEK (22 080 PLN wg kursu z dnia 18 sierpnia 2015 r.). W dniu 28 sierpnia 2015 r. zarejestrowana została zmiana nazwy spółki na Comarch AB.

W dniu 13 lipca 2015 r. zarejestrowano spółkę Comarch Pointshub, Inc. w Rosemont, IL. W dniu 17 lipca 2015 r. spółka Comarch Pointshub Inc., spółka zależna Comarch S.A., podpisała warunkową umowę objęcia 4 250 000 udziałów spółki Thanks Again LLC za łączną kwotę 8 000 000 USD (30 140 800 PLN wg kursu z dnia 17 lipca 2015 r.). Obejmowane udziały będą stanowić 42,5% udziałów w spółce Thanks Again LLC i będą uprawniać do 42,5% wszystkich głosów na zgromadzeniu wspólników spółki. Objęcie udziałów miało nastąpić w terminie 5 dni roboczych licząc od dnia spełnienia się warunków określonych w umowie, przy czym warunki te powinny zostać spełnione w ciągu 30 dni od dnia zawarcia umowy. Spółka Thanks Again LLC jest operatorem systemów lojalnościowych dla lotnisk w Ameryce Północnej. Warunki określone w umowie zostały spełnione i w dniu 24 sierpnia 2015 r. nastąpiło objęcie udziałów spółki Thanks Again LLC.

W dniu 16 lipca 2015 r. dokonano podniesienia kapitału w spółce Comarch Software Spain S.L.U. o 250 000 EUR, tj. z 250 000 EUR (1 027 775 PLN wg kursu z dnia 16 lipca 2015 r.) do 500 000 EUR (2 055 550 PLN wg kursu z dnia 16 lipca 2015 r.).

W dniu 29 lipca 2015 r. została podjęta uchwała w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego Comarch SRL z 50 000 EUR (207 260 PLN wg kursu z dnia 29 lipca 2015 r.) na 200 000 EUR (829 040 PLN wg kursu z dnia 29 lipca 2015 r.).

W dniu 17 sierpnia 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Management sp. z o.o. SKA podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 140 110 zł do kwoty 170 110 zł poprzez emisję 30 000 akcji serii D o wartości 1 zł każda.

W dniu 18 sierpnia 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 1 315 akcji w celu umorzenia.

W dniu 20 sierpnia 2015 r. zmiana firmy Infrastruktura24 S.A. na Comarch Infrastruktura S.A. została zarejestrowana w KRS.

W dniu 3 września 2015 r. została podjęta uchwała o zmianie firmy spółki iReward24 S.A. na Comarch Pointshub S.A. W dniu 5 października 2015 r. zarejestrowana została zmiana firmy spółki iReward24 S.A. na Comarch Pointshub S.A.

W dniu 16 października 2015 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. SKA do kwoty 170 110 zł.

W dniu 26 października 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 5 328 806 zł do kwoty 6 014 806 zł poprzez emisję 686 000 akcji serii M o wartości nominalnej 1 zł każda. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 31 grudnia 2015 r.

W dniu 26 października 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 26 000 akcji w celu umorzenia.

W dniu 11 listopada 2015 r. została zawarta umowa nabycia przez Comarch S.A. 100 000 akcji spółki Comarch Argentina S.A. z siedzibą w Buenos Aires (100% w kapitale zakładowym), każdy o nominalnej wartości 1 ARS, za kwotę nominalną 100 000 ARS (tj. 41 280 PLN wg kursu z dnia 10 listopada 2015 r.).

Na podstawie uchwał jedynego wspólnika z dnia 10 grudnia 2015 r. dokonano zmian w kapitale zakładowym Comarch S.A.S.. W pierwszej kolejności obniżono kapitał zakładowy z 2 500 000 EUR do 308 429 EUR (1 339 816 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. obniżenie o 2 191 571 EUR (9 520 184 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), a następnie podwyższono o 3 000 000 EUR (13 032 000 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.). Aktualna wysokość kapitału zakładowego Comarch S.A.S. to 3 308 429 EUR. Zmiana kapitału jest skuteczna od 17 grudnia 2015 r.

W dniu 10 grudnia 2015 r. spółki Comarch S.A.S. i Comarch S.A. (dotychczasowi wspólnicy w spółce Comarch R&D SARL) zawarły umowę sprzedaży udziałów, w wyniku której Comarch S.A. zakupił od Comarch S.A.S. 525 udziałów (70% w kapitale zakładowym) w Comarch R&D SARL za łączną kwotę 70 000 EUR (304 080 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. 133,33 EUR (579,19 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.) za jeden udział. Od dnia 10 grudnia 2015 r. Comarch S.A. jest jedynym wspólnikiem w spółce Comarch R&D SARL.

W dniu 21 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Comarch Management sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 250 000 zł do kwoty 300 000 zł poprzez utworzenie 500 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. Udziały zostały objęte przez dotychczasowego jedynego wspólnika, spółkę Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie.

17.3. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch po dacie bilansu

W dniu 15 stycznia 2016 r. dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Comarch SRL z 200 000 EUR na 700 000 EUR, tj. o 500 000 EUR (2 203 750 PLN wg kursu z dnia 15 stycznia 2016 r.).

W dniu 22 stycznia 2016 r. podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. do kwoty 300 000 zł zostało zarejestrowane w KRS.

W dniu 4 kwietnia 2016 r. została podjęta uchwała w przedmiocie podwyższenie kapitału zakładowego spółki Comarch Sistemas LTDA z kwoty 1 000 BRL do kwoty 1 000 000 BRL. Spółka Comarch AG nabyła 799 200 udziałów po cenie nominalnej 1 BRL każdy i posiada obecnie 80% udziałów o łącznej wartości 800 000 BRL, natomiast spółka Comarch Software und Beratung AG nabyła 199 800 udziałów po cenie nominalnej 1 BRL każdy i posiada obecnie ma 20% udziałów o łącznej wartości 200 000 BRL. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 14 kwietnia 2016 r.

18. Oddziały Comarch S.A.

W dniu 31 grudnia 2015 r. Comarch S.A. posiadała oddziały w następujących miejscowościach:

- Tirana (oddział w Albanii),
- Białystok,
- Bielsko-Biała,
- Gdańsk,
- Gliwice,
- Katowice,
- Kielce,
- Kraków,
- Lublin,
- Łódź,
- Poznań,
- Rzeszów,
- Tarnów,
- Warszawa,
- Wrocław.

Działalność prowadzona w oddziałach nie odbiega charakterem od podstawowej działalności Spółki.

19. Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

Nie wystąpiły.

20. Objaśnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Spółka nie publikowała prognozy wyników na 2015 rok.

21. Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte zyski oraz ich ocena

Nie wystąpiły.

22. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem emitenta i jego grupą kapitałową

Nie wystąpiły.

23. Dane dotyczące umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

Zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi, Rada Nadzorcza Comarch S.A. podjęła uchwałę nr 01/06/2015 z dnia 26 czerwca 2015 r. w sprawie wyboru Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. jako podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Comarch S.A. Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. z siedzibą w Warszawie przy Al. Jana Pawła II 19, posiada uprawnienia do badania sprawozdań finansowych i jest wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 73. Comarch S.A. korzystała w przeszłości z usług Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. w zakresie przeglądu sprawozdań finansowych za I półrocze lat 2006-2009 oraz 2011-2014 oraz badania sprawozdań finansowych Spółki Comarch S.A. i rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych Spółki Comarch S.A. za lata 2006-2009 oraz 2011-2014. Umowa została zawarta na okres 2 lat.

Szczegóły dotyczące wynagrodzenia podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostały zawarte w nocie 46 sprawozdania finansowego. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-24-2015.

24. System kontroli programów akcji pracowniczych

Nie dotyczy.

25. Opis prowadzonej polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej

Spółka Comarch S.A. od lat podejmuje liczne działania prospołeczne m.in. poprzez aktywne wspieranie sportu, obejmowanie mecenatem wydarzeń kulturalnych, wspieranie edukacji i rozwoju nauki oraz angażowanie się w pomoc najbardziej potrzebującym.

Sport

Spółka najaktywniej wspiera sport. Promuje zarówno rozwój sportu jak i aktywny tryb życia wśród swoich pracowników. Comarch S.A. jest głównym, tytularnym sponsorem najstarszego klubu sportowego w Polsce - MKS Cracovia SSA. Mecenat Comarch nad klubem trwa 14 lat (od 2001 r.). Cracovia, klub o ponad stuletniej historii, legenda polskiego piłkarstwa, dzięki Comarch znów stał się marką w polskim sporcie. Drużyna piłkarska to pięciokrotny mistrz Polski. Drużyna hokejowa po raz jedenasty zdobyła tytuł mistrzowski. Comarch S.A. objęła również swoim mecenatem szwajcarski klub piłkarski Zug 98.

Comarch oprócz wsparcia finansowego klubów sportowych propaguje wśród swoich pracowników pasję do sportu. Głównym punktem corocznej imprezy firmowej są zawody sportowe, a pracownicy Comarch rywalizują w różnych dyscyplinach: siatkówka, piłka nożna, lekkoatletyka.

Comarch promuje również jazdę na rowerze, jako alternatywny środek transportu w drodze do pracy, nie tylko poprzez organizowanie parkingów rowerowych. W wielu lokalizacjach pracownicy mogą skorzystać z darmowego serwisu dla swoich jednośladów czy samoobsługowych stacji naprawczych. Ponadto w 2015 roku pracownicy Comarch rywalizowali ze sobą podczas zawodów biegowych Comarch ON Run oraz rajdu rowerowego Comarch ON Bike. Z kolei spotkanie „Jesienne Śniadanie Rowerowe”, w którym wzięli udział najwytrwalsi firmowi cykliści, było okazją do podsumowania sezonu rowerowego oraz promowania zasad bezpiecznej jazdy.

Edukacja i rozwój nauki

Popularyzacja wiedzy dotyczącej najnowszych technologii IT nie tylko poprzez sponsoring konferencji czy spotkań branżowych to kolejna z inicjatyw podejmowanych przez Comarch S.A. Od lat firma aktywnie współpracuje ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi. Pracownicy merytorycznie wspierają różne projekty, konkursy, warsztaty czy konferencje naukowe.

W ubiegłym roku Comarch S.A. po raz pierwszy włączyła się także w organizację Małopolskiej Nocy Naukowców. Konferencja ta na przestrzeni lat na trwałe wpisała się w kalendarz popularnonaukowych wydarzeń województwa małopolskiego.

Spółka w 2015 roku zainauguowała również Technology Cup. Jest to konkurs skierowany głównie do studentów oraz absolwentów (do dwóch lat od ukończenia studiów) zainteresowanych budową rozwiązań softwarowych oraz hardwarowych mogących mieć wpływ na przyszłe losy świata. Projekty można było zgłaszać w trzech kategoriach: Smart Gadget, Health devices i Open.

Mecenat kulturalny

W 2015 r. Comarch S.A. już po raz 14. sponsorowała koncert Last Night of the Proms w Krakowie, inspirowany najważniejszym wydarzeniem życia muzycznego Wielkiej Brytanii.

Spółka wspiera również nowe wydarzenia, które dopiero pojawią się na kulturalnej mapie Krakowa. Między 21 lipca a 15 sierpnia 2015 r. odbyła się pierwsza edycja Mariackiego Festiwalu Organowego. Comarch S.A. została partnerem głównym tego wydarzenia. Na Festiwal złożył się cykl pięciu koncertów, podczas których wystąpiły znakomite nazwiska związane z kunsztem organowego brzmienia. Wydarzenie miało na celu przede wszystkim popularyzację muzyki organowej, zarówno w środowisku profesjonalnych muzyków, jak i wśród amatorów-melomanów.

Działalność charytatywna

Co roku, z okazji Dnia Dziecka, pracownicy Comarch organizują zbiórki rzeczowe dla wychowanków domów dziecka oraz innych placówek opiekuńczo-wychowawczych. Tradycją stało się również, że w okresie Świąt Bożego Narodzenia Comarch angażuje się w przygotowanie świątecznych paczek dla podopiecznych organizacji pożytku publicznego. W ubiegłym roku wsparcie otrzymały m.in.: Fundacja Agape oraz Stowarzyszenie Wiosna, w ramach akcji „Szlachetna Paczka”. W 2015 roku w ośmiu oddziałach firmy w Polsce zostały przeprowadzone zbiórki rzeczowe dla „mieszkańców” 9 schronisk dla bezdomnych zwierząt. Ta akcja została zorganizowana z okazji Światowego Dnia Zwierząt.

Spółka systematycznie dokonuje darowizn pieniężnych oraz w formie sprzętu komputerowego na rzecz wybranych organizacji charytatywnych, organizacji promujących kulturę fizyczną i zdrowie, placówek oświatowych oraz na cele kultu religijnego.

Ponadto Comarch promuje wśród pracowników lokalne imprezy sportowe oraz zachęca do aktywnego w nich udziału. W 2015 roku lubelska drużyna Comarch zagrała w charytatywnym turnieju piłki nożnej „Mistrzostwa Lublina Branży IT”. Comarch wystartował również w kilku charytatywnych imprezach biegowych. Najliczniej firma reprezentowana była podczas Poland Business Run, w którym wystartowało 150 osób z Krakowa i Warszawy.

26. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej**26.1. Postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, w których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta**

Nie wystąpiły.

26.2. Dwa lub więcej postępowań dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności, których łączna wartość stanowi odpowiednio co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta wraz ze stanowiskiem emitenta w tej sprawie

Nie wystąpiły.

Kraków, 28 kwietnia 2016 roku

Janusz Filipiak Prezes Zarządu	Marcin Dąbrowski Wiceprezes Zarządu	Paweł Prokop Wiceprezes Zarządu
Andrzej Przewięźlikowski Wiceprezes Zarządu	Zbigniew Rymarczyk Wiceprezes Zarządu	Konrad Tarański Wiceprezes Zarządu
Marcin Warwas Wiceprezes Zarządu		

Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdań finansowych

Zarząd Comarch S.A. oświadcza, że wedle naszej najlepszej wiedzy, roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok 2015 i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową emitenta oraz jego wynik finansowy, oraz że sprawozdanie z działalności emitenta zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji emitenta, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Kraków, 28 kwietnia 2016 roku

Janusz Filipiak Prezes Zarządu	Marcin Dąbrowski Wiceprezes Zarządu	Paweł Prokop Wiceprezes Zarządu
Andrzej Przewięźlikowski Wiceprezes Zarządu	Zbigniew Rymarczyk Wiceprezes Zarządu	Konrad Tarański Wiceprezes Zarządu
Marcin Warwas Wiceprezes Zarządu		

Oświadczenie Zarządu w sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zarząd Comarch S.A. oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego za rok 2015 został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten i biegli rewidenci, dokonujący badania tego sprawozdania, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Kraków, 28 kwietnia 2016 roku

Janusz Filipiak Prezes Zarządu	Marcin Dąbrowski Wiceprezes Zarządu	Paweł Prokop Wiceprezes Zarządu
Andrzej Przewięźlikowski Wiceprezes Zarządu	Zbigniew Rymarczyk Wiceprezes Zarządu	Konrad Tarański Wiceprezes Zarządu
Marcin Warwas Wiceprezes Zarządu		

**OŚWIADCZENIE ZARZĄDU COMARCH S.A.
O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO
W 2015 ROKU**

1.	OKREŚLENIE ZBIORU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO, KTÓREMU PODLEGA EMITENT	3
2.	POSTANOWIENIA ZBIORU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO, OD KTÓRYCH EMITENT ODSTĄPIŁ I WYJAŚNIENIE PRZYCZYŃ TEGO ODSTĄPIENIA.....	3
3.	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY BEZPOŚREDNIO LUB POŚREDNIO ZNA CZNE PAKIETY AKCJI WG STANU NA DZIEŃ 28 KWIECZNIA 2016 R.	5
4.	POSIADACZE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, KTÓRE DAJĄ SPECJALNE UPRAWNIENIA KONTROLNE WRAZ Z OPISEM TYCH UPRAWNIEŃ	5
5.	WSZELKIE OGRANICZENIA ODNOŚNIE DO WYKONYWANIA PRAWA GŁOSU, TAKIE JAK OGRANICZENIE WYKONYWANIA PRAWA GŁOSU PRZEZ POSIADANIE OKREŚLONEJ CZĘŚCI LUB LICZBY GŁOSÓW, OGRANICZENIA CZASOWE DOTYCZĄCE PRAWA GŁOSU LUB ZAPISY, ZGODNIE Z KTÓRYMI, PRZY WSPÓŁPRACY SPÓŁKI, PRAWA KAPITAŁOWE ZWIĄZANE Z PAPIERAMI WARTOŚCIOWYMI SĄ ODDZIELONE OD POSIADANIA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	5
6.	WSZELKIE OGRANICZENIA DOTYCZĄCE PRZENOSZENIA PRAWA WŁASNOŚCI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH EMITENTA.....	5
7.	ZASADY DOTYCZĄCE POWOŁYWANIA I ODWOŁYWANIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH ORAZ ICH UPRAWNIEŃ, W SZCZEGÓLNOŚCI PRAWO DO PODJĘCIA DECYZJI O EMISJI LUB WYKUPIE AKCJI	6
8.	OPIS ZASAD ZMIANY STATUTU LUB UMOWY SPÓŁKI EMITENTA	6
9.	SPOSÓB DZIAŁANIA WALNEGO ZGROMADZENIA I JEGO ZASADNICZE UPRAWNIENIA ORAZ OPIS PRAW AKCJONARIUSZY I SPOSOBU ICH WYKONYWANIA, W SZCZEGÓLNOŚCI ZASADY WYNIKAJĄCE Z REGULAMINU WALNEGO ZGROMADZENIA, JEŻELI TAKI REGULAMIN ZOSTAŁ UCHWALONY, O ILE INFORMACJE W TYM ZAKRESIE NIE WYNIKAJĄ WPROST Z PRZEPISÓW PRAWA.....	6
10.	SKŁAD OSOBOWY I ZMIANY, KTÓRE W NIM ZASZŁY W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU OBROTOWEGO, ORAZ OPIS DZIAŁANIA ORGANÓW ZARZĄDZAJĄCYCH, NADZORUJĄCYCH LUB ADMINISTRUJĄCYCH EMITENTA ORAZ ICH KOMITETÓW...7	
11.	OPIS GŁÓWNYCH CECH STOSOWANYCH W PRZEDSIĘBIORSTWIE EMITENTA SYSTEMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ODNIESIENIU DO PROCESU SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH I SKONSOLIDOWANYCH SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	12

Oświadczenie Zarządu Comarch S.A. dotyczące stosowania w spółce zasad ładu korporacyjnego sporządzone zgodnie z § 91 ust. 5 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

1. Określenie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega emitent

Comarch S.A., Spółka notowana na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., podlegała w 2015 roku zasadom ładu korporacyjnego określonym w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” (załącznik do uchwały Rady Giełdy Nr 19/1307/2012 z 21 listopada 2012 r.). Treść zasad jest dostępna na stronie internetowej www.gpw.pl/dobre_praktyki_spolek_regulacje, która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie poświęconą tym zagadnieniom.

Dokument dzieli się na cztery części:

- I. Rekomendacje dotyczące dobrych praktyk spółek giełdowych,
- II. Dobre praktyki realizowane przez zarządy spółek giełdowych,
- III. Dobre praktyki stosowane przez członków rad nadzorczych,
- IV. Dobre praktyki stosowane przez akcjonariuszy.

W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 30 kwietnia 2015 r., Zarząd Comarch S.A. przekazał, zgodnie z treścią §29 ust. 5 regulaminu giełdy, raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. w 2014 roku.

Od 2016 r. Spółka podlega zasadom przyjętym w dniu 13 października 2015 r. przez Radę Giełdy, uchwałą Nr 26/1413/2015 w sprawie przyjęcia nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”. Treść zasad jest dostępna na stronie internetowej www.gpw.pl/dobre_praktyki_spolek_regulacje, która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie poświęconą tym zagadnieniom.

2. Postanowienia zbioru zasad ładu korporacyjnego, od których emitent odstąpił i wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

a) Rekomendacje dotyczące dobrych praktyk spółek giełdowych

5. Spółka powinna posiadać politykę wynagrodzeń oraz zasady jej ustalania. Polityka wynagrodzeń powinna w szczególności określać formę, strukturę i poziom wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających. Przy określaniu polityki wynagrodzeń członków organów nadzorujących i zarządzających spółki powinno mieć zastosowanie zalecenie Komisji Europejskiej z 14 grudnia 2004 r. w sprawie wspierania odpowiedniego systemu wynagrodzeń dyrektorów spółek notowanych na giełdzie (2004/913/WE), uzupełnione o zalecenie KE z 30 kwietnia 2009 r. (2009/385/WE).

Comarch S.A. posiada politykę wynagrodzeń, która określa formę, strukturę i poziom wynagrodzeń pracowników Spółki, w tym członków organów zarządzających i nadzorczych. System wynagradzania członków organów zarządzających zapewnia powiązanie wynagrodzeń z wynikami finansowymi Spółki i efektami pracy wynagradzanych osób.

W systemie wynagradzania stosowanym przez Comarch S.A. uwzględniona została znaczna część zasad wynikających z zalecenia Komisji Europejskiej z 14 grudnia 2004 r. w sprawie wspierania odpowiedniego systemu wynagrodzeń dyrektorów spółek notowanych na giełdzie (2004/913/WE) i zaleceń KE z 30 kwietnia 2009 r. (2009/385/WE), m.in.:

a) łączne wynagrodzenia oraz inne świadczenia dla członków organów zarządzających i nadzorczych Spółki są ujawniane w rocznych sprawozdaniach finansowych,

b) programy opcyjne są zatwierdzane przez walne zgromadzenie akcjonariuszy Spółki a szczegółowe regulacje dotyczące programu opcyjnego dla członków organów zarządzających i nadzorczych Spółki są ujawniane w sprawozdaniach finansowych,

c) system wynagradzania określa stałe i zmienne elementy wynagradzania Zarządu, zmienne składniki wynagrodzeń są powiązane z góry określonymi kryteriami wynikowymi,

d) wysokość odpraw z tytułu rozwiązania umowy o pracę nie przekracza dwuletniego stałego wynagrodzenia,

e) akcje nie stanowią formy wynagrodzenia dyrektorów niewykonawczych oraz członków organu nadzorczego,

Polityka wynagrodzeń Spółki nie uwzględnia jednak wszystkich zaleceń Komisji Europejskiej, m.in.:

a) polityka wynagrodzeń nie jest poddawana każdorazowo pod głosowanie walnego zgromadzenia akcjonariuszy,

b) Spółka nie prezentuje na stronie internetowej „deklaracji dotyczącej wynagrodzeń” (szczegółowe informacje na ten temat dostępne są w sprawozdaniach finansowych),

c) prawa własności akcji, w przypadku realizacji opcji na akcje, mogą nabierać mocy przed upływem 3 lat od czasu ich przyznania, nie jest wymagane zachowanie określonej liczby akcji do czasu zakończenia pełnienia funkcji przez członków organów zarządzających,

d) w Spółce nie funkcjonuje Komisja ds. Wynagrodzeń.

Członkowie organów zarządzających mogą być również zatrudnieni przez Spółkę na podstawie umowy o pracę, na warunkach określonych w obowiązujących w Spółce regulaminach oraz w Kodeksie Pracy. Wysokość wynagrodzenia z tytułu umów o pracę członków Zarządu oraz wysokość ryczałtu za posiedzenie Zarządu ustala Rada Nadzorcza w drodze podjętej uchwały.

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej są ustalane poprzez uchwałę Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki.

Spółka nie przewiduje w najbliższym czasie zmian w stosowanej polityce wynagradzania.

9. GPW rekomenduje spółkom publicznym i ich akcjonariuszom, by zapewniły one zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru w przedsiębiorstwach, wzmacniając w ten sposób kreatywność i innowacyjność w prowadzonej przez spółki działalności gospodarczej.

Spółka dokłada wszelkich starań, aby zapewnić zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru w przedsiębiorstwach. Zgodnie z Regulaminem pracy pracowników Comarch S.A., pracodawca jest zobowiązany m.in. „*przeciwdziałać dyskryminacji w zatrudnieniu, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną.*” Ponadto pracownicy Comarch S.A. „*powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także bez względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.*” Polityka Comarch S.A. nie stawia żadnych barier ze względu na płeć, poglądy, orientację seksualną, pochodzenie rasowe lub etniczne w zakresie zatrudniania i polityki kadrowej, nie przyczynia się do dyskryminacji, bezpośredniej lub pośredniej, ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną.

W składzie siedmioosobowej rady nadzorczej Comarch S.A. znajdują się cztery kobiety. W skład siedmioosobowego zarządu Comarch S.A. wchodzi wyłącznie mężczyźni, co związane jest przede wszystkim z charakterem prowadzonej przez Spółkę działalności i specyfiką branży IT, w której mężczyźni stanowią znaczącą większość. Należy również podkreślić, że obecni członkowie zarządu Comarch S.A. to osoby związane ze Spółką od wielu lat, (stanowiska zarządcze pełnią powyżej 5 lat), posiadające szeroką wiedzę w zakresie wiedzy technologicznej z obszaru IT i kwalifikacje konieczne na sprawowanych stanowiskach. W związku z powyższym należy zakładać, że w najbliższej przyszłości w tym organie zarządzającym nie nastąpią zmiany w zakresie udziału kobiet.

W Comarch S.A. jest tendencja do zwiększenia procentowego zatrudnienia kobiet, jednak przy zatrudnieniu brane są pod uwagę przede wszystkim kwalifikacje pracownika a nie płeć, więc mężczyźni mają równe szanse na zatrudnienie na dane stanowisko. Panie stanowią ok. 28% pracowników zatrudnionych w Comarch S.A., a 21% kadry kierowniczej Spółki, co stanowi wysoki udział kobiet w całości zatrudnienia, szczególnie biorąc pod uwagę techniczny charakter działalności spółki informatycznej.

12. Spółka powinna zapewnić akcjonariuszom możliwość wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia, poza miejscem odbywania walnego zgromadzenia, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Akcjonariusz może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnictwo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu powinno być udzielone na piśmie lub w postaci elektronicznej. Udzielenie pełnomocnictwa w postaci elektronicznej nie wymaga opatrzenia bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Głosowanie może odbywać się z użyciem komputerowego systemu oddawania i obliczania głosów. Spółka nie przewiduje możliwości głosowania korespondencyjnego, głosowania przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej ani uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, jednakże zapewnia transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym i dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym. Ze względu na aktualną strukturę akcjonariatu (stosunkowo małe rozproszenie akcjonariuszy) w opinii Spółki wprowadzenie głosowania korespondencyjnego lub głosowania przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie jest w chwili obecnej uzasadnione.

3. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wg stanu na dzień 28 kwietnia 2016 r.

Akcjonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	2 674 488	32,88	6 246 488	41,30
Elżbieta Filipiak	846 000	10,40	4 230 000	27,96
Pozostali członkowie Zarządu	91 622	1,13	129 222	0,85
Inni akcjonariusze	4 521 239	55,59	4 521 239	29,89
Razem	8 133 349	100,00	15 126 949	100,00

4. Posiadacze papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne wraz z opisem tych uprawnień

Janusz Filipiak, Prezes Zarządu Comarch S.A., jest posiadaczem 893 000 akcji uprzywilejowanych co do głosu (1:5). Przysługuje z nich 4 465 000 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Elżbieta Filipiak, Przewodniczący Rady Nadzorczej Comarch S.A. jest posiadaczem 846 000 akcji uprzywilejowanych co do głosu (1:5). Przysługuje z nich 4 230 000 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Paweł Prokop, Wiceprezes Zarządu Comarch S.A. jest posiadaczem 9 400 akcji uprzywilejowanych co do głosu (1:5). Przysługuje z nich 47 000 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

5. Wszelkie ograniczenia odnośnie do wykonywania prawa głosu, takie jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadanie określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

Nie dotyczy.

6. Wszelkie ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych emitenta

Zgodnie z treścią art. 8 pkt 5 statutu Comarch S.A.

„5. Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. W przypadku odmowy zbycia, Zarząd w terminie 2 miesięcy od zgłoszenia Spółce zamiaru przeniesienia akcji wyznacza nabywcę oraz cenę akcji. Cena akcji nie może być niższa niż średnia cena giełdowa z trzech ostatnich miesięcy poprzedzających miesiąc zgłoszenia, pod warunkiem, że akcje Spółki będą w obrocie giełdowym. W przeciwnym przypadku cena akcji nie może być niższa niż wartość księgową przypadająca na akcję na ostatni dzień bilansowy. Cena jest płatna w terminie jednego miesiąca od dnia uchwały Zarządu wskazującej nabywcę akcji.”

7. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

A) Zasady powoływania i odwoływania

Zgodnie z treścią statutu Spółki Zarząd Spółki składa się z 2 do 8 osób powoływanych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie. Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji trwającej trzy lata. Walne Zgromadzenie ustala zasady i regulaminy wynagrodzenia dla członków Zarządu, przy czym kompetencja ta może zostać przekazana częściowo lub w całości Radzie Nadzorczej. Rada Nadzorcza może z ważnych powodów zawiesić w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz może delegować członków Rady Nadzorczej na okres nie dłuższy niż 3 miesiące do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację lub z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności.

B) Uprawnienia zgodnie z art. 9, 20 - 22 Statutu Comarch S.A. i Kodeksem Spółek Handlowych (KSH)

- Zarząd może ustanawiać prokurentów.
- Do składania oświadczeń w imieniu Spółki oraz reprezentowania Spółki przed Sądem i poza Sądem upoważnieni byli w 2015 roku jednoosobowo Prezes Zarządu albo dwu członków Zarządu działających łącznie lub też jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem.
- W umowach pomiędzy Spółką, a członkami Zarządu oraz w sporach z nimi reprezentuje Spółkę Rada Nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą Walnego Zgromadzenia. Rada Nadzorcza może upoważnić w drodze uchwały jednego lub więcej członków Rady Nadzorczej do dokonywania takich czynności prawnych.
- Organizację wewnętrzną Spółki określa Zarząd.
- Zgodnie z art. 445 i art. 446 Kodeksu Spółek Handlowych walne zgromadzenie podejmuje uchwałę w sprawie zmiany statutu przewidującą upoważnienie zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego w granicach kapitału docelowego. Zgodnie z art. 9 ust. pkt 5 Statutu Comarch S.A. w ramach kapitału docelowego Zarząd Spółki może wydawać akcje tylko w zamian za wkłady pieniężne oraz nie może wydawać akcji uprzywilejowanych lub przyznawać akcjonariuszowi osobistych uprawnień, o których mowa w art. 354 Kodeksu Spółek Handlowych. W zakresie wszystkich spraw związanych z podwyższeniem kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego, w szczególności w sprawie wyłączenia lub ograniczenia prawa poboru oraz ustalenia ceny emisyjnej, wymagane jest uzyskanie zgody Rady Nadzorczej.

8. Opis zasad zmiany statutu lub umowy spółki emitenta

Podejmowanie uchwał w sprawie zmian w statucie, w tym podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego oraz uchwały o istotnej zmianie przedmiotu działalności Spółki należy do kompetencji walnego zgromadzenia.

9. Sposób działania walnego zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa

1. Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne.
2. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Zarząd zwołuje najpóźniej do końca czerwca każdego roku.
3. Walne Zgromadzenia zwołuje się zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych, Statutem Spółki i Regulaminem Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 28 czerwca 2010 r.

4. Zgromadzenia odbywają się w siedzibie Spółki.
5. W Walnym Zgromadzeniu powinno uczestniczyć co najmniej dwóch członków Zarządu Spółki i co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej.
6. Na Walnym Zgromadzeniu obecny jest biegły rewident, jeżeli przedmiotem obrad Walnego Zgromadzenia są sprawy finansowe Spółki.
7. Dopuszczalny jest udział w Walnym Zgromadzeniu przedstawicieli mediów jako publiczności.
8. Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu Spółki przysługuje osobom będącym akcjonariuszami Spółki na 16 (szesnastu) dni przed datą Walnego Zgromadzenia.
9. Akcjonariusz będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.
10. Akcjonariusz nie będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w jego imieniu lub przez pełnomocnika.
11. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia kieruje obradami, podejmuje decyzje w sprawach proceduralnych i porządkowych oraz jest uprawniony od interpretowania niniejszego Regulaminu.
12. Do czynności Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia należy m.in.:
  - a) czuwanie nad sprawnym przebiegiem obrad zgodnie z ustalonym porządkiem i procedurą,
  - b) udzielanie głosu,
  - c) przyjmowanie wniosków i projektów uchwał, poddawanie ich pod dyskusję oraz
  - d) zarządzanie i przeprowadzanie głosowań.
13. Walne Zgromadzenie dokonuje wyboru trzyosobowej Komisji Skrutacyjnej spośród kandydatów zgłoszonych przez Przewodniczącego Zgromadzenia. Do jej obowiązków należy czuwanie nad prawidłowym przebiegiem każdego głosowania, nadzorowanie obsługi głosowania oraz sprawdzanie i ogłaszanie wyników. W przypadku gdy w Walnym Zgromadzeniu bierze udział niewielka ilość akcjonariuszy nie przeprowadza się wyborów Komisji Skrutacyjnej, chyba że akcjonariusz lub pełnomocnik zgłosi wniosek o dokonanie wyboru Komisji Skrutacyjnej. W przypadku nie przeprowadzenia wyborów Komisji Skrutacyjnej jej uprawnienia wykonuje Przewodniczący Walnego Zgromadzenia.
14. Walne Zgromadzenie podejmuje decyzje w formie uchwał, przyjmowanych w głosowaniu jawnym z następującym zastrzeżeniem, że tajne głosowanie zarządza się w przypadku:
  - a) głosowania nad wyborem lub odwołaniem członków organów Spółki lub likwidatorów,
  - b) wniosków o pociągnięcie do odpowiedzialności członków organów Spółki lub likwidatorów,
  - c) w sprawach osobowych,
  - d) żądania zgłoszonego przez choćby jednego akcjonariusza,
  - e) w innych przypadkach określonych w obowiązujących przepisach.
15. Akcjonariusze zgłaszają kandydatów na członków Rady Nadzorczej Przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia na piśmie lub ustnie.
16. Zgłaszający kandydaturę na członka Rady Nadzorczej powinien ją szczegółowo uzasadnić, wskazując w szczególności na wykształcenie i doświadczenie zawodowe kandydata.
17. Przed podjęciem uchwał o wyborze członków Rady Nadzorczej, Walne Zgromadzenie podejmuje uchwałę o ilości członków Rady Nadzorczej.
18. Spółka może zorganizować Walne Zgromadzenie w sposób umożliwiający akcjonariuszom udział w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

10. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących emitenta oraz ich komitetów

A) Rada Nadzorcza wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja
Elżbieta Filipiak	Przewodniczący Rady
Maciej Brzeziński	Wiceprzewodniczący Rady
Robert Bednarski	Członek Rady
Danuta Drobnik	Członek Rady
Wojciech Kucharzyk	Członek Rady
Anna Ławrynowicz	Członek Rady
Anna Pruska	Członek Rady

Rada Nadzorcza Comarch S.A. sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Rada Nadzorcza Spółki działa na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu, zasad Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW obowiązujących w Spółce oraz Regulaminu Rady Nadzorczej Spółki uchwalonego dnia 30 czerwca 2003 r. przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (wraz z późniejszymi zmianami). Szczegółowy opis działania Rady Nadzorczej znajduje się w powyższych dokumentach.

Główne zapisy Regulaminu Rady Nadzorczej Comarch S.A.:

1. Rada Nadzorcza składa się z 3 - 7 osób wybieranych przez Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie ustala, w drodze uchwały, przed głosowaniem nad kandydatami na członków Rady Nadzorczej, liczbę członków Rady Nadzorczej.
2. Członków Rady Nadzorczej powołuje się na okres wspólnej kadencji trwającej trzy lata.
3. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje czynności osobiście. Każdy z członków Rady Nadzorczej może być odwołany przed upływem kadencji. Członkowie Rady Nadzorczej mogą być wybierani ponownie.
4. Walne Zgromadzenie wybiera spośród członków Rady Nadzorczej – Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, a w miarę potrzeb także Sekretarza Rady.
5. Przewodniczący Rady Nadzorczej:
  - a) zwołuje posiedzenia Rady Nadzorczej;
  - b) prowadzi posiedzenia Rady Nadzorczej; oraz
  - c) otwiera obrady Walnego Zgromadzenia Spółki.
6. W razie nieobecności Przewodniczącego funkcje te sprawuje Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej.
7. Spośród swoich członków Rada Nadzorcza może wybierać komitety nadzorujące określony sektor działalności Spółki, w szczególności komitet ds. audytu.
8. Komitety te mogą odbywać odrębne posiedzenia. Komitety mogą podejmować uchwały, których przedmiotem mogą być wnioski pokontrolne dotyczące funkcjonowania Spółki.
9. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zarząd lub inny członek Rady Nadzorczej może żądać od Przewodniczącego Rady Nadzorczej zwołania posiedzenia Rady Nadzorczej, podając proponowany porządek posiedzenia. Przewodniczący Rady Nadzorczej zobowiązany jest do zwołania posiedzenia w terminie 2 tygodni od otrzymania wniosku. Jeżeli posiedzenie nie zostanie zwołane zgodnie ze zdaniem powyższymi wnioskodawca może zwołać posiedzenie samodzielnie.
10. Porządek posiedzenia Rady Nadzorczej jest ustalany przez podmiot zwołujący posiedzenie Rady Nadzorczej i wraz z materiałami jest przekazywany członkom Rady Nadzorczej 3 (trzy) dni przed planowaną datą posiedzenia, chyba że zachodzą okoliczności uzasadniające skrócenie tego terminu.
11. Porządek posiedzenia Rady Nadzorczej może być zmieniony lub uzupełniony.
12. Posiedzenia Rady Nadzorczej powinny odbywać się co najmniej cztery razy w roku obrotowym.
13. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają większością głosów obecnych. W przypadku równej ilości głosów decydujący jest głos Przewodniczącego.
14. Uchwała Rady Nadzorczej jest ważnie podjęta, jeżeli na posiedzenie Rady Nadzorczej zostali zaproszeni wszyscy jej członkowie i w posiedzeniu uczestniczy więcej niż połowa członków Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej.
15. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte także bez odbycia posiedzenia w drodze pisemnego głosowania, o ile wszyscy członkowie Rady Nadzorczej wyrażą zgodę na piśmie na podejmowanie uchwał w takim trybie.
16. Posiedzenia Rady Nadzorczej mogą się również odbywać przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, takich jak telefon, fax, poczta elektroniczna bądź wykorzystanie sieci "Internet" w inny sposób, telekonferencja, i innych środków telekomunikacyjnych.
17. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał Rady Nadzorczej oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej.
18. Podejmowanie uchwał przez Radę Nadzorczą w trybie, o którym mowa powyżej jest niedopuszczalne w sprawach opisanych w art. 388 § 4 Kodeksu Spółek Handlowych, tj.:
  - a) wyboru Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej;
  - b) powołania i odwołania członka Zarządu;
  - c) zawieszenia w czynnościach członka Zarządu.
19. W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą brać udział członkowie Zarządu. Zarząd Spółki jest zawiadamiany o terminie i porządku obrad posiedzeniach Rady Nadzorczej.

20. Rada Nadzorcza może zapraszać wskazanych członków Zarządu do uczestniczenia w danym posiedzeniu.
21. Na każdym posiedzeniu Rada Nadzorcza jest informowana przez Spółkę o bieżących wynikach finansowych jednostkowych i skonsolidowanych oraz o istotnych sprawach dotyczących działalności Spółki, w tym - jeśli uzasadnia to sytuacja Spółki - o ryzyku związanym z działalnością i sposobach zarządzania tym ryzykiem.
22. Członkowie Zarządu nie uczestniczą w tych częściach posiedzeń Rady Nadzorczej, które dotyczą odwołania, odpowiedzialności oraz ustalania wynagrodzenia członków Zarządu.
23. Posiedzenia Rady Nadzorczej są protokołowane. Protokół powinien zawierać ustalony porządek obrad, imiona i nazwiska obecnych członków Rady Nadzorczej oraz wyniki głosowania nad poszczególnymi uchwałami.
24. Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki.
25. Do szczególnych kompetencji Rady Nadzorczej należy:
- a) ocena rocznego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch;
  - b) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i z działalności Grupy Kapitałowej Comarch oraz wniosków Zarządu Spółki co do podziału zysku albo pokrycia strat;
  - c) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w pkt a) i b);
  - d) nadzorowanie wykonania przez Zarząd uchwał Walnego Zgromadzenia;
  - e) dokonywanie wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Spółki i Grupy Kapitałowej Comarch; Rada Nadzorcza może podjąć uchwałę w przedmiocie określenia ostrzejszych niż wymagane przepisami prawa kryteria niezależności biegłego rewidenta;
  - f) powoływanie i odwoływanie członków Zarządu oraz ustalanie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji członka Zarządu, a także zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu;
  - g) wyrażanie zgody na podwyższenie kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego;
  - h) wyrażanie zgody na nabycie i zbycie nieruchomości lub udziału w nieruchomości;
  - i) wyrażanie zgody na zawarcie z subemitentem umowy, o której mowa w art. 433 § 3 Kodeksu Spółek Handlowych;
  - j) wykonywanie względem członków Zarządu w imieniu Spółki uprawnień wynikających ze stosunków pracy;
  - k) zatwierdzanie strategii rozwoju Spółki;
  - l) opiniowanie przedkładanych przez Zarząd i akcjonariuszy projektów uchwał Walnego Zgromadzenia.
26. Raz w roku Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę, w której zawarta jest własna ocena Rady Nadzorczej na temat sytuacji Spółki. Dokument ten Rada Nadzorcza przedkłada Walnemu Zgromadzeniu.
27. W celu wykonywania swoich obowiązków Rada Nadzorcza ma prawo badać wszystkie dokumenty Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku Spółki. Rada Nadzorcza ma prawo żądania dla swoich potrzeb wykonywania niezbędnych ekspertyz i badań w zakresie spraw będących przedmiotem nadzoru i kontroli.
28. Rada Nadzorcza wykonuje swe czynności kolegialnie. Może jednak delegować członków Rady Nadzorczej do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych.
29. Członek Rady Nadzorczej powinien mieć przede wszystkim na względzie interes Spółki.
30. Członek Rady Nadzorczej zobowiązuje się do informowania pozostałych członków Rady Nadzorczej o zaistniałym konflikcie interesów oraz nie uczestniczy w obradach dotyczących danej sprawy. W przypadku wątpliwości Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę w przedmiocie istnienia konfliktu interesów.
31. Członkowie Rady Nadzorczej zobowiązani są do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji na temat działalności Spółki lub podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Comarch uzyskanych w związku z pełnioną funkcją.
32. Każdy z członków Rady Nadzorczej w terminie 14 dni od dnia wyboru powinien złożyć pisemną informację o ekonomicznych, rodzinnych lub innych powiązaniach członka Rady Nadzorczej z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu. W przypadku osiągnięcia przez jakikolwiek podmiot ilości głosów na Walnym Zgromadzeniu określonej powyżej, Zarząd informuje o tym członków Rady Nadzorczej na piśmie na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej. W takiej sytuacji członkowie Rady Nadzorczej zobowiązani są do złożenia pisemnej informacji o powiązaniach w terminie 14 dni od dnia

posiedzenia, na którym otrzymali informację Zarządu. W przypadku zmiany w powiązaniach, o których mowa powyżej członek Rady Nadzorczej ma obowiązek bez wezwania Spółki aktualizować przekazane wcześniej informacje w terminie 14 dni od zmiany w zakresie powiązań.

33. Członek Rady Nadzorczej delegowany do stałego i indywidualnego sprawowania nadzoru nie może bez zgody Spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik, lub członek organu spółki kapitałowej, bądź uczestniczyć w innej osobie prawnej jako członek organu. Zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej, w przypadku posiadania w niej przez członka Rady Nadzorczej co najmniej 10% udziałów lub akcji bądź prawa do powoływania co najmniej jednego członka zarządu.

34. Zgodę na prowadzenie działalności konkurencyjnej przez członka Rady Nadzorczej delegowanego do stałego i indywidualnego sprawowania nadzoru podejmuje Rada Nadzorcza.

35. Obowiązki członków Rady Nadzorczej

a) Członkowie Rady Nadzorczej są obowiązani do przekazywania Spółce oraz Komisji Nadzoru Finansowego informacji o zawartych przez nich oraz osoby blisko z nimi związane na własny rachunek, transakcjach nabycia lub zbycia akcji Spółki, praw pochodnych dotyczących akcji Spółki oraz innych instrumentów finansowych powiązanych z tymi papierami wartościowymi, dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na takim rynku – jeśli taka transakcja przekracza 5 000 Euro lub transakcje w ciągu roku przekraczają 5 000 Euro. Członkowie Rady Nadzorczej zobowiązani są do przekazywania takich informacji w terminie 5 dni roboczych od daty transakcji. Jeżeli suma wartości dokonanych transakcji, o których mowa powyżej, nie przekroczyła w danym roku kalendarzowym kwoty 5 000 euro, przekazanie informacji, o której mowa powyżej, powinno być dokonane najpóźniej do dnia 31 stycznia roku następującego po roku, w którym transakcje zostały zawarte.

b) Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do stałego pełnienia nadzoru zobowiązany jest co miesiąc składać Radzie Nadzorczej pisemne sprawozdania z pełnionej funkcji.

c) Członek Rady Nadzorczej nie powinien rezygnować z pełnienia tej funkcji w trakcie kadencji, jeżeli mogłoby to uniemożliwić działanie Rady Nadzorczej, a w szczególności, jeśli mogłoby to uniemożliwić terminowe podjęcie istotnej dla Spółki uchwały.

d) Członkowie Rady Nadzorczej są wynagradzani za swe czynności według zasad określonych przez Walne Zgromadzenie.

e) Dwoch członków Rady Nadzorczej zobowiązanych jest do uczestniczenia w obradach Walnego Zgromadzenia. Członkowie Rady Nadzorczej wskazują między sobą osoby, które będą reprezentowały Radę Nadzorczą na Walnym Zgromadzeniu.

f) Członek Rady Nadzorczej powinien dokładać wszelkich starań, aby uczestniczyć w posiedzeniach Rady Nadzorczej.

g) Członkowie delegowani do stałego i indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu.

36. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej delegowanych do stałego i indywidualnego wykonywania nadzoru ustala Rada Nadzorcza.

37. Koszty działalności Rady Nadzorczej pokrywa Spółka.

38. Rada Nadzorcza korzysta z pomieszczeń biurowych, urządzeń i materiałów Spółki.

39. Obsługę administracyjno-techniczną Rady Nadzorczej zapewnia Zarząd Spółki.

Komitety

W 2015 roku w skład Komitetu Audytu (odpowiednik Komisji Rewizyjnej w rozumieniu *załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych (...)*), wchodziły Pani Elżbieta Filipiak – Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Danuta Drobnik – Członek Komitetu Audytu oraz Pani Anna Pruska – Członek Komitetu Audytu. Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę jeden członek Komitetu Audytu spełniał warunki niezależności oraz przynajmniej jeden z nich posiadał kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

W dniu 15 kwietnia 2016 r. Rada Nadzorcza powołała nowy skład Komitetu Audytu, w skład którego wchodzi: Pani Danuta Drobnik jako Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Elżbieta Filipiak jako Członek Komitetu Audytu oraz Pan Robert Bednarski jako Członek Komitetu Audytu. Zgodnie z informacjami posiadanymi przez spółkę dwóch członków Komitetu Audytu spełnia warunki niezależności, w tym Przewodnicząca oraz przynajmniej jeden z nich posiada kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

- 1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej;
- 2) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- 3) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej;
- 4) monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;
- 5) Komitet Audytu rekomenduje Radzie Nadzorczej lub innemu organowi nadzorującemu podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej jednostki.

Komitet Audytu uzyskuje od Comarch S.A. informacje dotyczące specyfiki rachunkowości, finansów, działalności operacyjnej Spółki oraz informacje o sposobie rozliczania znaczących, nietypowych transakcji. Na życzenie Komitetu Audytu Dyrektor Finansowy uczestniczy w jej posiedzeniach.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. nie powołała komitetu ds. nominacji i komitetu ds. wynagrodzeń.

B) Zarząd wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu

W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Piątosa, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny. W dniu 8 kwietnia 2015 r. Piotr Reichert, szef sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r., bez podania przyczyny.

Obowiązki szefa sektora telekomunikacyjnego przejął Marcin Dąbrowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora telekomunikacyjnego. Obowiązki szefa sektora finanse, bankowość i ubezpieczenia przejął Andrzej Przewięźlikowski, wieloletni członek kadry menadżerskiej sektora handel i usługi. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-10-2015 z dnia 9 kwietnia 2015 r. Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się dnia 24 czerwca 2015 r., Marcin Dąbrowski i Andrzej Przewięźlikowski zostali powołani na stanowiska Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A.

Zarząd Comarch S.A. prowadzi sprawy Spółki i działa na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu Comarch S.A., uchwał Rady Nadzorczej, uchwał Walnego Zgromadzenia, Regulaminu Zarządu Spółki z dnia 15 lutego 2010 r. (tekst jednolity z dnia 28 września 2015 r.) oraz powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Szczegółowy opis działania walnego zgromadzenia znajduje się w powyższych dokumentach.

Główne zapisy Regulaminu Zarządu Comarch S.A.:

1. Zarząd wykonuje swe obowiązki kolegialnie, podejmując uchwały na posiedzeniach Zarządu oraz w trybie określonym poniżej.
2. Posiedzenia Zarządu odbywają się co najmniej raz w miesiącu. W roku 2015 posiedzenia Zarządu odbywały się w budynku spółki SSE4 w Krakowie, przy ul. Prof. Michała Życzkowskiego 23.
3. Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes Zarządu lub w razie jego nieobecności członek Zarządu zastępujący Prezesa Zarządu.
4. Posiedzenie Zarządu może odbyć się również bez formalnego zwołania, jeżeli na posiedzeniu Zarządu są obecni wszyscy członkowie Zarządu.
5. Prezes Zarządu lub w razie jego nieobecności osoba zastępująca Prezesa Zarządu zwołuje posiedzenia Zarządu na żądanie każdego z członków Zarządu z porządkiem posiedzenia wskazanym przez wnioskodawcę. Na takim posiedzeniu Zarządu mogą być rozpoznawane również inne sprawy, o ile zostaną zamieszczone w porządku obrad.

6. Posiedzeniom Zarządu przewodniczy Prezes Zarządu lub osoba zastępująca Prezesa Zarządu albo osoba wskazana przez Prezesa Zarządu.
7. Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał w drodze głosowania jawnego.
8. Na żądanie chociażby jednego z uczestniczących w posiedzeniu członków Zarządu, przewodniczący posiedzenia zarządza głosowanie tajne.
9. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych.
10. Dla ważności uchwał podejmowanych na posiedzeniu Zarządu niezbędne jest aby w posiedzeniu Zarządu uczestniczyło co najmniej 4 członków Zarządu, a w tym Prezes Zarządu lub osoba zastępująca Prezesa Zarządu.
11. Zarząd może podjąć uchwałę poza posiedzeniem Zarządu w drodze:
  - a) głosowania pisemnego – w takim przypadku każdy z członków Zarządu oddaje głos na piśmie i przekazuje Prezesowi Zarządu lub osobie zastępującej Prezesa Zarządu;
  - b) głosowania pisemnego – w trybie obiegowym – przez każdego z członków Zarządu poprzez złożenie podpisu pod treścią uchwały i jej przekazania Prezesowi Zarządu lub osobie zastępującej Prezesa Zarządu;
  - c) głosowania przy użyciu środków telekomunikacyjnych w postaci faksu lub Internetu.
  - d) Głosy oddane w sposób określony w pkt a-c) podlegają wpisaniu do księgi uchwał oraz są załączane do protokołów z posiedzeń Zarządu.
  - e) Do skutecznego podjęcia uchwały w sposób opisany pkt c konieczne jest oddanie głosów przez wszystkich członków Zarządu.
12. W posiedzeniach Zarządu mogą brać udział osoby zaproszone.
13. Z posiedzeń Zarządu sporządza się protokół, który zawiera co najmniej:
  - a) datę i miejsce posiedzenia;
  - b) porządek posiedzenia;
  - c) imiona i nazwiska obecnych członków Zarządu;
  - d) imiona i nazwiska osób zaproszonych na posiedzenia Zarządu i obecnych na posiedzeniu;
  - e) dokładną treść uchwał;
  - f) liczbę głosów oddanych za lub przeciw uchwale oraz głosy wstrzymujące się;
  - g) informację o zagadnieniach będących przedmiotem dyskusji;
  - h) treść zgłoszonego zdania odrębnego;
  - i) podpisy obecnych na posiedzeniu członków Zarządu.
14. Protokoły z posiedzeń Zarządu gromadzone są w zbiorze protokołów posiedzeń Zarządu – zwanym Księgą Protokołów. Księgę Protokołów prowadzi Biuro Prezesa Zarządu.
15. Protokoły z posiedzeń Zarządu sporządzane są niezwłocznie przez Biuro Prezesa Zarządu.
16. Członek Zarządu w przypadku bezpośredniej lub pośredniej sprzeczności interesów Spółki z interesami członka Zarządu ma obowiązek powiadomić Radę Nadzorczą Spółki o zaistniałym konflikcie.
17. Dwóch członków Zarządu zobowiązanych jest do uczestniczenia w obradach Walnego Zgromadzenia. Członkowie Zarządu wskazują między sobą osoby, które będą reprezentowały Zarząd na Walnym Zgromadzeniu.

11. Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za prowadzenie rachunkowości spółki zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz.U. nr 121, poz. 591, z późn. zm.) oraz zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 października 2005 r. w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości (Dz.U. nr 209, poz. 1743, z późn. zm.) oraz w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. nr 33, poz. 259).

Kontrola wewnętrzna i zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych w Comarch S.A. są realizowane zgodnie z obowiązującymi w Spółce wewnętrznymi procedurami sporządzania i zatwierdzania sprawozdań finansowych. Spółka prowadzi dokumentację (zgodną z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.) opisującą przyjęte przez nią zasady rachunkowości, która zawiera między innymi informacje

dotyczące sposobu wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, systemu ochrony danych i ich zbiorów. Księgowania wszystkich zdarzeń gospodarczych są dokonywane przy użyciu komputerowego systemu ewidencji księgowej EGERIA i XL, które posiadają zabezpieczenia przed dostępem osób nieuprawnionych oraz funkcyjne ograniczenia dostępu.

Zarówno sprawozdania jednostkowe jak i skonsolidowane sporządzane są wspólnie przez pracowników działów księgowości, rynku kapitałowego, controllingu, finansowego pod kontrolą Głównej Księgowej i Dyrektora Finansowego. Sprawozdania roczne jednostkowe i skonsolidowane podlegają badaniu natomiast sprawozdania półroczne przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta wybieranego przez Radę Nadzorczą Spółki.